

WESTERN

G. F. UNGER

SPASILAC U NEVOLJI

BROJ 48 ● 200 DINARA

ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

WESTERN

48

1987

G. F. Unger

**SPASILAC
U NEVOLJI**

X-100

Odgovorni urednik
Milorad Predojević

Urednik izdanja
Piroška Matić
Jova Čanadanović

Recenzent
S. Ivanović

Naslov originala
RETTEN IN DER NOT
Copyright by **ZAUBERKREIS**

Izdaje i štampa: NIŠRO »Dnevnik«, OOUR Izdavačka delatnost, Bulevar 23. oktobra
31, Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor
NIŠRO »Dnevnik«: **Jovan Smederevac** ● Rukovodilac OOUR Izdavačka delatnost:
Ilja Vojnović ● Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurčić** ● Tehnički urednik:
Juliš Arvanitić ● Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabasić** ● Korektor:
Vera Manojlović

Tiraž: 32.000 primeraka

G. F. Unger

SPASILAC U NEVOLJI

Usamljeni Patrik Daglas sve češće se osvrtao i posmatrao horizont. Bol u levoj ruci bio mu je skoro nepodnošljiv. Rana se zapalila, ruka je stalno oticala. Zavoj je bio vreo i zategnut. Patrik je dobro poznao ovakvo stanje. Znao je da mu je hitno potreban lekar, ali da ga neće moći tako brzo da nađe.

Bio je potpuno sam i ni od koga nije mogao da očekuje pomoć.

Odjednom je stao kao ukopan. U daljini je primetio neke tamne tačke. Bili su to razbojnici koji su vrebali njegovo zlato.

— Dejzi, brže! — viknuo je mazgi koja je verno išla pored njega.

— Brže, brže! — ponavljao je — inače će nas ovi dvonogi vuci oterati pravo u pakao!

I zaista, životinja ga je poslušala. I pored toga što je bila natovarena teškim teretom zlata, ubrzala je kas. A Patrik je, kao iskusan i dobar poznavalac pustinje, pružao sve duže korake, nastojeći da ne zaostane za mazgom.

U odnosu na bilo kog jahača, on je u pustinji bez vode bio u znatnoj prednosti. On i mazga su bili skromni i izdržljivi. Konju je mnogo teže bez vode.

Još jednom se Patrik okrenuo. Sad je mogao već mnogo bolje da vidi razbojнике. I oni nisu jahali, nego su vodili konje pored sebe. Sigurno bar dva dana nisu našli vode.

I to je bilo dobro za Patrika, jer je on imao još uvek dovoljno vode za sebe i za mazgu.

Onda je zabrinuto pogledao prema planini gde je bila granica. Morao je da pređe još pedeset milja. Ova noć će odlučiti da li će

uspeti da se izvuče ili će ga gonitelji uhvatiti.

Inače, Patrik je bio izrazito visok i krupan muškarac, podsećao je na pravog diva. Ali i pored toga, bio je brz i spretan, odolevao je svim olujama i nedaćama.

Opet je osetio snažan bol u levoj ruci. Lice mu se smračilo pri pomisli da će mu odseći ruku, samo ako i za to ne bude suviše kasno.

Jauknuo je i stisnuo usne. Ali to je bio samo trenutak slabosti. Brzo se pribrao, nije smeo da se prepusti bolu i da gubi vreme na sladunjava razmišljanja.

Život je od njega zahtevao upornost i vanrednu izdržljivost. Uspeće, mora da uspe! To su bile misli kojima se predavao. Uostalom, to su od njega očekivala njegova deca, Džim i Eva. Dobro je znao koliko im je bio potreban. Džim i Eva su imali samo njega na ovom svetu, jer im je mati davno umrla.

Osim toga, on je od sveg srca želio da deca bolje napreduju od njega i da žive mirnije i bezbednije. Trebalo je da se preuredi ranč, da se osavremeni i da deca stanu što pre na svoje noge. Zato je i reskirao život da bi što više pružio deci. Zlato im je bilo zaista potrebno.

U stvari, njega je uvek mamila pustinja i zlatna groznica. Bio je avanturista po prirodi i otisnuo se u pustinju još kao mladić. Na samom početku imao je veliki uspeh. Njegovo zlato vredelo je skoro šezdeset hiljada dolara.

Ali, vremenom je od nemirnog avanturiste postao ozbiljan, porodičan čovek. Oženi se sa Meri, kupio

je zemlju i počeo da gaji stoku. Obećao je ženi, da nikad više neće tražiti zlato. U to vreme već je iskusio opasnosti pustinje, nikad nije bio siguran u to, da možda jednog dana neće ostati u užarenom pesku.

Ubrzo se rodio Džim, godinu dana kasnije svet je ugledala i Eva. Patrik je tako imao sve, što bi svaki muškarac samo mogao da poželi: dobru ženu, sina i kćerku i lepo uređen ranč.

Brzo je prošlo deset godina srećnog i mirnog bračnog života. A onda je iznenada umrla Meri. Ostao je bez voljene žene. Očaj ga je opet terao u pustinju. Ali, bio je potreban deci i nije smeo da da oduške svojoj mladalačkoj ljubavi.

Prolazilo je vreme. Deca su brzo rasla i sazrevala. Sad je situacija bila povoljnija. Džim je imao već dvadeset godina, a Eva devetnaest.

I ovog puta je imao sreće sa zlatom. Uz put je neprestano mislio na decu i nesvesno je stezao pušku vinčesterku.

Još jednom se okrenuo. Razbojnici su se sve više približavali. Morao je da potera mazgu.

Morao je da uspe!

Pomislio je da ga je pakao vratio u pustinju.

Pre dve godine pojavila se zaraza. Stoka je padala kao trovane muve. Morao je da počne iz početka. Potrošio je svu uštedevinu, zadužio se i sve je izgubio.

I tako se već ostareli Patrik Douglas još jednom uputio u Sjevernu-Madriu, u nadi da će na onom starom mestu opet naći zlato bar u vrednosti od nekoliko hiljada dolara.

Imao je sreće, naišao je na bogatu žilu zlata. Natovarao je obe mazge velikom količinom zlata, računao je da je imao vrednost od skoro osamdeset hiljada dolara. Na žalost, nije mogao da ponese sve zlato, morao je mnogo da ostavi, jer je trebalo da ponese i dovoljno vode za dugi put. U pustinji voda je bila važnija čak i od zlata. Voda je bila život.

Kad je stari Douglas napustio planinu, opkolili su ga razbojnici. Noću je ipak uspeo da im pobjegne, ali je pri tome izgubio jednu mazgu, koja je bila natovarena zlatom i vodom. Sam Patrik dobio je metak u levu ruku.

Banda ga nije ostavila na miru.

Trećeg dana Patrik je ranio njihovog vođu. Poverovao je da su se posle toga svi razbežali.

Bila je to njegova velika zabluda!

U međuvremenu, razbojnici su uzjahali iznurene konje. Rešili su da iz njih izvuku i poslednji delić snage. Crne tačke brzo su se pretvorile u ljudske siluete.

Razbojnike je mučila žeđ, ali bila je jača njihova pohlepa za zlatom. Zato su i mučili ne samo sebe, nego i jadne konje.

I Patrikova rana je sve više gorela, gorela je i njegova duša, dok je marširao pored mazge i mislio na svoj kraj.

Možda ću i izdržati, mislio je, možda ću uspeti da odnesem deci zlato. Ali, tada me neće spasiti nijedan lekar. Kroz tri dana biću u Silver Kriku, a onda treba da prode još tri dana dok ne dodem do lekara. Ali, toliko već neću moći da izdržim. To neću doživeti.

Da, deci će i dalje biti potreban staratelj, iako su već odrasli. Džim ima dvadeset godina, ali još dugo će mu biti potreban očinski savet i pomoć. Tom Sperou je pravi čovek za Džima. Tom će se sećati starog Patrika i učiniće nešto za njega. Uz njegovu pomoć deca će moći da zadrže ranč, čak i ako susedi budu hteli da ga se domognu.

Odmah bih morao da obavestim Toma o svemu. Deset godina ga nisam video. Ali, često sam čitao i slušao o njemu. On je kapetan Teksaskih rančera. Da, Tom me neće ostaviti na cedilu, u to sam siguran. Samo da spasem zlato, onda ću moći da kažem da sam izvršio svoju dužnost i moći ću...

Sa ovim mislima Patrik je dugim koracima žurio prema severu. Pod-

sećao je na ranjenog bivola koga juri čopor vukova.

Predveče su popili svu vodu. Patrik je pošteno podelio sa Dejzi. Onda su opet krenuli dalje.

Već se spustila noć. Patrik Daglas je znao, da će to biti veoma teška noć puna neizvesnosti.

II

Odmah iza granice nalazio se gradić Silver Krik. U njemu je bio jedan jedini salun, nazvan »Crveni andeo«, jedna univerzalna prodavnica i jedna kovačnica.

U salunu je sedelo pet kauboja za okruglim stolom. Imali su raskopčane košulje sa podignutim rukavima. Igrali su čitavih deset časova karte. Džon Lister, vlasnik »Crvenog andela«, držao se nekako hladno i nezainteresovano.

Pored njega je sedeo Džems Morton, najbogatiji rančer u ovom kraju. Morton je neprestano brisao znoj sa čela.

Nasuprot njemu sedeo je Den Milt, pomoćni šerif, čiji je šef imao prebivalište u Bizbiju, udaljenom odavde tri dana jahanja. Pored Milta igrao je Tim Kent, mali rančer, čija je glavna preokupacija borba oko vode za svoju malobrojnu stoku. Peti član ove grupe kartaroša bio je Daf Bentlej, isto tako sitan rančer iz susedstva. I on je danas dobijao na kartama, i nadao se da će se zahvaljujući baš ovoj igri izvući iz svih dugova i finansijskih problema.

Ova petorica su igrali i pili, pušili i sviručkali, sedeli, dobijali i gubili. Samo bi poneko pustio neki glas. Sve se odvijalo skoro bez reči. Prozori su bili otvoreni. Osećao se topao vazduh u salunu. Napolju je duvao slab vetar koji je dolazio od granice.

Odjednom su odjeknuli pucnji. Svi su odmah bacili karte na sto i skočili. Bentlej se odmah latio revolvera.

— Ko je tamo? — gundao je i pogledao kroz prozor.

— Možda neki razbojnici koji dolaze preko granice da bi krali konje — naslućivao je Lister.

— Idemo bolje napolje, pa će nam odmah sve biti jasno — predložio je Marton.

Svi su izvadili revolvare, izašli na ulicu i uzjahali konje.

Samo je Džon Lister ostao na verandi i osluškivao.

Još uvek su odjekivali pucnji. Lister je raspoznao pucnje iz revolvra i puške mauzerke. Mnogi u Meksiku imaju takve puške još iz doba revolucije.

Onda se Lister vratio u salun i pogledao odložene karte. Bio je ljut jer bi sa četiri kralja sigurno dobio ovu partiju. Ali, ona je bila prekinuta i sve mu je propalo.

III

Morton je jahao napred. Na kraju grada video je vatru.

— Milte, priči ćemo im s desne strane. Ostali neka pođu na levu stranu! — vikao je Morton.

Četiri jahača su se odvojila. Onda se čuo nečiji promukli glas:

— Hej, ljudi, dodite ovamo!

Glas nije bi sasvim jasan, prekidan je kašljanjem.

Ubrzo su kauboји našli Patrika Daglasa iza njegove mrtve mazge. Mazga ga je sve do smrti verno služila i još ga je štitila svojim mrtvim telom. Poslužila mu je kao dobar zaklon. Telo mrtve mazge primilo je najmanje dvanaest metaka i spaslo je Patrika.

On je ležao na zemlji, teško dišući.

— Zamalo da me uhvate! Da vi niste naišli, bio bih već u njihovim rukama — rekao je Patrik.

— U redu je — odgovorio je Bentlej. — Samo se ti smiri. Tu smo mi da ti pomognemo.

— Odnesite me u salun. Skinite s mazge sedlo. To je dragoceni...

– Dobro, Pate, opet si imao sreće. Neću ti rasprodati imanje. A baš sam hteo da izvor konačno bude na mojoj zemlji! – rekao je zlovoljni Džems Morton. Onda je brzo iskočio iz sedla i pomogao ranjenom Patriku da oстане na noge. Prišao im je i Bentlej.

– Imaš groznicu! – rekao je Bentlej zabrinuto.

– Zapaljenu ranu i još jednu rupu u trbuhu! – dodao je Patrik.

– Biće to sve dobro – tešio ga je Bentlej.

– Pratili su me nedelju dana, mene i moje zlato. Dobro sam ih sredio, ali umalo da...

Već posle nekoliko minuta Patrik je ležao u salunu na sofi.

Lister mu je previo ranu na nozi. Kad ga je uhvatio pod ruku, Patrik je jauknuo:

– Ostavi me na miru! Polomićeš mi ruku!

Svi su ga zapanjeno posmatrali. Starac je bio u groznici. Primetili su da neće još dugo izdržati, da mu je kraj blizu. Držala ga je samo neverovatna energija. Pravo je čudo, kako je uopšte bio pri svesti.

– Pate, iskrvarićeš. Neću da rizikujem! Poslaću brzo po lekara! – govorio mu je ravnodušni Lister.

– Ako je tako, onda mi osecite ruku.

Svi su ćutali.

– Ako mi se brzo ne odseče ruka, neće više ni lekar moći da mi pomogne. Pošaljite nekoga po moju decu. Neka što pre dođu!

– Dobro – gundao je Lister i okrenuo se.

– Ići ću ja po njih – rekao je Bentlej.

– Ti ostani – jedva je rekao Patrik i podigao glavu.

– Ali ja moram da...

– Ostani sa mnom – ponovio je Patrik. – Potrebni su mi dobri prijatelji. Ti si uvek bio čestit čovek, u tebe imam puno poverenje! I Tim Kent je čovek na svom mestu!

– A ja? – pitao je Džems Morton kreveljeći se.

Daglas mu je odgovorio iako je osećao sve jače bolove.

– Ti si pirat i uvek si želeo da se domogneš moje zemlje. Nikad mi nisi bio prijatelj. Uostalom, kad čovek pravi testament, mora da ima prijatelje oko sebe.

Morton je na izgled sasvim mirno primio bolesnikove reči.

Samo su se obojica nemo pogledali.

Ali, Mortonov pogled je rekao sve: ništa ti to ne vredi, stari, ti ćeš umreti a ja ću uzeti Silver-izvor. Tvoja me deca neće moći da spreče da ispunim svoju dugogodišnju želju. Dosta si mi ti zagorčavao život, sad moram malo ja da dobijam!

Patrikov pogled je odgovarao: lukava lisice, nikad nisi uspeo da me prisiliš na pokornost i da zavladaš sa mnom. I sad nećeš moći da progutaš moj ranč. Već sam smislio plan da onemogućim tvoje zle i pohlepne namere. Pobrinuo sam se da se tvoje prljave šape ne dotaknu moje dece i mog ranča.

Tako su razmišljala ova dvojica, dok su se gledali pravo u oči i jedan drugim čitali misli iz njih.

Otvorila su se vrata, ušao je Lister.

– Milt je ipak šerif – rekao je Morton mirno – imaš sreće da praviš testament pred poverljivim svedocima.

– Ne, hvala ti. Milt je uvek bio tvoj šerif. Mislim da će mi svedoci biti Kent i Bentlej. Jeste li vas dvojica spremni za tako nešto? – pitao je Daglas sasvim otvoreno i jasno.

I Kent i Bentlej su bili sitni rančeri, pogotovo u odnosu da Džemsa Mortona. Sad im je čak bilo neprijatno, što im je Daglas dao prednost i ukazao im veliko poverenje.

Naravno, prihvatili su da budu Daglasovi svedoci. Pogledali su najpre Daglasa pa onda Mortona. Morton je bio uvređen i nerвозno je grizao gornju usnu.

Milt je stojao malo po strani, kratko je pogledao Mortona. Glu-

mio je hladnokrvnost, ali teško je ipak podnosio otvorene Daglasove reči o sebi.

— Dobro, momci, stavite mi sedište od stolice ispred grudi i dajte mi list papira. Listeru, ti mi dodaj jednu dobru olovku. Sreća je što još uvek mogu da pomeram desnu ruku. Bentleju, dobro pazi da niko ne može ništa da pročita. To treba da bude veliko iznenađenje — govorio je Patrik Daglas.

IV

Pola časa je Daglas mirno pisao testamenat. Ispisao je dva lista. Jedan je stavio u koverat, napisao je adresu i pružio koverat Kentu.

— Hoćeš li me poslušati i odneti ovo u Bizbi? Ako odmah kreneš, bićeš potpuno bezbedan.

— Da, poslušaću te — odgovorio je Kent. — Ići ću i potrudiću se da ti u potpunosti ispunim želju.

Kent je letimično bacio pogled na Mortona, ovaj ga je ljutito odmerio, ali ništa nije rekao.

— Mogao bih ja da odnesem pismo i ... — počeo je pomoćni šerif Milt. Ali Daglas uopšte nije obraćao pažnju na njega i na njegove reči, i Milt je ućutao.

— Tako, a sada svi potpišite — rekao je bolesnik i pokazao im mesto gde to treba da učine. Rukom je pokrivao sve ono što je želeo da ostane iznenađenje. Morton je prvi prišao i glasno čitao nekoliko poslednjih redova:

— ... svedočimo da je Patrik Daglas, vlasnik ranča Silver-Kvele ovo napisao pri čistoj svesti i zdravom razumu.

— Doduše ja nisam advokat, ali mislim da će se respektovati moja poslednja želja — ječao je Daglas, jedva podnoseći bolove.

— Dakle, potpisujte! — još jednom se svima obratio.

Svi su potpisali.

Milt je još jednom pokušao da nametne svoj autoritet i neko svoje pravo.

— Mislim da ja kao oficir moram najpre da upoznam sadržaj onoga što potpisujem...

— To nije tako bitno, kao što ti misliš. Imaš vremena, kasnije ćeš sve saznati. A sad mi dajte jedan viski, inače ću umreti pre nego što moja...

Morton je želeo da pokuša nemoću i obratio se Patriku:

— Treba da mi prodaš ranč. Tvoja deca neće moći da ga održavaju. Zlato će im koristiti i pomagati samo izvesno vreme. Ne sumnjam u to da si decu dobro savetovao i pripremao na sve ovo. Ali, oboje su suviše neiskusni i mladi da bi mogli da održavaju i usavršavaju ranč koji se uz to nalazi skoro na samoj granici. Ko zna u čije će ruke dospeti ranč, ako ga ne prodaš meni.

— To nije tvoja briga — odgovorio je Daglas. — Uostalom, čudićeš se, kako će se stvari ipak dobro odvijati, iako ti ne budeš vlasnik moga ranča.

Bentlej je sipao Daglasu viski. Ovaj je tog trenutka pogledao Kenta i rekao mu:

— Pa ti još nisi otišao! Odlazi dok smo još svi na okupu.

Kent je još jednom pogledao Mortona i brzo izašao.

— I ja ću poći s njim — rekao je Milt, okrećući se u stolici.

Daglas je za tren oka izvukao Bentlejev revolver, jer je ovaj sedeo pored njega. S mukom se pridigao, naslanjajući se sa sofu i viknuo sevajući očima:

— Kent će ići sam! Niko ne sme da napušta ovu prostoriju! Kente, obećao si mi da ćeš predati pismo i da ćeš mi ispuniti želju!

— Da, i ti si nekad meni pomagao... — rekao je Kent i odmah izašao napolje.

Morton je zamišljeno zapalio cigaru.

Bentlej se naslonio na zid. Lister je stojao pored vrata. Morton mu je uputio čudan pogled, ali Lister nije obraćao pažnju na njega.

Milt se poigravao sa zvezdom i čudno se smeškao.

Patrik Daglas je još uvek držao revolver u rukama.

Testamenat je bio na stolici pored njega. Ponekad bi se bolesnik trgao od bolova. Znoj mu je izbijao na čelu. Ali, i pored toga, iz njegovih očiju zračila je neka čvrsta i neobjašnjiva svetlost. Sa ogromnom energijom Daglas je uspevao da održava svest i razum. Ovde, na sofi, vodio je poslednju i najtežu borbu u svom životu. Ne sme da se opusti.

Nije verovao Miltu i Morton, i Listeru nije bio mnogo naklonjen. Morao je da izdrži, bar dok Kent dobro ne odmakne da ga ova dvojica više ne mogu da stignu.

Patrik je nekoliko puta spasavao Kentovo stado, jer na njegovom ranču nije bilo vode. Nije nikakvo čudo, što mu Kent sada uzvraća pažnjom.

Tako je prošlo već skoro pola časa.

Morton je još uvek pušio svoju ogromnu cigaru.

Ali, odjednom je iz Daglasovih ruku ispao revolver i pao na pod.

Skoro istovremeno napolju su se čuli udarci kopita, i nestali.

U salun je brzim koracima ušla jedna plava devojka. Imala je pantalone za jahanje, kratku jaknu i divnu plavu bluzu ispod jakne. Nosila je šešir koji je prikrivao divne plave uvojke kose. Brzo je pogledala sve prisutne, a onda klekla pored sofe.

– Tata! – nežno je šapnula.

– Devojčice moja! Presrećan sam, što još jednom mogu da te vidim. Ličiš na mamu, mala moja. A Džim je isti kao ja, zar ne?

– Da, tata.

– Ovo je moj testamenat. Dobro čuvaj, čuvak, dok...

Daglas joj je dao znak da joj nešto šapne na uho.

Eva se nagla i Daglas joj je dugo nešto govorio na uho.

– Dobro, tata.

U očima su joj bile suze. Nežno je pogladila oca. Oboje su se gledali.

Odjednom su istovremeno podigli pogled, neko im je prilazio.

Bio je to Džim. Istina, Džim je još delovao nekako nezrelo, ali već se moglo naslutiti, da će biti isti kao otac, jak, nesalomljiv i opasan.

– Sine, dobro pazi na svoju sestru. Sad si ti šef ranča Silver Kvele. Dobro mi čuvaj Evu. Daj mi ruku. Da, uvek si bio dobar dečak! Uzmi moj šešir i dobro ga čuvaj. Deco, učinio sam za vas ono što sam mogao i onoliko koliko sam mogao. Možda ćete to jednog dana shvatiti. A sad se spremam na daleki put sa koga nema povratka.

Deca su ga nemo pos natrala.

– Da, odlazim kod vaše mame...

To su bile Patrikove poslednje reči. Telo mu se ispružilo na sofi, glava mu pala u stranu.

Eva je još uvek klečala pored njega. Čelo je držala na njegovoj velikoj, koščatoj ruci. Drhtala je.

Džim Daglas je prebledeo. Podrhtavala mu je donja usna.

Ona je rukom prešao preko očevog čela, stavio je deku preko njegovog mrtvog tela i zagrlio sestru.

– Eva, vrati se na ranč – rekao je tiho sestri. – Ja ću doći kasnije sa tatom.

U salun je ušao Dejv Stil, dugonogi kauboj, nekadašnji šef kauboj na ranču Silver-Kvele. On je sve vreme stajao na verandi i pre svega motrio na Mortona i Miltu. Njegovo, inače simpatično i mladalacko lice, danas je delovalo zrelo i odlučno. Ostavljao je utisak čoveka, koji je spreman za svaki poduhvat.

Dejv je poslednji jahač Silver-Kvele ranča. Dobro je poznavao podzemlje ovog grada, jer je bio naklonjen Patriku i uživao njegovo puno poverenje. Patrik ga je čak držao kao sina, nije ga mnogo razlikovao od svoje dece. Osim toga, Dejv je voleo Evu.

Sad je prišao Evi, pogledao je Džima i shvatio ga. Uzeo je Evu pod ruku.

– Hajde, Eva, ja ću te izvesti na polje – rekao joj je nežno.

Devojka ga je jecajući poslušala.

Džim je sa sofe uzeo stari očevo šešir. Dobro je shvatio značenje Daglasovih reči i bacio je oštar pogled na prisutne.

Dejv je stajao na vratima verande. Bentlej je opet uzeo svoj revolver, stajao je naslonjen na zid i ćuteći posmatrao Mortona.

Džon Lister se držao u pozadini.

Sad je Džim Daglas pregledao šešir. Ispod kožnog oboda našao je parče lanene krpe na kojoj je olovkom bila nacrtana neka skica. Nekoliko sekundi Džim je pažljivo posmatrao primitivan i jednostavan crtež. Shvatio je da je to plan starog nalazišta njegovog oca. Ispod jedne označene tačke bilo je napisano:

„Četrdeset koraka prema istoku. U usećenoj steni“.

Kad je podigao pogled, primetio je da su ga posmatrali Morton i Milt. Okrenuo je glavu, Lister je zbunjeno spustio pogled.

Džim se čudno osmehnuo, prišao je petrolejskoj lampi, odvio fitilj i podigao ga naviše i ubacio krpu u cilindar. Krpa se odmah zapalila a cilindar potpuno pocrneo.

– Momče, to ćeš zaboraviti – opomenuo ga je Milt.

Morton ništa nije rekao, zapalio je novu cigaru.

Onda se Džim obratio Listeru:

– Mogu li dobiti neka kola?

– Naravno. Imamo i dovoljno slame i nekoliko deka – odgovorio je Lister otegnutim i hrapavim glasom. Onda su Stil i Bentlej odmah izašli i dali se na posao.

Kola su ubrzo stigla pred verandu.

Stil i Bentlej su stavili mrtvaca u njih. Džim je uzeo prtljag u kome je bilo nekoliko kesa punih zlata. Eva je držala konje. I ona se već smirila i pribrala.

Milt i Lister nisu mogli hladnokrvno da posmatraju prtljag. U njihovim očima jasno se videla poh-

lepa. Tek sad su shvatili, kakve je Džim bogatstvo dobio. Bilo im je jasno da je to ogromna količina zlata i da je Džim jedan od najbogatijih u njihovom kraju.

U noći su odjekivali topot kopita i lupa točkova. Onda se polako sve utišalo.

U salunu su sedeli Morton, Milt i Lister. Gledali su se kao u grču, skamenjeni i nemi.

Prvi je progovorio Morton:

– Vi uzmite zlato, a ja ću imanje. Listeru, šta mislite o tome?

– Možda, ne znam šta bih rekao – odgovorio je Lister.

– Plašite se, zar ne? Nemate razloga za to. Stvar ću uzeti u svoje ruke Džek Paton, moj šef. Vas dvojica samo treba da čutite. Dobićete zlato samo onda, ako zaboravite neke stvari.

Lister je uzbuđeno nasuo tri pune čaše i ponudio ih pićem.

Sva trojica su sedela za stolom, nisu obraćali pažnju na bačene karte, nego su tiho razgovarali.

Razišli su se, otprilike, posle jednog sata.

Morton je nekud odjahao.

Milt se glavnom ulicom uputio u svoju kuću.

Lister je brzo zaključao salun.

V

Miguelov otac je bio sluga kod jednog velikoposjednika. I njegova majka je celog života radila na njivi od ranog jutra do kasne večeri. U početku je izgledalo da će i njihov sin biti u istoj situaciji, iako je bio veoma inteligentan i samouveren. Po svemu je odskakao od svoje generacije. Upravo kad je prošlo njegovo doba dečaštva, izbila je revolucija.

Pančo Vila je sa svojim skoro divljim jahačima prošao kroz Sonoru, osvojio je, i hiljade ljudi je krenulo za njim. I Miguel koji je tada čuvao konje svoga gazde.

Miguel je bio veoma hrabar i poslušan i brzo je napredovao. Postao

je poručnik. Posle propasti revolucije, postao je jedan od najvećih razbojnika a ubrzo je predvodio jednu grupu bandita.

On i njegova banda napadali su i grabili sve na granici Teksasa, Novog Meksika i Arizone.

Ali, u poslednje vreme nije imao mnogo sreće. Seljaci su ih skoro uništili. Jedva se spasao sa nekolicinom najhrabrijih.

Kad se Patrik Daglas vraćao sa zlatom, naišao je na ostatak Miguelove bande. Daglas je pogodio Miguela u rame, ali izgubio je i jednu mazgu sa tovarom zlata.

I pored toga što je ozbiljno ranjen, Miguel je neumoljivo pratio Daglasa sve do Silver Krika. Tu je morao da odustane od dalje borbe, kad su se pojavili kauboji iz tog mesta.

Sad je banda brojala još samo osam članova. Ostali su iza same granice među brdima.

Miguel je ćuteći ležao i mislio na zlato koje je ostalo tu negde u planimi.

Najveća mu je želja bila da se oženi sa nekom lepom Španjolkom i da postane neka ugledna i cenjena ličnost.

O ovim stvarima neprestano je maštao. Njegovi razbojnici nisu ga ometali. Oni su mu bili verni, jer su znali da bi bez njega brzo propali.

Kad je stražar viknuo, svi su se odmah latili oružja i izašli izvan domašaja vatre. Polako su prilazila dva kauboja sa podignutim rukama.

— Hej, prijatelji! Dodite, hoćemo da porazgovaramo sa vama! Radi se o nekom zajedničkom poslu!

Posle kratkog vremena sedeli su svi zajedno pored vatre i već su se o svemu dogovorili i složili.

Kauboji su bili Džems Morton i Džek Paton, njegov predradnik. Paton je srednje visine. Ali on je strelac sa obe ruke i upravo je pravi čovek koji može da obuzda Mortonovu divljačku nameru.

Sad su se njih dvojica oštro pogledali. Morton je počeo da govori. Miguel je slušao veoma pažljivo. Morton je govorio američkim engleskim, tako da ga Miguelovi ljudi nisu mogli sasvim da razumeju. Konačno je Morton završio i Miguel je klimnuo glavom odobravajući njegov plan.

— U redu je, vi ćete nam pomoći! Opljačkaću Džima i Evu i potruđiću se da ih više...

— Dalje ništa više nije potrebno — prekinuo ga je Morton.

— Moći ćeš da saznaš od Džima sve o tom velikom nalazištu zlata. On to dobro poznaje, jer ima ceo plan u glavi. Uradi šta god znaš, ali oni ne smeju da se vrate. Ja ću uzeti zemlju i izvor, a vama će zato pripasti bogato nalazište zlata. Moji partneri treba da dobiju Dglasovo zlato. Jasno?

— Da, u redu je!

— Ako se slažeš, onda podi sa svojim ljudima za nama!~

— Trebalo bi da budete malo ljubazniji!

— Šta?

— Jeste, ja sam don Miguel!

— Ah, tačno. Don Miguele, molim vas, podite sa nama!

Morton je dobro znao da nije smeo da ljuti Miguela. Ali, njegov predradnik nije mogao tako nešto da shvati. Poluglasno je negodovao: — Šta ti pada na pamet? Udvaraš se tom majmunu!

Srećom Miguel nije razumeo ove reči, inače bi već bilo pucnjave.

Nešto kasnije banditi su jahali prema granici. Cilj im je bio ranč Silver-Kvele.

VI

Juče su brat i sestra sahranili oca. Bila je noć. Sedeli su sa Stilom u dnevnoj sobi.

— U testamentu stoji da je tata odredio Toma Speroua za našeg tutora — tiho je rekla Eva.

— Da, to je dobro. Čuo sam od Bentleja da je Kent odneo tatino

pismo u Bizbi. Sigurno je to u vezi sa testamentom – dodao je Džim.

– Tvoj tata je imao veliko poverenje u njega? – pitao je Stil.

– Da, oni su se poznavali dugo godina. Tata je jednom spasao Tomu život. To mu ovaj nikad nije zaboravio i pomagao mu je prilikom izgradnje ranča...

Džim je naglo skočio. Otvorila su se vrata. U sobu je ušlo nekoliko maskiranih ljudi. Polupani su prozori, kroz otvore su se pomaljali kundaci pušaka.

Kad je Stil skočio i prišao zidu da bi skinuo opasač sa revolverom, odjeknuo je prvi pucanj.

Stil je pao i udario glavom o zid.

Dvojica maskiranih bacili su se na Džima. Džim je uspeo da jednog od njih pesnicom obori na zemlju. Kad je zamahnuo da udari drugog, pojavio se jedan Meksikanac. Leva ruka mu je bila u zavoju. Ali desnom rukom istrgao je Džimu revolver. Druga dvojica brzo su savladali Evu, koja je dugo pružala otpor, ali ipak su je vezali.

Pojavilo se još nekoliko Meksikanaca. Ali, samo dvojica su imali šaleve preko lica.

Eva ih je prepoznala i pored toga što su bili delimično maskirani.

– Džems Morton i Džek Paton! Ah, i vi ste, znači, razbojnici! Morton, šta to treba da znači? Prepoznala sam vas!

Onda je Morton sklonio šal sa lica i ironično se cerio.

– Sad će konačno vaša zemlja biti moja! Ovi razbojnici su došli iz Meksika. Oni će vas dvoje povesti sa sobom. Prema tome, ja ne mogu da budem osumnjičen, jer su oni s one strane granice – rekao je Morton, pokazujući prema granici.

Eva je ćutala. Gledala ga je sa prezirom. Ali, bila je nemoćna i nije mogla da mu se osveti.

– Vi ste potrebni ovim ljudima, jer morate da im pokažete nalazište zlata. U pitanju je veoma bogata žila i moraćete da se s njima dogovorite.

Obratio se Miguelu, koji je strogo držao Evu na oku.

– Hej, Miguele, sad možete brzo da iščeznete! Do granice možete da ostavite neki trag za sobom, a onda zauvek iščeznite! Nemojte se slučajno vraćati nazad, moji ljudi će vam pokazati šta znaju i umeju!

Miguel je polako skinuo pogled sa lepe devojkice. Prateći je pogledao je Mortona i dao nekoliko naredenja svojim razbojnicima. Džim je još uvek bio bez svesti. Brzo su njega i Evu izvukli napolje.

Ostali su u međuvremenu napravili pravi ršum u kuhinji i u svim prostorijama.

Posle desetak minuta krenuli su sa zarobljenicima prema granici.

Morton se obratio Patonu:

– Zapalićemo kuću. Tako rade pravi razbojnici, mora sve da bude onako, kako to čine Meksikanci. Dobro je, što smo sve tako brzo sredili. O ovome nikome ni reći!

– U redu je – rekao je Paton i prišao mrtvom Stilu. Gurnuo ga je vrhom čizama i nagnuo se nad njim. Hteo je da se uveri da je zaista mrtav. Iz glave mu je curila krv. Stil je bio nepomičan.

– Dobro je – rekao je Paton.

Morton je u međuvremenu pregledao mali pisaći sto. Bio je presrećan, kad je našao testament. Nije ga čak ni pročitao, samo ga je stavio u džep. Uzeo je petrolejku, skinuo fitilj i prosuo petrolej na pod. Plamen se brzo širio i zahvatio tepihe, krzno i zavese na prozorima.

– Sad su na redu štale – naredio je Morton hladno.

Obojica su krenula prema štalama. Odmah su počeli da psuju, jer su konstatovali da su Meksikanci povelili sve konje.

Morton i Paton su imali odlične konje, sigurno su boli oči Meksikancima.

Besno su zapalili i ostale zgrade i potražili konje u koralima i odmah odjahali dalje.

Stali su posle izvesnog vremena i pogledali nazad prema ranču.

Ranč je bio u plamenu i osvetljavao je okolinu crvenom svetlošću.

— Prokleti nitkovi! Samo kad bih dobio Miguela na nišan, ne bih ga poštdeo. Platilo bi mi za konja! — rekao je ljutito Morton.

Paton se vrteo u sedlu, kao da je sedeo na trnju.

Morton se nasmejavao. Upitao ga je:

— Gde ti je zlato?

— Kakvo zlato! Do đavola! Vezao sam ga za sedlo. Bilo je u jednom velikom džaku. A ovi nitkovi su bili mnogo pametniji od nas. Jednostavno su nam uzeli i konje i zlato! Nisam ni mislio na zlato koje bi trebalo da dobiju Lister i Milt. Grom i pakao!

Paton je hteo da pukne od besa. Tek sad mu je bilo jasno, koliko su ih nasamarili Miguel i njegova družina.

— Hajdemo za njima i...

— Ne, nikako! Ranč je sav u plamenu i može da se vidi na desetine milja. Bentlej će sigurno odmah krenuti sa svoja dva kauboja. Moramo što pre pobeći, ne sme niko da nas otkrije. Da, kad bi naši kauboji bili sa nama, onda...

Džems Morton je udario konja u slabine. Jahali su brzo i nestali u mnoštvu kanjona. U zoru su stigli do Krojč ranča.

Mortona je mučila misao, kako će izaći na oči Listeru i Miltu bez zlata. Sigurno neće moći tako lako da ih učutka. Od sada će njih dvojica postati njegovi neprijatelji, jer mu nikad više neće verovati. To bi moglo, s druge strane, da bude veoma opasno, iako nemaju konkretne dokaze protiv njega...

Dok je Morton sedeo za pisaćim stolom svoje kancelarije i studirao testamenat, Paton je nezadovoljno sedeo i o nečemu duboko razmišljao.

Posle nekoliko trenutaka Morton je skočio, počeo da psuje i stao kraj prozora.

— Grom i pakao! — vikao je uzbuđeno. — Tako nešto nisam ni pomis-

lio! Daglas je odredio Toma Speroua za dečijeg tutora. Jeste, evo stoji crno na belo u testamentu! O njemu sam mnogo slušao i čitao. On će sigurno ubrzo doći da bi preuzeo neke stvari u skladu sa testamentom. Kent mu je već predao pismo. Smem da se kladim da je ono prokletu pismo bilo upućeno njemu! Da, lukavi Daglas je naslućivao moje planove i zato je tako i postupio. Sad mi je tek jasno o čemu je govorio u poslednjim trenucima svoga života!

Onda je prišao ormanu i uzeo flašu viskija. Morao je nekako da se smiri i savlada. Piće mu je trenutno moglo da pomogne.

— Ali, sve dotle, dok se ne probađu Džim i Eva, meni neće ništa moći da dokažu. Samo neka Sperou dode, to sa mnom neće imati nikakve veze. Možda bi ipak bilo bolje, da na vreme nadem još neke revolveraše. Predradnik Paton neće biti dovoljan.

Popio je još jedan gutljaj i nastavio da brblja:

— Uostalom, neka dode ko god hoće! Nikog se ne bojim! Sve ću ih oterati u pakao! Miguel je pametan čovek, on će se dobro čuvati i neće pustiti Džima i Evu da slobodno hodaju ovom zemljom. Neće on dozvoliti da se njih dvoje još jednom vrata u ovaj kraj. Sve će biti u najboljem redu! Samo neka dode tutor Sperou! Pokazaću mu ja!

VII

Dva rančera su ušla u kancelariju pukovnika u glavnom štabu u Ostinu.

— Zdravo, pukovniče!

— Zdravo, Sperou! Zdravo Rede! Šta, opet ste došli u Ostin? Tome se radujem! Šta ima novo?

— Zadatak je izvršen! Evo izveštaja!

— Opet ste, kao i uvek, radili najbolje što ste mogli. Već sam čitao u novinama. Ah, zaboravio sam, sti-

glo je neko pismo. Izgleda da je upućeno lično tebi, Tome.

Pukovnik je pružio neotvoreno pismo. Sperou i Red su seli. Dok je Sperou čitao pismo, Red je uzeo nekoliko gutljaja viskija. S vremena na vreme bi pogledao Toma i čudio se njegovom izrazu lica.

– Postao sam tutor – rekao je Tom glasno. – Pukovniče, molim vas, pobrinite se da se ispuni poslednja želja moga prijatelja Dagleasa.

– Nema problema. Kroz jedan sat bićete zvanično proglašeni za tutora, samo mi dajte dokaze o tome. Sve ćemo brzo srediti – rekao je pukovnik i povukao gajtan od zvana.

– Možemo li Red i ja dobiti odustvo? Moramo malo pomoći Dagleasovoj deci. Njegov ranč je prilično ruiniran. Starac je našao zlato, ali je donet kući smrtno ranjen. Sigurno je imao mnogo nevolja. Pošto više lično nije mogao da pomogne svojoj deci, moram ja da...

– Sigurno, kapetane! Želim vam mnogo sreće!

VIII

Na suncu su ležali ugljenisani ostaci Silver-Kvele ranča. Odmah iza ranča uzdizala se strma stema visoko. Iz jedne pukotine u samoj steni stalno je izbijao vodoskok. Voda je dolazila kroz brdo i ovde ugledala svetlost dana. Ovde je obrazovala mali potok koji je proticao kroz dolinu i nestajao nekoliko milja iza Silver Krika u pustinji. Dva jahača su prilazila sa severa. Kroz kanjone su prolazili ljudi i konji. Jahači su zaustavili svoje konje i neko vreme posmatrali ugljenisane ostatke ranča.

– Rede, zakasnili smo – tužno je konstatovao Tom.

– Da, ali brže nismo mogli da stignemo – dodao je Red sa iskrenim žaljenjem.

– Sigurno – rekao je Tom Sperou. Oštrim pogledom posmatrao je okolinu.

– Da, Daglas je sve ovo predviđeo, ja sam mu glavni adut. Ali igra je već završena. Moraćemo da potražimo Džima i Evu. Pretpostavljam da su oni u Silver Kriku. Verovatno se neće izivljavati na devojci.

Tom je ovo rekao skoro spontano i opušteno, ali ton ga je izdao. Red je dobro poznao svoga prijatelja. Znao je, da je Tom kao zategnuti revolver, pogotovo kad se nalazio u tipično teksaškoj sredini.

Još neko vreme razgledali su ruine starog ranča, a onda su odveli konje do potoka.

Odjednom je odjeknuo topot kopita. Iza ugla male šume galopirala su tri jahača. Zastali su, kad su primetili dvojicu nepoznatih, ali ipak su nastavili u istom tempu i stali tek pred rančerima.

Tom i Red su mirno čekali i posmatrali trojicu jahača. Naslućivali su da su to revolveraši. Suviše su skupoceno bili obučeni za obične kauboje. Bili su svečano obučeni, kao da su se spremali na igranku.

Tom i Red su dobro poznavali takve kauboje, koji su revolverom zarađivali hleb i nisu se bavili nikakvim drugim poslom.

Bili su to tipični Teksašani. Visoki, snažni i opasni.

– Šta vi tražite ovde? – konačno je upitao jedan od njih.

– Možda ranč Silver Kvele – rekao je Tom, motreći na žig njihovih konja. Sva trojica su imali konje sa žigom Krojc ranča.

Tad je Tom već znao s kime je imao posla.

– Nema više ranča Silver Kvele, on je nestao! Postoji još samo Krojc ranč! Čistite se odavde, dok vam nismo noge polomili!

– Šta? Daglas je, znači, prodao svoj ranč? – pitao je Tom, praveći se neveštima i neobaveštenim.

– Već sam vām rekao, čistite se odavde dok ne bude kasno! – ponovio je ovaj pretećim glasom.

Tom se smeškao i čekao.

Ali, Red nije izdržao.

– Predajte svom gazdi naše srdačne pozdrave! Recite mu da će ranč Silver Kvele još dugo postojati. Nego, biće bolje da se vi čistite odavde!

To je bio jasan početak borbe.

Revolveraši su postupili na isti način. Pošto su primenjivali određeni sistem borbe, bilo je očividno da su već duže vreme radili zajedno i da su bili dobro uigrana ekipa.

U ovom trenutku svaki drugi kauboj latio bi se revolvera i pucao bi. Trojica revolveraša postupila je drukčije. Krenuli su najpre konje i tek pri tom pokretu izvukli oružje. Dvojica su terali konje direktno na Toma i istovremeno otvorili vatru.

Ali Tom je već pućao, jer je bio znatno brži i veštiji. Za tren oka je izvukao revolvere iz futrole. Pošto su konji pokrivali revolveraše, Tom je pogodio u grudi oba konja.

Kad je odjeknuo pucanj, Tomov konj se trgao i ustuknuo nazad. Tom je ispao iz sedla i pao na leđa u potok.

Potok nije bio dubok i Tom je osećao bol u leđima, jer je očito pao na neki kamen. Ali prilikom pada, srećom, nije ispustio revolvere. Sad je ležao na leđima u vodi, ali je pažljivo motrio na ivicu potoka. Jedan konj bez jahača zateturao se i pao pored Toma u potok. Više se nije micao, bio je mrtav. Drugi konj je glasno rzao.

Sad su se pojavili i revolveraši i odmah su shvatili da je Tom i u ovom stanju spreman za borbu. Kad su oni uperili revolvere, Tom je već pucao.

Odjeknula su tri pucnja jedan za drugim. Poslednji je bio bez cilja jer je Tomovo olovo već pogodilo revolveraša koji je pucao. Tom je uspeo da se uspravi i da se domogne obale potoka. Opet je pucao i pogo-

dio u ruku drugog revolveraša. Više na njega nije obraćao pažnju, pogledom je tražio prijatelja Reda. Ovaj je sedeo na zemlji i trljao butinu.

– Šta ti je? – pitao je zabrinuto.

– Nije ništa strašno, imam samo ogrebotinu na butini.

Red je odmah ustao da bi uverio Toma da je govorio istinu.

– Vidiš li, sve je u redu, zar ne?

– rekao je Red zadovoljno.

U tom trenutku stigli su i njihovi konji, kao da su osetili da je opasnost prošla i da su opet potrebni svojim jahačima.

Tom je bio oduševljen poslušnošću oba konja.

– Dobri ste – rekao je nežno ih gladeći.

Onda je slučajno pogledao preko pašnjaka prema stadu goveda. Tamo su nekoliko jahača verovatno čuli pucnjavu.

– Ti će kod nas! – rekao je Red, spremajući svoju vinčesterku.

Tom je brzo pogledao pobedene protivnike, od kojih je jedan dobio metak u slabinu. Drugi je ima razmrskanu ruku i rame. Redov protivnik je samo malo povređen.

– Moraćete da potražite neki novi posao – rekao im je Tom hladno.

– Idi do davola! – odgovorio mu je jedan od njih neprijateljski.

– Zašto je ranč zapaljen? Gde su Džim i Eva? – pitao je Tom.

– Nitkove! – to je bio odgovor poraženog revolveraša.

Tom je ustao. Znao je da neće ništa moći da sazna od ovih plaćenika jer su bili puni mržnje i besa zbog neuspelog obračuna.

U tom trenutku pozvao ga je Red:

– Dolaze petorica! Hajdemo, moramo što pre da nestanemo odavde! Nema svrhe da počinjemo borbu sa novim kaubojima. Ovo je izgleda sasvim druga vrsta ljudi. Idemo bolje direktno za Silver Krik!

Tom je pogledao petoricu jahača koji su se već približili na pola milje. Onda se brzo bacio u sedlo i krenuo.

Red ga je pratio.

Odjednom su čuli nečiji promukli glas. Okrenuli su se i videli kauboj koji je dolazio iz pravca vodopada. Čovek je imao povređenu levu ruku. Bio je vidno iscrpljen i išao je teturajući se.

— Povedite me! — molio ih je. — Jeste li vi Tom Sperou? Ja sam Dejv Stil. Traže me već nedelju dana. Sakrio sam se ovde, nadajući se da ćete jednog dana morati ovuda da prodete. Džima i Evu su zarobili Meksikanci. Ali, smem da se kladim da iza svega stoji Džems Morton. Molim vas, pomozite mi! Ako se odavde nekud ne sklonim, gotov sam. Ova trojica su u stvari tražili mene, sasvim slučajno su naišli na vas.

Sad su Tomu i Redu stvari odjednom bile mnogo jasnije.

U međuvremenu petorica kauboj toliko su se približili, da su već mogli da pucaju. Već su zviždali prvi meci. Onda se čula i Redova vinčesterka. Red je pucao stojeći uspravno. Konj mu je bio vrlo poslušni i veran, ostao je nepomičan. Pogodio je prvu dvojicu. Oni su prosto odleteli s konja, a ostala trojica su odmah promenila pravac i skrenula s glavnog puta.

Tom je uzeo Stila, namestio ga iza sebe na konja i odmah krenuo dalje. Red ga je pratio.

Kauboji su ih pustili da mirno nastave put.

Kad su se posle izvesnog vremena okrenuli, videli su da su se kauboji angažovali oko ranjenih drugova.

Stil je uz put pričao Tomu da je jedva pobjegao iz upaljenog ranča, dobio je metak u glavu ali srećom ne smrtonosan. Dok je bežao, naišao je na Kenta i Bentleja.

— A šta je bilo dalje? — hteo je i Red da se informiše.

— Pa, Bentlej nije mogao da se smiri. Odlučili smo da gonimo bandu. Bilo mi je jasno da su to razbojnici iz Meksika. Bilo nas je se-

dam: Bentlej, njegova četiri kauboj, Kent i ja. Izgubili smo im trag u planinama Sijera Madre.

— Pričaj malo brže, nestrpljiv sam — rekao mu je Red.

— Da, onda smo se smestili u jednom skloništu. Tada nas je bilo još pet. Kent je bio smrtno ranjen, i svaki od nas je imao neku povredu. Pošto nismo imali vode, bili smo prisiljeni da se vratimo.

Na granici smo doživeli veliko iznenađenje: sećakeo nas je Morton sa svojim kaubojima. Bila je noć, ali prepoznao sam ga po glasu. Jedini sam ja pobjegao. Danima su me tražili. Ona trojica, što su pokušali vas da srede, bili su, u stvari, moji gonioci. Zavukao sam se između stena i rešio da tu vodim svoju poslednju bitku.

Video sam vas, ali nisam smeo odmah da vam se javim. Morao sam najpre da se uverim, da ne pripadate Mortonovim ljudima.

— Svida mi se tvoja opreznost — rekao je Tom, koji očito još nije hteo da stupi u neki otvoreniji razgovor sa Stilom.

— Tada mi je bilo sasvim jasno da sam bio u pravu i da je iza svih događaja stojao Morton. Mislim da je Patrik Daglas doneo veću količinu zlata iz planine. Meksikanci su ga jurili sve do same granice ispred Silver Krika. Daglas je pred smrt dao sinu neki plan. Džim, dakle, poznaje položaj nalazišta zlata sa verovatno bogatom žilom. Morton, pomoćni šerif i Lister sve su znali. Sigurno se Morton u međuvremenu povezao sa Meksikancima. Džim će morati da pokaže razbojnicima nalazište zlata, jer će oni inače učiniti zlo njegovoj sestri. Morton će moći da ostane nevin. Inače, on se dobro obezbedio. Uzeo je ne samo Daglasov ranč, nego je prisvojio i Bentlejev i Kentov pašnjak.

— Da, planovi su mu vrlo neskriveni — rekao je Tom zamišljeno.

— Šta će sad biti sa Džimom i Evom? — pitao je Red.

– Moramo ga ih nademo i da ih oslobodimo – rekao je Stil.

– To je jedino rešenje. A šta je dalje bilo sa Mortonom? – hteo je Tom da čuje priču do kraja.

– On ima još samo jedan problem, to sam ja. S mojom smrću za njega bi svaka opasnost bila odstranjena. Postao je najmoćniji čovek u ovom kraju. Gradani Silver Krika žive uglavnom od njega. Donekle je postigao cilj. Ali, kad nademo Džima i Evu, mi ćemo morati da...

– Sigurno – prekinuo ga je Tom.
– Ja slučajno znam odakle je pokojni Daglas pre dvadeset godina doneo zlato. To je bilo njegovo veliko otkriće. Misliš li da se njegovo novo nalazište nalazi u blizini starog?

– Da, Džim mi je tako rekao.

– Onda moramo odmah da krenemo u pravcu Santa Rose. Tamo je malo gnezdo meksikanskih razbojnika i pljačkaša. Nadajmo se da nije suviše kasno.

– Ne verujem da smo zakasnili. Upoznao sam Džima, čini mi se da je sličan pokojnom ocu. Snaći će se i umeće da vuče pljačkaše za nos. Neće ih odvesti pravo na cilj, u tom sam apsolutno siguran – rekao je Stil.

– U redu je. Snabdećemo se namirnicama u Silver Kriku i odmah krenuti preko granice.

Tomov glas je bio grub i odlučan. Odjahali su u Silver Krik i stali ispred saluna.

IX

Lister je jedva mogao da ih posluži viskijem kad je video živog Stila. Nije skidao očiju sa njega.

– Nemamo ništa za jelo. Možete sad da poručite i da pričekate pola sata – rekao je mrzovoljno. A onda više nije mogao da izdrži i obratio se Stilu:

– Čuo sam da te traže, zar ne?

– Jeste, dobro si čuo – rekao je Stil skoro ne obraćajući pažnju na njega. Mirno je pio svoj viski.

– Vidim da si stekao dva nova prijatelja?

– Tačno!

Sad se i Tom umešao:

– Listeru, upravo ste rekli da traže Stila, da li možda znate nešto više o tome?

– To se mene ništa ne tiče – progundao je i okrenuo se prema polici sa pićem.

Lister je bio ljut na Mortona, jer mu je ovaj obećao zlato a nije mu ga dao.

Tom je stavio ruku na Stilovo i Redovo rame i rekao im:

– Idite preko u prodavnicu i nabavite sve što nam je potrebno.

– Ja nemam ni dolara kod sebe – rekao je Stil, snebivajući se.

– Zato ja imam – rekao je Red i povukao Stila.

Prodavnica je bila odmah pored saluna, mogli su da uđu direktno iz saluna u nju.

Lister se okrenuo i umešao u razgovor:

– Ne verujem da ću mu nešto prodati.

Tom ga je oštro pogledao.

– Zašto mu nećete ništa prodati? – pitao je pokazujući na Stila.

– To je lično moja stvar!

– Ah, sad mi je jasno. Plašite se Mortona. Ali, i pored toga moraćete da poslužite Stila i da mu prodate sve što on hoće! Jasno? – pitao je Tom sa određenim tonom u glasu.

Posle ovih reči Tom je dao znak Stilu i Redu da izađu. Brzo ih je poslužio trgovac.

Tom je otišao u ugao saluna i seo za sto. Bio je okrenut leđima prema zidu.

– Idem časom u kuhinju – rekao je Lister zbunjeno i istog trenutka nestao.

Ubrzo su odjeknuli udarci kopita na ulici, konji su rzali, sedla su škripala i mamuze zveckale.

Na verandi su se brzo čuli koraci, onda su se naglo otvorila vrata saluna.

Tom nikad nije video Mortona. Pa ipak je odmah shvatio da je to mogao da bude jedino Morton. Ko bi još ulazio u salun tako bučno i izazovno. Pored Mortona pojavio se pomoćni šerif. Iza njih su stizali snažni jahači ozbiljnih lica. Kauboji su se poredali oko vrata i prozora, podbočili se i čekali.

Tom se ljuljao u stolici sve dok naslonom nije dodirnuo zid.

Morton je išao prema njemu. Tom se trudio da ostane miran i opušten. Slutio je opasnost.

– Gde se druga dvojica? – pitao je Morton glasno i nadmeno. Oči su mu preteći svetlucale.

Tom ništa nije rekao, gledao je Mortona sa hladnokrvnim osmehom. Izgledalo je da ni Morton nije očekivao neki odgovor.

– Milte, uhapsi ga! Ubio je na mojoj zemlji kauboje. Grom i pakao, zar još uvek hodaš...

– Samo polako, Mortone! Vi ste Morton, zar ne? Čoveče, budite mirni i pametni! Vas ću ostaviti za kraj! Da, moraćete da mi odgovorite na neka pitanja. Ali, sada nemam za vas vremena. Mortone, kad dovedem Džima i Evu Daglas, verovatno ćete vi morati da budete obešeni. Jasno? A sad će biti bolje da što pre nestanete odavde i da povedete svog cenjenog pomoćnika.

Morton je zadrhtao, okrenuo se i udario Milta u rebra. Nije mu se dopalo njegovo oklevanje.

– Uhapsi ga! On se šegači sa mnom! Moji kauboji će ga smrviti, ako samo jednim prstom mrdne.

Onda je Milt nešto ljutito opsovao i latio se revolvera.

Sad je i Tom stupio u akciju. Bio je brz kao puma, išao je na sve ili ništa. Pošto je bio naslonjen ledima na zid, imao je čvrstu poziciju. Desnom nogom je brzo gurnuo stolicu prema Mortonu. Onda je zamahnuo levom rukom prema njegovoj

slepoočnici, zgrabio ga za grudi i držao ga skoro onesvešćenog ispred sebe.

Kauboji su izvukli revolvare, ali nisu se usudili da pucaju. Izgledalo je kao da Tomov revolver može sve da pogodi, da mu niko ne može da umakne.

Tad se pojavio Red.

Kad je jedan od kauboja nišanio na njega, Red je okinuo i istovremeno odskočio.

Kauboj je ispustio revolver, jer ga je Red pogodio u ruku.

Red je mirno gurnuo revolver u ugao.

U istom trenutku pojavio se i Stil.

– Ne pucajte! – viknuo je Morton svojim kaubojima.

– Dakle, čuli ste od svog šefa! Napustite prostoriju! Ne možete sa nama da pravite takve šale! Napolje! – komandovao je Tom nedvosmisleno.

Kauboji su oklevali. Još su držali uperene revolvare u rukama.

– Mortone, reci im još jednom – rekao je Tom oštro.

Morton je znao da se radilo o životu i smrti.

– Čistite se – rekao je sikteći od besa i nemoći.

– Oni moraju da napuste grad! – insistirao je Tom.

– Da, čistite se iz gnezda – dodao je Morton sa gnušanjem. Lice mu je dobilo žutozelenu boju.

Kauboji su polako napustili salun.

Red i Stil su zaposeli prozore. Glavnom ulicom su krenuli kauboji sa Kroc ranča.

– Ovi zaista odlaze – rekao je Red.

Onda je Tom odgurnuo Mortona od sebe. Ovaj je pao na pod drhteći i jaučući.

Pojavio se i Lister.

– Listeru, vežite ovog čoveka! Rede, gde bi mogao da nabaviš nekog konja?

– Kod kovača!

— Onda idi brzo sa Stilom, samo požurite! Ja ću za to vreme ostati sa Mortonom!

Tom je fiksirao tačku između Mortonovih obrva.

— Mortone, naše šanse su jedan prema jedan, ali kad se vratim sa Džimom i sa Evom, vi ćete biti na redu. Da, onda ću imati jasne dokaze. Progovoriće i Lister i Milt. To vam garantujem! Sad zaista nemam više vremena za vas. Ostavljam vas za kasnije! Znam da nećete napustiti ovaj kraj, niste vi takav čovek. Vi igrate na poslednju kartu.

Morton je samo ćutao.

Vratili su se Red i Stil i javili:

— Sve je spremno!

Tom je pogledao Mortona i rekao mu:

— Imam eksploziv. Ako slučajno krenete za nama, slistiću vas sa lica zemlje. Do granice je zemlja ravna. Bolje sačekajte dok se mi ne vratimo. Tek onda će biti za vas interesantno, zar ne, Mortone?

Posle ovih reči Tom je napustio prostoriju.

Ubrzo su odjeknuli udarci kopita. Opasnost je prošla. Ali, da li zauvek?

Morton je skoro bespomoćno ležao na podu. Pretećim pogledom odmeravao je Listera i Milta, pomoćnog šerifa.

— Zaboravite da se ovaj čovek zove Tom Sperou! Kažem vam, bolje odsecite jezik, pre nego što nekom budete pričali nešto o njemu. Ovaj pas je čak jedan od teksaških rendžera.

U grad su galopom stizali konji.

Vratili su se Mortonovi kauboји. Bilo ih je više nego malopre, jer predradnik Paton, koji se sa nekoliko kauboја nalazio kod stada, suviše kasno je obavešten i zato je tek sada stizao.

Morton mu je ukratko sve saopštio, ali je prećutao da se jedan od njih zvao Tom Sperou.

Paton je ljutito psovao.

— Šefe, trebalo je da me sačekaš. Ja bih drukčije uradio i ne bih toliko potcenjivao svoje kauboје. Šta sad treba da se radi? — upitao je Paton.

Morton je bacio letimičan pogled na Listera i Milta, onda je rekao Patonu:

— O tome ćemo u četiri oka.

Morton se polako pridigao i izašao sa Patonom napolje.

Pred verandom su čekali svi njegovi kauboји, spremni za borbu. Morton je došao sa predradnikom Patonom u ugao verande. Ovde mu je rekao prigušenim glasom:

— Slušaj, Stil i ona dvojica hoće preko granice da traže Džima i Evu Daglas. Imam razloga da pretpostavljam da njih trojica znaju gde je stari Daglas našao zlato. Osim toga, lako je moguće da će naići i na Miguela i njegovu družinu. Ja se nadam da će ih Miguel srediti. Ali, to bismo morali tačno da znamo, jer kad bismo zaista imali sreće da...

— Šta ti konkretno tražiš od mene? — prekinuo ga je Paton.

— Uzmi osmoricu najboljih naših kauboја i idi za njima. Imaš šansu da uzgred saznaš položaj velikog nalazišta zlata. Ubi proklete nitkove! Ubi i Miguela i njegove razbojnike! Konačno, ubi Džima i Evu, ako su oni još uopšte u životu. Vaša borba mora da vam se isplati, jer zlato treba da bude vaše! Meni nije potreban ni gram! Dovoljna mi je zemlja koju sam već prisvojio.

Predradnik je sevao očima gledajući kauboје.

— U redu je — rekao je odlučno, otišao na ivicu verande i prozvao osam imena.

Bila je to grupa spremna i rešena da učini sve, da bi došla do zlata i do pobede. Ta grupa je odmah krenula za Tomom, Stilom i Redom.

X

Džim i Eva su već skoro dve nedelje zarobljeni. Trenutno je banda s

njima u Santa Rosi da bi popunila zalihe. Džim i Eva su zaključani u jednoj maloj prostoriji. Ispred otvorenih zatvorskih vrata stalno su sedela dva stražara. Džimu su vezane noge i ruke, Evi samo ruke.

Kad su pre dva dana stigli u Santa Rosu, Eva se nadala da će ih pustiti. Ali, uskoro je primetila da su stanovnici u prijateljskim odnosima sa razbojnicima i da je Miguel vladao ovim mestom.

Miguel je ušao u prostoriju. Govorio je američki engleski, mešajući ga često sa meksikanskim. Pošto se učtivo poklonio i čak skinuo šešir, pokazujući na taj način još veću ljubaznost, počeo je da govori Evi reči udvaranja:

– Ah, draga lepotice, kad vas vidim, srce mi je puno i toplo.

– Šta opet hoćeš od nas? – pitao ga je Džim kroz zube.

Miguel se trgao, pogledao oštro Džima a onda se opet obratio Evi:

– Gospodice, moraćete da nagovorite brata da učini dve stvari: mora da bude malo ljubazniji prema meni i mora da nas odvede do nalazišta zlata.

– On ne poznaje ovaj kraj! Zašto ste nas uopšte kidnapovali? To može da vas košta života, gospodine Miguele!

Miguel se osmehnu, pokazujući svoje divne zube.

– Znam da je vaš brat dobro zapamtio plan, pre nego što ga je zapalio. Moram da skratim ova dosadna ubeđivanja: dajem vam jedan sat za razmišljanje. Ali, posle toga daću da vas linčuju. A vi moja lepotice, bićete u takvom stanju da ćete poželeti smrt.

– Čisti se odavde, bedniče jedan!
– rekao Džim, pokušavajući da skine okove.

Opet se Miguel za trenutak iznenadio hrabrosti ovog nepokornog mladića, a onda je nastavio hladno i mirno:

– Treba da znate da sam za ljubav vaše sestre podneo neke vaše

grube reči. Ali, sad je konačno došlo vreme da ti otvorim oči.

Izašao je napolje i izdao naredbu.

Posle izvesnog vremena došli su neki ljudi, mahom Indijanci, ispod čijih se slamnih šešira pomaljalo masna, crna kosa. Među njima je bilo i nekoliko Meksikanaca. Imali su na sebi karo kostime, velike šešire sa velikim mesinganim dugmadima.

– Dodi lepotice! – rekao je Miguel, skidajući joj okove sa ruku. Uhvatio je za ruku i poveo na slobodan prostor ispred zatvora.

Džim je već ležao krvavih leđa na kamenitoj zemlji. Četiri čoveka su ga držala za ruke i noge.

Peti ga je udarao bičem.

Crne oči prisutnih mladića požudno su gledale devojkicu.

– Psi! Pljačkaši! – govorio je Džim i grčio se u očaju. Ali, četvorica mučitelja legla su svom svojom težinom na njega.

– Brat ti je uporan kao mazga – rekao je Miguel Evi. – Šta mi obećavaš, ako naredim da prestanu da ga bičuju?

Eva mu je pljunula u lice i ošamarila ga slobodnom rukom.

Onda je Miguel zgrabio, privukao je sebi i počeo da je ljubi divljačkom požudom. Ona se očajnički branila. Razbojnici su bili van sebe od zadovoljstva, pevali su, igrali i smejali se. Radovali su se, što se njihov šef tako lepo zabavljao.

Eva je već bila poluonesvešćena. Jecala je, ali oči su joj bile bez suza. Jedva se držala na nogama.

Odjednom je izvukla nož iz opasača pohlepnog Miguela.

Miguel se tome ironično nasmejao, uzeo je nož natrag i udario joj laki šamar po obrazu.

– Ah, ti si suviše temperamentna devojkica! Moraću još da te obuzdam. Ali, ja ću te ipak pripitomiti. Bićeš meka kao pamuk!

Držao je tako ispred sebe, da je morala da gleda brata koji je u ranama ležao na zemlji.

Onda je Miguel dao još jednu surovu naredbu:

– Skinite mu još malo kože s leđa!

Eva to nije mogla da gleda, zatvorila je oči i drhtala pri svakom udaru biča.

Džim nije puštao glasa.

Onda je Eva čula njegovo prigušeno jecanje.

Otvorila je oči i vrisnula:

– Čekajte! Prestanite! Miguele, recite im da prestanu! Pokazaćemo vam nalazište! Preklinjem vas, naredite im! – molila je Eva.

– Hoćeš li pokušati da?...

– Da, sve ću pokušati – prekinula ga je Eva.

– A šta ćeš pokušati?

– Kad nađete zlato i kad oslobodite Džima, ostaću kod vas!

Miguel se cerio.

– Ostaćeš da bi spasla brata? A zašto da ne? Golubice moja, ti ćeš još naučiti da me voliš!

– Malo kasnije Eva je sedela pored brata i prala mu krvava leđa.

Džim je jecao i od bola grizao vunenou deku.

– Ah, zašto ne mogu bar nekoliko minuta da budem nasamo sa ovim zlikovcem? Zašto, sestre moja, ne mogu baš ništa da učinim za tebe? Zašto?...

– Pokaži im nalazište zlata, ali nemoj žuriti. Kad oni vide zlato, zaboraviće nas za nekoliko dana, jer će biti opijeni zlatom, pohlepom. Moramo dobiti u vremenu. Ja imam poverenja u Stila, i u Toma. Kent je odneo pismo u stanicu. Tata je uputio pismo Tomu. Odredio ga je za našeg tutora, tako stoji u testamentu. Tom će sigurno doći.

– Zašto si tako sigurna?

– Čini mi se da me Stil voli. To već dugo primećujem. Uvek je bio dosta trezven i pre bi odsekao jezik, nego što bi nešto rekao. Tom i Stil će sve učiniti da nas spasu.

– Biće kasno za pomoć – rekao je Džim.

– Neće. Drži bandu na rastojanju, ali ipak budi malo elastičniji.

Kad sutra krenemo na put, drži malo jezik za zube.

Eva je nežno govorila ove reči, trudeći se da što manje povredi brata.

– To su nitkovi – govorio je Džim kroz zube a oči su mu sevale.

– Smiri se, Džime! Za mene se ne brini, ali ponašaj se tako kao da si se predao svojoj sudbini. Nas može da spase samo vreme! Pravi se nevest i zbog mene i zbog sebe!

Džim je čuteći spustio glavu i obećao joj, klimajući glavom.

XI

Drugog dana Tom, Stil i Red prodirali su kroz kaktusove šume. Put je bio vrlo težak. Zmije nisu bile retkost. Ali, njihovi konji kao da su bili za sve spremni, prednjim kopitama bi mrvili zmije.

Tom je bio predvodnik. Njegov divan konj sam je tražio sebi put, ali je ipak stalno držao određeni pravac. Već pola časa Tom je pratio nečiji trag, koji je vodio kroz prašinu.

Ovuda je sigurno išao jedan jedini čovek, možda Indijanac, jer je trag bio od sandala. Mora biti da je bio bolestan, ranjen ili veoma iscrpljen. Možda je nosio neki težak teret, bar sudeći po tragovima. Na nekim mestima trag je bio dubok.

Tom je razmišljao o ovom tragu. I on je vodio prema planini.

Ocenio je da bi kroz jedan sat mogli da stignu onog ispred sebe.

Malo kasnije Tom je našao praznu mešinu za vodu, koja je bila od jareće kože.

Nagnuo se što je više mogao i dohvatio je iz sedla. Pregledao je i otkrio na njoj dve rupe od metka ulaznu i izlaznu. Zamišljeno je bacio prema kaktusu, ona se zadržala na bodljikavom štitu i izgledalo je kao da je tamo namerno zakačena.

– Dakle, Indijanac – konstatovala je Tom. – Njega su gonili i ranili.

Red i Stil su se složili sa njegovim objašnjavanjima.

– Da, oni se još uvek bore za oslobođenje – uzeo je Stil reč. – Zašto im nisu ostavili njihovu zemlju koja je inače već bila više nego jedna? Još samo nekoliko godina i najinteligentnije indijansko pleme biće istrebljeno!

– U njihovim planinama ima dosta zlata i bakra. Zato hoće da ih proteraju i iz Sijera del Bakatete. Zato su oni i postali razbojnici, banditi – objasnio je Tom.

Sad se i Red umešao:

– Bio sam još mali dečak kad se pričalo, da su Indijanci objavili rat Sjedinjenim Američkim Državama.

– Sigurno – rekao je Tom, čije su oči i dalje bile uprte u trag.

Trag je sada jasno pokazivao da je Indijanac još samo mogao da se tetura. Na jednom kaktusu visio je komad lanene odeće. Malo dalje u prašini je bilo nekoliko tamnocrvenih bisera.

Onda se videla krv.

Tom je oprezno jahao dalje.

Odjednom se čuo nečiji prigušeni glas:

– Stanite, tudinci!

Tom je mirno ostao u sedlu.

– Zašto idete po mom tragu? – pitao je Indijanac.

Indijanac je govorio meksičko-španskim jezikom.

Najpre je stao Tom, zatim Red i Stil. Nisu mogli da okrenu konje, jer je put bio suviše uzak.

Tom je podigao ruke i nasmejao se kad je opazio cev puške koja je bila uperena u njega.

Od je dobro shvatao ove hrabre, ponosne Indijance, koji rađe stupaju u borbu koja ne obećava nikakav uspeh, nego što će dati slobodu i pravo na svoju zemlju.

Tom je čak znao njihov jezik i sad je rešio da se posluži i tim sredstvom:

– Prijatelju, nemoj da pucaš! Mi sasvim slučajno idemo za tobom, jer hoćemo u brda. Pusti nas da pro-

demo. Tražimo jednu devojkicu koju su Meksikanci kidnapovali. Nemoj da nas zadržavaš! Ti si Indijanac i možeš da shvatiš, šta to znači otići neku devojkicu. Moramo da je oslobodimo.

Indijanac je ćutao, gledajući ga pravo u oči.

– Imamo vode – nastavio je Tom. Možda možemo da ti pomognemo? Sigurno ti je voda potrebna, našli smo tvoju praznu mešinu za vodu.

– Dodi bliže – odgovorio je Indijanac.

Tom je već odavno zaključio da je Indijanac skoro na samrti. Poterao je konja napred i zaustavio se ispred puške.

Indijanac se uspravio. Bio je ranjen. Leva ruka mu je bila zavijena u krvave krpe. Gledao je gore prema Tomu.

– Govoriš moj jezik i oči su ti dobre – rekao je tiho.

– Moj prijatelj je bio jednooki Benito Karkas – odgovorio je Tom smeškajući se. – Bio sam kod njega, kad je umirao.

– Ti si dobar čovek, Indijanci odmah prepoznaju dobre ljude – rekao je. Odjednom se zateturao.

Tom je brzinom munje iskočio iz sedla, skočio napred i uhvatio Indijanca. Pri tome je osetio snažnu groznicu koja je tresla nesrećnog čoveka. Stavio ga je u hladovinu i pregledao ga.

Imao je veliku ranu u gornjem delu ruke. Rana se zapalila. Pored Indijanca ležao je neki svežanj.

Red je podigao svežanj, bio je veoma težak.

– Meci – stručno je konstatovao Red.

– Daj mi sredstvo za obradu rane, tu je u sedlu. Donesite vode!

Kad su mu previli i obradili ranu, Tom je ustao.

– Ostavićemo ti vode i nešto hrane. Oporavićeš se za dva – tri dana i moći ćeš da nastaviš put.

Indijanac je zadovoljno klimnuo

glavom. Tom je saznao da se Indijanac zvao Martino.

Onda su morali da krenu dalje. Martinove oči su ih pratile sve dok je mogao da ih vidi.

Jahali su satima. Ništa se nije dešavalo.

— Kad stignemo do planine, možemo ostaviti konje — rekao je Tom i povukao dim iz lule.

— A kako ćemo osetiti bandu, kako ćemo im prići i?... — pitao je nestrpljivi Stil.

Tom ga je smirivao:

— Smislio sam jedan trik. Oni će sigurno svratiti u Santa Rosu da bi popunili zalihe hrane. To gnezdo je odlično poznajem. Stanovnici sela žive u stvari od tih razbojnika i povezani su međusobno. Vas dvojica ćete otići u samo selo i tamo istraživati. To će biti vrlo opasno, ali neće vam se ništa desiti, ako budete dovoljno oprezni i lukavi.

— A šta dalje? — pitao je Red skeptično.

— Čim stanovnici primete da se raspitujete za bandu, odmah će poslati nekoga da izvesti Miguela. Oni će već tačno znati gde da ih pronadu i upozoriće Miguela, jer neće s vama moći da izađu na kraj. Pošto ću ja pratiti glasnika, sačekacu ga negde i uhvatiti. Lako ćemo ga posle nas trojica naterati da govori. Od njega ćemo saznati sve što nas interesuje u vezi sa Miguelom i njegovom bandom.

Sad su Red i Stil bili zadovoljni, jer im se Tomov plan dopao.

— U redu je, mi ćemo, dakle, u Santa Rosi davati zanimljivu predstavu — rekao je Stil.

XII

Posle dva dana stigli su do planine.

— Grom i pakao, kad ćemo već jednom stići u Santa Rosu — govorio je nervozni Stil. On je danočno mislio na Evu. Ako do sada nije bio načisto sa samim sobom,

sad mu je konačno bilo jasno da je zaista voli. Ponekad je pomislio da neće moći da savlada svoje nestrpljenje.

Red je bolje vladao sobom, jer ga je Tom naučio mnogim stvarima. Završio je dobru školu kod Toma.

Odjednom, Tom je podigao ruku i oštro rekao:

— Ovde su!

— Ja tu ništa ne vidim!

— Tamo na uglu leve kaktusove šume, vidiš li? Desno je brežuljak sa osušenim kaktusima, a iza njega se diže oblak prašine!

— Ne vidim — ponovio je Red.

— Pogledaj malo bolje kroz šumu!

I zaista, Red je pogledao kroz dvogled.

— Jahači! Čitava banda! Najmanje deset ljudi, možda se još neki ne vide od prašine.

— To su Mortonovi kauboiji — konstatovao je Tom. Sad je i on uzeo dvogled. Kad je sve video, opet se smirio.

— Da, jasno je sve. Morton je smislio pakleni plan. Potreban mu je ranč Silver-Kvele, i naša smrt. Kauboiji su sigurno dobili zadatak da ubiju nas, Džima i Evu a možda čak i Meksikance. Oni će se do kraja boriti, jer sigurno žele da se domognu zlata.

Posle ovih reči Tom je okrenuo svoga konja.

Naglo su svi skrenuli u klanac.

XIII

Velikim slovima ispisano je natpis ispod trošnog krova pokrivenog slamom: »TABERNA«. Ta bedna kuća bila je, u stvari, kantina, salun. Santa Rosa se sastojala od šest kuća i nekoliko oronulih štala sklonih padu. Jedna od tih šest kuća bila je i Taberna. Tu su služili meskal, zabranjeno piće. Iza kuće uzdizali su se snažni kaktusi koji su bili viši od krova. Ispred kuće bilo je mnoštvo kokošaka u prašini.

Kad su se Stil i Red pojavili u selu, iz kuća su ih gledali ljudi puni mržnje. Deca su im se smejala u lice.

— Tudinci! Šta traže ovde ovi banditi?

Tako su govorili ljudi na sve strane. Pojavilo se i nekoliko devojaka, ali one su ostale na izvesnom odstojanju. Devojke su ih ipak gledale miroljubivije. Onda su izašli muškarci i napravili krug oko dvojice nepoznatih kauboj. Meštani nisu imali vatreno oružje, ali svaki je imao nož. Svi su bili bedno obučeni i obučeni.

— Ostaviću te samog među ovim pravim kabalezosima — rekao je Red i skliznuo iz sedla. Stil je ostao u sedlu i stavio desnu ruku na okidač revolvera.

Posmatrao je okupljene ljude dosta mirno, čak je sa neshvatljivom spretnošću na butini uvio cigaru i zapalio je.

Dok je pušio, hladno je posmatrao ljude oko sebe i negodovao kad su gestikulirajući i brbljajući razmenjivali mišljenje o njemu.

U međuvremenu Red je već ušao u salun. Zujale su muve, nekoliko pasa pokazivalo je oštre zube. Vlasnik je bio prljaviji od saluna. Dva mladića su sedela pored šanka, koji je, u stvari, bio sklepan od nekoliko sanduka. Gosti su, doduše, bili nešto urednije obučeni, odudarali su od ostalih stanovnika.

— Ah, stranac, šta želite, gospodine? — pitao je gazda saluna.

Njegove hitre oči dale su u međuvremenu neki čudan znak dvojici gostiju.

Red je dobro igrao svoju ulogu. Ponašao se kao neki neobuzdani, divlji kauboj iz Sjedinjenih Američkih Država, izvukao je revolver i stavio ga gazdi i gostima pod nos.

— Napraviću vam nekoliko rupa na košulji, i buve ću vam uništiti a ne samo vas. Nego, razbojnici, gde je devojka? Sto mu gromova, gde je ta krvava banda koja nam je otela Amerikanku?

Gazda se sklonio iza šanka. Gosti su nervozno trljali brade.

— Kabalero, mi smo siromašni, miroljubivi ljudi! Ako tražite razbojнике, morate ići u planinu. Mi smo siromašni i...

Red je ipak ispalio dva metka.

Barmen se uplašio i zapužio uši. On je dobro osetio i zvuk i vazdušnu struju od metaka.

— Tudinci! Banditi! — viknuli su gosti.

Red je još jednom opalio, metak je istrkao jednom od gostiju minđušu iz uha.

Ovaj je ispustio već izvučeni nož i uhvatio se za uho.

— Sa mnom nema šale! Govorite, vašljivi gadovi!

Meksikanci su besneli od mržnje. Ali, strah je bio jači.

— Otvorite usta! Govorite! Znam da su banditi bili ovde i da su s njima bili zarobljenici. Kuda su otišli? Govorite!

— Ah, budalo jedna! Miguel će te pretući. Ne on lično, nego će dati da te drugi bićuju! Ni ne znaš s kim imaš posla!

Red je još jednom pucao.

Barmen ili bolje — šanker je opet dao znak gostima. Red je to primetio i reagovao brzinom munje. Odjeknuo je još jedan njegov pucanj. Metak je prošao pored barmenove brade.

— Do đavola! Šta sam kriv? — jadao se on.

— Govori već jednom! Kud je otišao Miguel?

Red je morao da bude krajnje oprezan i da ne pokaže ni trunke radosti zbog već postignutog uspeha. Sad je sigurno znao da se voda bande zaista zvao Miguel. To je već nešto značilo.

— Neću — ti reći ni reč, ni reč! — kreštao je debeljko.

Onda je Red ispalio poslednji metak iz revolvera.

Meksikanci su tačno brojali i odmah skočili. Sevnuli su njihovi noževi.

To Reda nije ni zbunilo ni poplašilo. Nasmejao se i zgrabio sto i bacio ga na Meksikance. Brzo im je pritrčao i udarao ih kundakom revolvera po glavi.

Gazda je uspeo da se pridigne i da pode prema šanku.

Red se izmakao i pretio:

— Sad ću tek dovesti svoje ljude! Svranićemo vam selo s zemljom!

Kao odgovor na nje ovu pretnju, čuo se Stilov glas.

I Stil je počeo da puca, jer su ga napolju napali ostali stanovnici sela.

Red je iskočio napolje i brzo uzjahao konja. Pustili su konje da se propinju i brzo rasterali Meksikance.

Stil im je pucao pred noge i iznad glava.

Pored njegove glave proleteo je nečiji nož.

Onda je Stil uzео i vinčester pušku. Izašli su iz sela na suprotnoj strani.

Za njima je vriskalo čitavo selo. Pridružili su im se i psi, svinje, koze i kokoške. Bila je to opšta buka i pometnja.

Kad su konačno izašli iz sela, jahali su malo sporije. Stvar je zaista mogla da bude vrlo opasna. Ali, oni su unapred računali na to da stanovnici nemaju oružje. Sve su dobro iskalkulisali.

— Kako će sad svi proklinjati stražice — nasmejao je Stil.

— Nadajmo se da će sada, prema našem programu, poslati glasnika u planinu — našalio se Red.

XIV

Tom je mogao da posmatra zbivanja u selu sa onižeg brda. Imao je na oku ulicu sve do saluna.

Zadovoljno se smeškao kad je video da su Red i Stil proterani iz sela nepovređeni.

Već je prošlo deset minuta.

Onda je iz saluna izašao mladić sa slamenim šeširom na glavi i uzjahao konja bez sedla.

Ostali su tapšali rukama, vikali i dugo gledali za jahačem.

Tom je, srećan, napustio svoje mesto osmatranja. Do sada je sve išlo po njegovom planu.

Da bi presreo i uhvatio glasnika, morao je brzo da jaše, da prođe između mnogih stena, da preskoči nekoliko pukotina, da jaše ivicom kanjona i da konačno stigne do jednog stenovitog zida, koji je prekinut velikim klancem.

Zaustavio je konja iza ugla klanca. Ako je dobro procenio, glasnik bi morao da prođe kroz ovaj klanac da bi stigao u planinu.

U ovom pravcu morao bi da bude stari indijanski poglavica Pueblo, o kome mu je Daglas pričao pre mnogo godina i u čijoj blizini mora da bude zlatna žila.

Tomov konj, Bleki, stajao je sasvim mirno, čak nije ni rzao.

Posle desetak minuta, Tom je već počeo da se brine, čuo je topot konjskih kopita.

Iza ugla u galopu je stizao glasnik. Uhvatio se za grudi. U stvari, zavukao je ruku u košulju. Očito je hteo da izvuče nož.

U tom trenutku Tom je već reagovao. Udario je svoga konja, kasom se približio glasniku, nagnuo se i sedeći u sedlu, šćepao ga za ruku u kojoj je već bio nož.

Tom je čak uspeo da izvuče mladića iz sedla. Sad je Meksikanac već bio u Tomovini rukama. Ali, ponašao se kao divlja mačka. Sad je zavukao levu ruku u košulju. Da li je imao još jedan nož?

Opet je Tom morao brzo da reaguje. Nije smeo da dozvoli da ovaj izvuče, eventualno, drugi nož. Vešto ga je udario pesnicom u bradu. Mladić je samo prevrnuo oči, bio je onesvešćen.

Tom mu je onda skinuo košulju i otkrio je naročito napravljene korice za nož. Te korice bile su zakop-

čane za grudi. Tako nešto Tom još nikad nije video. U koricama je bilo pet noževa, poredanih jedan pored drugog. Ovaj Meksikanac je, dakle, bio posebno opasan i spadao je u razbojnike, koji su za samo nekoliko sekundi mogli da gađaju sa pola tuceta noževa.

Tom ga je onda bacio na zemlju.

Ali, ipak se prevario. Mladić je samo simulirao besvesno stanje. Čim se našao na zemlji, skočio je i pokušao da nestane između stena poput zmije.

I Tom je brzo izkočio iz sedla i bacio se za mladićem. Stigao ga je i kad je hteo da ga obori, ovaj je sam legao i počeo da se kotrlja.

U pokretu je ugrizio Toma. Ali, ovaj ga je šćepao za grudi i zadao mu nekoliko snažnih udaraca.

– Kuda ćeš? Šta ti je? – pitao ga je Tom ljutito.

– Tudinče! Idi do davola! – sik-tao je Meksikanac.

– Gde su banditi sa devojkom i mladićem? Govori! Gadno ćeš se provesti!

Tom je bio krajnje nestrpljiv. Vreme je prolazilo a još ništa nije saznao o Džimu i o Evi. Oni su bili u kandžama veoma opasnih bandita i morao je što pre da im ude u trag.

– Govori! Gde su razbojnici? – ponavljao je Tom pretećim glasom.

– U Pueblu, gospodine! Otišli su najpre u Pueblo. Ali, ne znam da li su još uvek tamo!

Mladić je drhtao. Oči su mu svetlucale od straha i mržnje.

Tom ga je držao, uzeo mu je konja i vezao ga čvrsto za njega. Čekao je dok se nisu vratili Stil i Red. Oni su jahali brzo.

– U redu je. Bio je to zaobilazni put, ali ipak smo stigli. Prošli smo neopaženo pored sela. Ostavili smo konje u kotlini. Poneli smo samo mešine sa vodom.

Red je pogledao zarobljenika i pitao:

– Da li je već rekao nešto o Miguelu?

– Da, tako sam i ja mislio – rekao je Tom kroz zube. – Moramo odmah krenuti u Pueblo. On će nam pokazati put.

Obratio se Meksikancu:

– Pokazaćeš nam put kroz kanjone. Ako udemo u zamku, bićeš mrtav.

Tom ga je vezao za konja tako što ga je namestio da sedi na leđima konja. Stil mu je bacio laso oko vrata.

– Ako budeš pravio neke gluposti, moraću da povučem laso – opomenuo ga je, misleći u istom trenutku na Evu.

– Napred! – komandovao je Tom. – Uskoro će ovuda proći kauboji koji su pomogli Mortonu da nam ude u trag.

XV

Jahali su do kasno u noć. Odmah su se ne paleći vatru, da ne bi skrenuli pažnju na sebe. Jeli su samo suhu hranu. Krenuli su odmah u zoru dalje. Meksikanac je skoro uspeo da im pobegne.

Kad je Tom preuzeo stražu i pregledao njegove veze, primetio je da je mladić kamenom skoro presekao konopac na ruci. Mora biti da je bio veoma spretan, jer Red i Stil, koji su prethodno bili na straži, ništa nisu otkrili.

Tom ga je ponovo vezao novim konopcem.

Malo kasnije je već sasvim sva-nulo.

Pred podne mladić je postao vidno nervozan.

Tom je iz toga zaključio da Pueblo verovatno nije daleko, i zato je bio sve oprezniji.

Nije više ispuštao dvogled iz ruku i svakih nekoliko minuta osmatrao je visoke stene, klance i njihove gornje ivice. Različiti slojevi stena uzdizali su se u obojenim prugama u obliku zidova. Bila je to prava skala raznih boja. Dole su stene

bile tamnoplave, onda plavocrvene sve do žute nijanse da bi najzad sive boje prešle u zelenu. Tu i tamo iz klanaca su izrastali kedrovi. Kaktusi, trnovito grmlje i šiblje rasli su na malim terasama i delovali su kržljivo i jádno.

Veliki, glavni klanac sve više je bio presecan kamenim kanjonima. Ponegde se opet širio i podsećao na neku široku ulicu, koja se usekla duboko u zemlju i koju su presecale mnogobrojne poprečne ulice.

Iza ivica glavnog klanca nestajalo je sunce.

— Sto mu gromova, da nas nije ovaj pokvarenjak doveo na pogrešan put — rekao je Stil i uzeo bič sa sedla.

— Hej, koliko još imamo do Puebloa? — pitao je Red, brišući znoj sa lica.

— Na velikoj raskrsnici, gospodine! Još dve milje odavde onda ćete videti Pueblo — rekao je Meksikancin sikteći od besa. U očima mu je bila živa vatra.

Tom je u zidu stene otkrio nekoliko rupa. Ispred njih su bile neke građevine u obliku balkona a pored njih, naslikani u prirodnoj veličini na žutom zidu stene, bili su neki crteži boje krvi. I drugi su primetili ove čudne crteže.

— To su stari indijanski grobovi — objašnjavao je Tom. — Zamislite, kakva je to samo morala da bude boja. Crteži su pravljeni sigurno pre nekoliko stotina godina.

I pored toga, Tom nije ispuštao zarobljenog glasnika iz vida. Učini mu se da ovaj nije više posmatrao ivice klanca i to mu je bilo sumnjivo. Možda su upravo na tim ivicama klanca sedeli neki posmatrači ili straža i mladić možda nije hteo da ih izloži nekoj većoj opasnosti? Verovatno nije hteo da skrene pažnju na te ljude?

Iako je Tom gledao u tom pravcu, ništa sumnjivo nije mogao da otkrije.

U klanecu se već smračivalo. Samo su se još ivice klanca odsija-

vale u crvenožutom svetlu večernjeg sunca. Pojavile su se stene, visoke kao kuće, koje su se haotično uzdizale jedne iznad drugih. Desno se odjednom otvorio novi, poprečni klanac.

Tom je jahao napred, ne osvrćući se na drugove. Kad je prolazio između nekoliko stena, zaustavio je konja i odmah ga vratio nazad u zaklon. Pred njim, skoro šesdeset jardi gore ležao je Pueblo u polumraku klanca. Pueblo je bio na osam spratova. A Pueblo je bilo ime sela. Pojedinačni spratovi takve ogromne građevine sazidani su jedan iznad drugog tako, da je sledeći sprat na visini na površini zemlje bio nešto manji, dakle, bio je malo uvučen. Na taj način su pueblosi imali izgled piramide. Na pojedinačne spratove moglo se doći samo odozgo. U slučaju rata, branio ci su mogli uvek da se povuku na sledeći sprat.

Tom je u sumraku video pred sobom jedan takav Pueblo. Velika zgrada je bila veoma oronula. Gornji spratovi su bili još samo ruine. Pred zgradom je paslo nekoliko konja. Gorela je vatra koja je svetlela u mraku i podsećala na ogromno crveno oko. Kroz svetlo vatre videle su se lestve koje su vodile do prve platforme. Nekoliko silueta se naziralo. Malo kasnije videla se vatra i na platformi.

U međuvremenu su i drugi dotali konje do Toma i posmatrali isti prizor.

Stil se obratio Meksikancu:

— Ako pustiš glas, vodi računa o tome da ću ti odmah odseći glavu.

Ovaj ništa nije odgovarao. Spustio je glavu i kradomice posmatrao svoje čuvare.

— Sasvim je to jasno — rekao je Tom. — Dole je vatra za stražu, a gore oni peku meso i pripremaju večeru.

Tom je iskočio iz sedla. Drugi su sledili njegov primer. Vodili su konje između stena i pronašli zgodno

mesto na kome su napravili kamp. Ovde su bili sakriveni od svih pogleda. Čak su mogli da nalože i vatru, samo da su imali drva. Pueblo je udaljen skoro milju od njih. Red je tražio drva između stena i pronašao nekoliko suvih kaktusa.

— Hoćemo li se usuditi? — pitao je Tom.

— Sigurno, tamo ispod one velike stene možemo slobodno naložiti slabu vatru.

Nešto kasnije već su mogli da uživaju u toploj kafi i svežim palačincima. Onda su ugасili vatru.

Tom se prvi digao i rekao:

— Pokušaću da se prišunjam. Dovoljno je mračno za tako nešto. Vi za sada ostanite ovde! Dobro pazite, jer sigurno imaju osmatrača na ivicama klanca. Ja ću najpre da izvidim čitavu stvar i možda ću moći da se vratim sa nekim gotovim planom.

Onda je prišao sedlu. Skinuo je čizme i zamenuo ih lakim mokasin-kama. Uzeo je sva tri lasa i prebacio ih preko ramena. Stavio je tamnu maramu na glavu i zavezao je, da bi sakrio kosu. Više je podsećao na morskog pirata nego na rančera. Nestao je u mraku sasvim nečujno.

Stil se zadržavao u blizini konja. Red je čucao pored zarobljenog Meksikanca. Vatra je bila već ugašena, žario je još samo tamnocrveni pepeo.

Odnekud su zavijala dva vuka.

Oglasile su se i noćne ptice.

Meksikanac je tiho pevao.

— Zaveži! — pretio mu je Stil.

Posle izvesnog vremena pojavio se mesec iznad ivice stenovitog zida i osvetljavao je klanac. Stene su bacale duge senke.

Kad su već prošla čitava dva sata, Stil je postao nervozan i nestrpljiv. Ustao je, pre nego što je još jednom proverio veze na rukama uhvaćenog Meksikanca.

— Kuda ćeš? — pitao ga je Red.

— Gore na ivicu ove stene, hoću da zavirim u Pueblo. Interesuje me da li...

— Ostani tu! — kratko je rekao Red.

— Ali, mogli bismo bar da vidimo Pueblo i da...

— Ostani ovde! Ako su gore na ivicama klanca zaista sakriveni osmatrača, onda će oni morati da se sunjaju ovamo.

Pre nego što je Stil stigao da odgovori, čuli su siktanje zmije.

Konji su se uplašili i zarzali.

Onda je usledilo oštro siktanje.

Konji su podivljali i hteli su da krenu.

Red je skočio među njih.

Stil je požurio u pomoć.

— Oprezno! To je zmija...

Redov glas se prekinuo, ne završivši misao.

Odjednom su se pojavile tamne prilike. Bila su to tri Meksikanca, koji su ovog puta imali sve šanse na svojoj strani.

Jedan je udario Reda po glavi. Red je hteo da umiri konje i suviše kasno je primetio opasnost. Suviše kasno se setio da to i nije bilo siktanje prave zmije, nego da je neko oponašao zmiju. Iako je Red odmah odskočio od konja i izvukao revolver, sve je ipak bilo suviše kasno.

Međutim, Redova vika ipak je upozorila Stila. Ovaj je stao da bi mogao da odskoči u zaklon stene. Ali, tada su i njega pogodili. Čuo je tup udarac i osetio ubod noža u rame. Bol je bio toliko jak, da je za trenutak ustuknuo i zateturao se. Imao je samo toliko snage da puca, ali nije pogodio. Tada su se dvojica bacili na njega. Hteo je još jednom da puca, ali oni su ga već oborili na zemlju.

Zarobljeni Meksikanac se obradovao i odmah se javio svojim.

Ovi su ga oslobodili.

— Ah, Pedro, videli smo vas, kad ste dolazili. Sreća tvoja što nismo odmah pucali. Inače bi te ovi odmah ubili. Gde im je još jedan?

— U izvidnici! Uхватите га, он је и најопаснији!

— Нисмо hteli да правимо никакву buku, јер неколико миља одавде има још више туђинаца у кланцу. Видели смо и њих кад су долазили. Изгledало је, као да су тражили баš ово место. На жалост, овај нас је прешао, јер је пуцао. Тако је опоменио трећег а можда су и они други чули пуцањ. Можда и нису, чини ми се да су прiliчно одмакли.

Она је пришао Stilu и шапнуо пратиоцу:

— Uби га!

Али гласник, који се звао Pedro, није hteo тако нешто да дозволи. Одмах се умешао и рекао:

— Не, боље га одведите код кепетана! Он ће htети да их саслуша. Морамо допустити да он о свему одлучи.

— Добро — прогундао је Džuan, који је био главни извидник.

Нешто касније зарobljeni Stil и Red vezani су за коње. Ранjenom Stilu извукли су нож из рамена и ставили му крпу испод кошуље.

XXVI

Tom се као сенка šunjaо између kamene руševine око Puebla. Pokušavaо је да дoде са западне стране до светла ватре. Istočna страна зграде грађена је, са donjim spratom, одмах уз зид стене. Пошто су следећи spratovi мало били увучени, показао се између најгорње платформе зида стене међупростор од добрих двадесет јарди.

Пошто је Tom извесно време посматрао стражаре код коња, посматрао је и са сигурног растојања разбојнике, који су на првој platformи чућали око ватре.

Razbojnici су се увили у ogrtače. Neki су још увек јели. Ostali су пушили и разговарали. Одједном се појавио неки сувонјави човек. Popeo се lestvama са donjeg sprata и нашао се на platformi. Имао је на себи divno karirano odelo.

Tom је одмах препознао овог човека.

Bio је то озлоглашени а у исто време прослављени Miguel Rajc.

Онда су се појавила још двојца са бићевима у рукама.

Jedan од њих је рекао:

— Још мало смо га бићевали по ledima. Признаје да нас је обмануо. Dodуše, nalazište је у овом кланцу, али trebalo би још ceо dan jahati prema severu...

Више Tom није mogао да чује, јер је на извесној udaljenosti одjekнуо пуцањ из revolvera.

Razbojnici су skočili и gledali у noć.

Одмах је Tomу било јасно да је то био пуцањ из пријатељског logora. Brзо је nestао међу stenama. Kад се уз put okrenuo, video је да су Meksikanci uzeli пушке у руке. Troјica су се brзо спуштала lestvama dole и trčali upravo на njega.

Rendžer се sklonio и ovi су požurili баš pored njega.

Miguel је stajaо gore на platformi. Osvetљjavaо га је пламен који је podrhtavaо. Pažљиво је gledао у noć.

Tom се није zadržavaо, nego се šunjaо за troјicom Meksikanaca. Posle изvesnog vremena чуо је udare kopita и чуо је, да су Red и Stil napadnuti.

Tom је propustio grupu jahača. Njegov konj је išао за njима, али stalno се propinjaо и prednjim kopitama udaraо двојicu Meksikanaca који су га samo teškom mukom mogli да vode. Tada је osetio blizinu svoga gazde и počео да rže, otkinuo се и pošао prema Tomу. Oвај је neчујно skočio још dalje у хаос стена.

— Ah, do davola! Pogodio me! Moja noga, moja noga! — чуо је Tom.

— Pusti ga! — реће неко.

Tom је brзо узео uzde svoga коња и išао pored njega. Али у овом trenutku Bleki му није био потребан. Zato га је ostавио између

stena a on se šunjao prema zidu jedne stene. Znao je da je sve zavisilo od njega.

Bio je sam protiv trinaest bandita.

— Moram ući u Pueblo — gundao je, jer bilo mu je jasno da će ga banda u zoru tražiti. Nije mogao ni da nasluti da su se baš u tom trenutku Džek Paton i njegovih osam kaubojâ peli u sedla da bi tragali za uzrokom tajanstvenog pucnja.

XVII

U zaklonu Tom je primetio da je odjednom ugašena vatra na platformi i da su na sve četiri strane postavili stražu. To ga je teralo na razmišljanje. Zar bi zbog jednog jedinog čoveka vršili takve pripreme? Ugašena je i vatra kod kognja.

Tom je čak primetio da je ova straža u međuvremenu dobila pojačanje. Konačno, banditi nisu mogli da uvedu konje u Pueblo. To je bila jedna od njihovih slabosti i nepovoljnosti.

U datom trenutku Tom će se toga još setiti. Sad je pre svega morao da misli na Džima i Evu.

Morao je da uđe u Pueblo. To je najvažnije!

Oprezno je počeo da se penje uz zid stene. Doduše, na ovom mestu to nije bilo tako teško, ali bilo je veoma opasno.

Erozija je na više mesta oštetila stene i načinila mnogo rupa.

Tom je ipak nalazio mogućnost da se penje sve više. Stalno je bio u opasnosti da padne, jer su mu oslonci bili nesigurni.

Polako je pri penjanju skretao levo i došao do malo čvršćih stena.

Nogama je nalazio pukotine, privijao se uz stenu i pomerao se dalje. Konačno je našao veliku pukotinu. Ovde je već biđ daleko iznad najnižeg sprata, čija je platforma bila dvadeset jardi ispod njega i jedva je još mogao da je vidi.

Ostao je neko vreme u velikoj pukotini. Teško dišući, posmatrao je stalno donju platformu.

Odjednom je primetio dve siluete koje su se kretale u krug. Nekoliko sekundi kasnije shvatio je da je to bila dupla straža. Ako su dva stražara bila ispod njega, onda su se druga dvojica morala nalaziti na prednjoj strani.

Sad je Tom pogledao gore. Pukotina je išla koso ka vrhu i dublje u unutrašnjost zida, i nešto se širila.

Primetio je nekoliko žbunova i zakržljali kedar. Drugi kedar je nekako rastao iz zida stene i pružio najdužu granu prema Pueblu. Ova grana se nalazila nekih sedam jardi iznad Toma. Brzo je odvio laso, napravio je omču i bacio preko grane. Uspelo je već pri prvom pokušaju.

Dohvatio je kraj lasa koji se spuštao dole, napravio je čvor. Omča je bila pričvršćena za granu. Polako se spuštao uz laso. Ni jedan kamenčić nije pao. Tom je delovao potpuno nečujno. Laso se usecalo u njegove grube šake, ali Tom na to nije obraćao pažnju i polako se spuštao dole.

Onda je stao i zaustavio disanje iako bi najrađe dahtao.

Osam jardi ispod njega patrolirala su prva dvojica stražara.

Sad je morao da reaguje brzinom munje. Spustio se još tri jarde, našao se u međuprostoru i zadržao na krovu drugog pueblo-sprata. Odmah se sagnuo i našao jedan težak kamen. Tim kamenom opteretio je laso.

Malo kasnije prošla je i druga dupla straža ispod njega.

Tom je morao da skoči četiri jarde. Učinio je to, ne oklevajući ni sekunde, iako je znao da je sve stavio na kocku. Ali, rešio je da iskoristi svaku šansu.

Njegove noge su se zadržale na ramenu stražara koji je pao pod njegovim teretom.

Pre nego što se i Tom našao na zemlji, udario je pesnicom drugog stražara u slepoočnicu. Onda je to isto ponovio i onom koji se već digao sa zemlje.

Stražari su toliko bili iznenađeni da su samo stigli da otvore oči i usta. Onda su njihova tela tupo pala na zemlju.

Odjeknuo je krik za pomoć. Bila su to dva stražara koja su nepoverljivo i usplašeno trčala iza ugla.

Tom je nestao i stigao do prednje platforme. Tamo su četvorica ležala pored nekog otvora. Na krik dvojice stražara ovi su poskakali i primetili Toma. Ali, ovaj se samo jednim skokom našao među njima i počeo borbu. Ličio je tog trenutka na pravog pantera. Znao je da je život Džima i Eve zavisio od ishoda ove borbe.

Jednog je udario u grudi, ovaj se zateturao i survao sa platforme. Onda je brzinom munje to isto učinio sa sledećim, i ovaj se stropoštao preko ivice platforme. Obojica su pali četiri jarde u dubinu. Tresnuli su na zemlju i na taj način su bili isključeni iz borbe.

Onda je sevnuo nož.

Treći protivnik je neprimetno prišao Tomu i hteo da mu zabode nož u telo:

Ali, teksaški rančer se nije ipak dao iznenaditi. Brzo je onesposobio ruku sa nožem, okrenuo se i udario napadača. Onda ga je zgrabio za ramena i, kao i prethodnu dvojicu, prebacio preko ivice.

Četvrti nije smeo da rizikuje. Ustuknuo je i vikao pomoć.

— Santa Virgen! Braćo, u pomoć! Ah, brzo, inače će biti kasno!

Sve se odigralo neverovatnom brzinom.

Stražari, koji su pratili Toma, tek sad su ga stigli. Odmah su otvorili vatru.

Tom je stao uz zid i pucao iz oba revolvera. Pucnji su odjekivali jedan za drugim. Banditi su se razbili i padali jedan preko drugog. Tom je

brzo stavio revolvere u futrole, skočio u otvor koji je vodio na donji sprat i spustio se lestvama dole.

Goreli su mu dlanovi i noge. Kad se spustio, bacio se na zemlju, kotrljao se u stranu i izvukao oba revolvera. Ledima je udario nečije noge. Neko se stropoštao preko njega. Odjeknuli su pucnji iz najveće blizine. Ali, Tom se tako brzo kretao, da su meci prošli pored njega i udarili u kamenje.

Opet je Tom pucao. Nalazio se u nekoj velikoj prostoriji koju su osvetljavala dva fenjera. Neki otvori u zidovima vodili su u druge prostore. U nekoj sporednoj sobi gorelo je svetlo. Tom je jednim pogledom snimio čitavu situaciju. Naslućivao je da su se baš u ovoj sporednoj prostoriji nalazili zarobljeni Džim i Eva.

Sad su još dvojica skočili prema Tomu, pojavili su se iz mraka. U međuvremenu je ustao i onaj koga je Tom već oborio na zemlju.

Pucali su Tomovi revolveri. Napadači su se razbili. Jedan metak je svirnuo pored Tomovog kolena i udario u stub, tako da se razbio malter. Nečiji nož je zakačio Tomovu jaknu iznad ramena, ali njegovo olovo je pogodilo u grudi razbojnika koji je upravo bacio nož.

U prostoriji je bilo nekoliko stubova i prilično glinenih krčaga koji su delimično bili oštećeni. Verovatno su nekadašnji stanovnici Puebla u ovim krčazima držali svoje zalihe hrane.

Tom se sagnuo iza jednog stuba i posmatrao osvetljeni otvor prema sporednoj prostoriji. Istovremeno je osluškivao šumove u okolini. Fenjeri su davali vrlo slabo svetlo. Stubovi i krčazi su bacali duge senke. Tom je pretpostavljao da će morati da savlada još dvojicu ili trojicu protivnika.

Onda je iz sporedne prostorije odjeknuo nečiji glas:

— Hej, mi smo bez stražara! Ne pušajte nikog kod nas, inače će

nas neko moći da iskoristi kao taoce!

Čuo se pucanj. Jedan fenjer je pao na zemlju i ugasio se. Drugi fenjer je još uvek visio na suprotnom zidu. Njegovo svetlo nije dopiralo do Toma, jer su između njega i fenjera bili stubovi i krčazi. Tom je čuao na zemlji, sagnut iza stuba i osmatrao.

Iznenada se ugasio i drugi fenjer. Još je samo u prostoriji, u kojoj su verovatno bili zarobljeni Džim i Eva, gorelo slabo svetlo, koje je verovatno poticalo od sveće.

– Živom ćemo ti iščupati srce iz grudi! – siktao je nečiji promukli glas.

– Kapetane! Hej, Miguele! Odavde nećeš živ izaći! – doviknuo mu je Tom.

Odmah su odjeknuli pucnji, koji ipak nisu bili upućeni u Tomovom pravcu.

Tom je video samo jednog čoveka. Ostali su bili iza glinenih krčaga. Tom se nije pomicao.

– Jesi li se uplašio, nitkove?

Tom nije odgovarao jer je znao da su na taj način hteli da odrede mesto gde se on nalazio. Čekao je i zadržavao je stalan položaj, ne ispuštajući oskudno osvetljeni ugao prema sporednoj prostoriji iz vida. Čuo je šuškanje haljina. Onda se u toj prostoriji pojavila neka senka.

Odjeknuo je pucanj iz Tomovog revolvera. Metak je pogodio bandita usred skoka. Prevrnuo se i ostao ležeći na podu.

Tad je odjeknuo Džimov glas:

– To je bilo izvrsno! Ali to nije bio Miguel!

Tom je promenio mesto. Pucao je iz dva revolvera. Na sve strane padao je malter.

Kad se pucnjava utišala, Tom je čuo tipične šumove punjenja oružja. Onda su opet odjeknuli pucnji. I druga silueta je krenula prema osvetljenom ulazu u sporednu prostoriju.

Njihova namera je bila jasna.

Hteli su po svaku cenu da uđu kod Džima i Eve, jer su znali da će na taj način imati Toma u rukama.

Tom je i dalje pucao. Ali kad je revolver u desnoj ruci bio prazan, banditu je pošlo za rukom da uđe u sporednu prostoriju. Tom nije smeo da gubi vreme. Trenutno je odlučio da uđe za njim. U tri-četiri duga skoka već je bio na vratima i bacio se ulevo, otvarajući vrata ledima. Metak mu je prošao pored samog obraza. Iza njega gundao je Miguel. Tri puta je Miguel pucao a samo jednom neznatno ranio Toma.

Kad je Tom hteo da skoči, bandit se bacio na njega. Brzinom munje Tom je spasao glavu, jer je Miguel zamahnuo kundakom. Tom je brzo i spretno zgrabio bandita za ruku, okrenuo ga i bacio na pod. Ovaj je siktao od besa, levom rukom je isukao nož i zamahnuo.

Tada se čuo dvostruki upozoravajući vrisak. Bio je to i neki ženski glas. Pre nego što je Meksikanac mogao da ga pogodi nožem, Tom je okinuo iz revolvera koji je držao u levoj ruci i koji još nije bio prazan.

Metak je pogodio napadača u rame i on je ispustio nož.

Tom je onda delovao desnom rukom, posle čega je i ovaj protivnik postao nesposoban za dalju borbu i sam se otkotrljao u ugao.

Brzim pogledom Tom je ispitao uslove u ovoj prostoriji.

Na podu su onesvešćeni ležali Red i Stil, za svaku sigurnost bili su vezani. Pored njih su bili Džim i Eva, takođe vezani.

U trenutku kad je Tom hteo da se okrene da bi potražio Miguela, Džim je pustio neki čudan, nerazumljivi glas. Tom se odmah bacio uz zid. Metak je prošao pored njegove slepoočnice.

I Tom je okinuo.

I drugi revolver je konačno bio prazan.

Miguel je upravo hteo da se izvuče i da nestane u susednoj prostoriji, ali stao je, jer je po zvuku revol-

vera zaključio - a je to bio poslednji metak. Sad nije morao više da se žuri. Držao je svoj revolver uperen u Toma, koji je stajao sagnut pored njega. Tomovo lice je bilo u senci, jer je sveća gorela sa strane. Ali Miguel je bio sav osvetljen, jer je sveća bila pred njim.

- Eh, tudinče, uskoro ćeš u pakao, a ja ću dobiti zlato i još ovu lepoticu. Sredio si skoro sve moje prijatelje, ali ja ću...

Miguel nije završio, izustio je neku psovku i okinuo. Jer...

XVIII

Džim Daglas, iako je bio vezan, morao je nešto da preduzme. Dok je Miguel govorio, Džim je duboko udahnuo i dunuo u sveću. Ugasio je i tada je Miguel opsovao i pucao.

Tom se sagnuo i krenuo napred. Ispostavilo se da je Tom samo za delić sekunde bio brži od Miguela i da je bolje procenio situaciju.

Miguelov metak nije pogodio Tomovu glavu, samo mu je okrznuo kragnu.

Bilo je važno što pre oboriti protivnika na zemlju. Tom je to uspeo. Ali Miguel je i na podu bio opasan i spretn. Još jednom je pucao. I ovog puta nije pogodio Toma.

Nije bilo nimalo lako izaći na kraj sa tako opasnim protivnikom, kakav je bio Miguel. Konačno je Tom uspeo da mu izbaci revolver iz ruke. Miguel i tada nije izgubio prisebnost. Pokušao je da se domogne lestava i da pobegne. Nadao se da je ipak nekoliko njegovih ljudi ostalo u životu i da će od njih moći da dobije nov revolver.

Ali, Tom mu nije ostavio toliko vremena na raspolaganju. Pošao je za njim i pratio ga čak i na lestvama. Pre nego što je Miguel mogao da pride onesvešćenom Meksikancu i da mu uzme revolver, Tom je već bio pored njega. Onda je Miguel naglo skočio prema ivici platforme, prebacio se i našao se na

zemlji. Krenuo je prema konjima koji nisu bili daleko od puebla.

Onda je Tom potražio revolver. Ali nije stigao da okine, kad je shvatio da se mora vratiti, jer se u borbu umešao novi protivnik.

Bio je to Džek Paton sa svojim kaubojima. Meci su leteli oko Tomove glave.

Patonova grupa kaubojja stigla je pred pueblo u trenutku kad su se Tom i Miguel pojavili na platformi. Bilo je lako prepoznati ovu dvojicu u svetlu zalazećeg meseca.

- To je onaj isti čovek koji je sa Stilom napao Miguela. Taj je rasturio Meksikance! Jedan mu je utekao. Uхватите tog tudinca i ubite ga! - vikao je Paton i terao konja napred.

Ostali su odmah sve shvatili, brzo su ga pratili i pucali. Tom je morao da se skloni i tako mu je Miguel izmakao.

Tom je odmah odgovorio vatrom.

Banditi su se okrenuli. Čulo se nekoliko psovki, rzao je ranjeni konj.

Paton je u međuvremenu stigao Miguela koji se dao u bekstvo. Galopirao je pored njega i udario ga krajem biča preko glave.

Tom je pogodio dva konja, tako su dvojica kaubojja ostala bez svojih konja.

Paton im je naredio:

- Uхватите tudinca i povedite ga sa sobom! Povlačimo se. Podelite se i zaštitite tako pueblo da ni miš ne može da izade! Kad svane, stvar ćemo još bolje razmotriti!

Tom je znao da privremeno ne treba da se plaši nikakvog napada. Puzao je preko platforme i povukao lestve. Kad je to učinio, morao je još više da se sakrije, jer su u polukrugu oko zgrade sevali pucnji. Međutim, banda se za sada ograničila samo na opsadu protivnika.

Brzo se Tom spustio u veliku prostoriju. Našao je lampu i upalio je.

Nešto kasnije zarobljeni Džim i Eva bili su oslobođeni.

Džimova košulja bila je zalepljena za leđa koja su bila krvava od bičevanja. Ali mladić se držao ne-
verovatno hrabro.

– Uzmi sveću, u predsoblju su dva mrtva. Nađi njihovo oružje i stani na lestve. Ali nemoj mnogo pomaljati glavu, jer nas opkoljavaju.

– Tako dakle, imaću priliku da pokažem ponešto surovim banditima – rekao je Džim ljutito.

– To nisu Meksikanci, nego Mortonovi kauboji. Jahali su za nama i sad su nas konačno stigli. Budi oprezan!

Džim je iznenada nešto viknuo i nestao. Sad je Tom pogledao Evu i nasmejao se.

– Je l' bilo strašno? – pitao je.

– Ah, čika Tome, zar me još uvek možeš da prepoznaš?

– Kako da ne! Postala si zaista divna devojka. Nije nikakvo čudo što je Stil izgubio glavu za tobom i... Da, moram najpre da se naviknem na to da mi tako odrasla devojka govori čiko.

– Ti si naš tutor, čika Tome!

– Da, tačno. Ali uvek sam mislio da tutor mora da bude neki stariji čovek i...

Odjednom je ućutao i osluškivao nečiji jauk. Prepoznao je Stila.

– Eva, donesi vode, moramo ga previti. Šta je sa Redom? Još uvek je onesvešćen. Izgleda da je dobio jak udarac u glavu.

Tom i Eva su previli Stila.

Ranjeni razbojnik ipak je morao da bude vezan.

Stil je tiho jaukao. Eva je sedela pored njega i hladila mu čelo. Imali su mešinu od jareće kože i tri flaše vode, hrane tačno za dva dana i nešto municije. To je bilo sve čime su raspolagali. Bili su opsednuti. Gore na platformi bila je dovoljno zaliha koje su pripadale bandi, ali nisu smeli sada da se penju gore. U međuvremenu se razdanilo, a razbojnici su mogli sa tri strane da kontrolišu pueblo. Tomu je bilo jasno

da će uskoro nekoliko razbojnika zaposesti zid stene i da će odande imati još bolji pregled.

Džim je bio veoma iscrpljen i još uvek je sedeo na lestvama.

Tom je znao u kakvom se stanju nalazio Džim i zato ga je poslao kod Eve, a on je preuzeo stražu.

XIX

Džim je pred veče zamenuo Toma. Kad se smračilo, puzao je prema platformi. Tamo je prošle noći gorela vatra. To su Meksikanci nešto kovali. Sad je tamo našao namirnice i nekoliko flaša vode. Iznenadio se kad je pronašao čak i vreću sa pasuljem i brašnom. Zadovoljno je nosio ovo novo blago dole u veliku prostoriju.

Nesto kasnije opet je došao na platformu i nečujno prišao zidu, držeći revolver sa nategnutim orozom.

Kad je prišao zidu stene, čuo je neke šumove.

Sad mu je bilo jasno da su kauboji zaštićeni mrakom došli upravo do zidova i da su sad pokušavali da se uspnu gore.

Džim je legao na pod platforme. Prepoznao je dve siluete koje su se upravo približile ivici platforme i pokušavale da se prebace.

Onda je Džim otvorio vatru.

Jednog je pogodio. Taj je brzo nestao preko ivice, a drugi je skočio nazad uz glasno psovanje.

Ali, ubrzo su odjeknuli pucnji prema zidu drugog sprata.

Strelci su ležali dole i pucali. Džim je puzao prema mrtvom uglu, prema prednjoj strani. Tamo ga je čekao Tom, koji je stigao za nekoliko sekundi.

Džim mu je ukratko referisao o svemu.

– Najbolje je da se ograničimo na odbranu otvora za penjanje. Ako imaju eksploziv, na šta u svakom slučaju moramo da računamo, jer banda sigurno namerava da eks-

platiše zlatnu žilu, onda niko od njih neće moći da side na donji sprat.

Tom još nije ni završio šta je hteo da kaže, kad je odjeknula snažna eksplozija. Kamenje se kotrljalo, vazduh je podrhtavao.

– Džime, ostani ovde, ja ću izviditi situaciju!

I Tom je odmah nestao. Sad mu je dobro došlo, što je već upoznao prostorije puebla. Bez svetla je mogao da obide više hodnika i prostorija.

Odjednom je čuo nečije glasove.

Kamenje se kotrljalo a ljudi su teško disali, kao da su morali da obavljaju neki izuzetno težak posao.

Tom se sklonio uz zid pored nekih vrata i izvukao revolver.

Oči su mu već navikle na mrak. Primetio je na spoljnjem zidu neki nepravilni otvor. Noć je napolju bila malo svetlija od mraka u prostoriji.

Razbojnici su povećavali otvor na spoljnjem zidu. Radili su vredno i sa puno energije.

Tom je naslućivao njihovu nameru. Verovatno su hteli da u otvor za ventilaciju stave eksploziv i da su zato proširivali već postojeći otvor.

Kad se pojavila nečija senka pred otvorom, Tom je pucao. Odjeknula je psovka.

Senka je odmah nestala.

– Samo pričekajte, sve ćemo vas srediti! – čuo se nečiji glas spolja. Onda su opet odjeknuli pucnji. Kauboji su držali puške u otvoru i pucali bez plana u unutrašnjost prostorije.

Ali Tom je već iskočio kroz vrata u drugu prostoriju i tamo čekao.

Odjednom se pojavilo neko svetlo iza njega. Dolazio je Red sa fenjerom. On se u međuvremenu oporavio.

– Hej, Tome, ovo je neka davolska građevina. Ja bih bez svetla...

– Rede, donesi sve zalihe i dovedi Stila i Evu u prostoriju na istočnoj strani. Tamo zid stene čini spoljni zid donjeg sprata!

– Šta ti je? Odkud znam gde je ovde istočna strana?

– Zar ne kopčaš da si okrenut prema jugu? Moraš da se orijentišeš!

– U redu je, Tome!

Red je nestao sa fenjerom. Kad je bio izvan Tomovog vidika, odjeknula je i druga eksplozija. Napadači su kroz otvor ubacili eksploziv u prostoriju. Srušio se zid iza koga je Tom tražio zaklon.

Tom je doleteo na pod, na njega se sručilo kamenje i malter. Teško je disao, jer nije imao vazduha, gutao je prašinu i morao da kašlje. Ipak je uspeo da se izvuče i da se skloni u sledećoj prostoriji.

Odjeknuli su pucnji. Razbojnici su već prodrli u unutrašnjost puebla.

I Tom je već mogao da se uspravi i da puca. Po jaucima mogao je da zaključi da je nekoliko kauboja pogodio. Onda se sve utišalo. Kroz prostorije se uvlačila prašina od eksplozije.

Tom je osluškivao.

Razbojnici verovatno nisu imali mnogo eksploziva, jer bi išli iz prostorije u prostoriju.

Nakon prilično duge pauze čuo je neki tihi šum.

Napadači su puzali preko poda.

Pucao je i primetio da su to isto učinili i neki napadači.

Blagovremeno se sakrio. Uspeo je da se izvuče iz ove prostorije i naišao je opet na Reda sa fenjerom.

– U redu je, Tome! Kako mogu da ti pomognem?

– Stavi tamo fenjer, dobro je. Sad on baca dovoljno svetla u susednu prostoriju, a stoji u mrtvom uglu. Možeš...

Tomove reči su se izgubile u novoj eksploziji. Razbojnici su žrtvovali još eksploziva. Dinamit je pao u prostoriju koju je Tom pre neko-

nko minuta napustio. Da se nije blagovremeno povukao, sad bi bio mrtav.

Red i Tom su se nasmešili jedan drugom, jer su shvatili Tomovu sreću. Osim toga, osmeh je označavao njihovo raspoloženje i odlučnost da se bore do poslednjeg atoma snage.

— Idi preko, Rede — savetovao je Tom. — Imaš dobre uslove za gadanje, jer razbojnici moraju da prođu kroz osvetljenu prostoriju. Čak iako budu žrtvovali četvrtu šipku dinamita, ipak te neće uhvatiti. Dakle, Rede, pazi dobro. Idem da pogledam Džima.

XX

Ranjena su četvorica Mortonovih kauboja, a ostali su se pobunili. Do sada su sve rizikovali, ulazili su u najveće opasnosti. Na Krojč ranču su našli poslednje pribežište i još uvek su bili spremni da se bore za Mortona. Ali, mislili su na zlato. Nisu želeli da ga se liše. Kad bi poginuli u ovoj borbi, zlato im ne bi ničemu koristilo. Zato su i došli do zaključka da bi bilo bolje pustiti opkoljenog Toma i njegove ljude da gladuju, da umru od gladi, pošto se borba pokazala veoma opasnom i neizvesnom.

Ali, Džek Paton je više mislio na Mortonove naredbe. Drugim rečima, morao je da ubije Toma, Reda, Stila, Džima i Evu. Zato je i krenuo sam u sledeću prostoriju.

Vrata su bila dobro osvetljena.

Paton je primetio da u susednoj prostoriji u uglu gori fenjer. Skrivao se iza vrata i ubrzo je odjeknuo pucanj.

Red je bio na svom mestu, iako je još uvek imao problema zbog udarca u glavu.

— Iz ove mišje rupe nećete se živu izvući! — vikao je ljutito Paton. — Bolje se predajte! Od vas nam je potrebno samo obaveštenje o zlatnoj žili, pa ćemo vas odmah pustiti na slobodu!

— Ne brbljaj! Tačno znamo da nas ti i Morton nećete nikad milom pustiti na slobodu. Izgleda da su tvoji junaci izgubili volju da se bore, zar ne? — pitao ga je Red.

Redov glas je delovao odlučno. Paton ga se uplašio. Pogodio je u srž njegovog problema.

Paton je odmah napustio prostoriju. Uspelo mu je, pomoću pretnji i psovki, da dovede dvojicu kauboja i da ih postavi u susednu prostoriju na stražu.

— Bilo bi mi mnogo bolje i draže da sam mogao od Meksikanaca da saznam mesto gde se nalazi zlatna žila — govorio je jednom od dvojice stražara.

— Ali, nije sigurno da Meksikanci znaju gde je to mesto. Moramo da uhvatimo Džima, samo nam on može sve da pokaže.

Ova Patonova primedba uverila je i njegove kauboje da je Džim ličnost broj jedan. I protiv svoje volje pripremali su se ipak za opsadu.

Polako je svanjivalo. Banda se u međuvremenu rasporedila u nekoliko prostorija i na krov prvog sprata. Opkoljeni Tom i njegovi ljudi branili su otvor za penjanje i prostorije koje su se graničile sa zidom stene. U njih se moglo da ude samo kroz osvetljeni prostor. Ali, petrolej u fenjeru mogao je da traje samo pet do šest časova.

XXI

Tom, Red i Džim već dugo su čekali novi napad. Eva je sedela pored Stila koji je spavao. Zarobljeni Meksikanac hrkao je u uglu.

Eva je nekoliko puta stavljala uho na pod i osluškivala. Činilo joj se da je čula neko komešanje. Sad je shvatila da se nije prevarila. Ispod nje je nešto žuborilo kao da je ispod puebla bio neki vodopad.

Brzo je skočila, uzela drugi fenjer i krenula da traži Toma. Našla ga je ispod otvora za penjanje.

— Tome, Tome. Čika Tome!

– Šta je, devojko? – pitao je Tom i odmah izvukao revolver, jer je pomislio da je neko išao za Evom.

– Čujem žubor vode. Ispod puebla ima vodopad.

– Oho, devojko! To bi bilo nešto! Hajde, pokaži mi, gde si to čula. Strašno sam radoznao!

Dugo su Tom i Eva išli kroz mnoge prostorije i hodnike. Tom bi s vremena na vreme naslanjao uho na pod i osluškivao. Tako je polako mogao da utvrdi pravac kretanja vodopada. U prostoriji, u kojoj su se nalazili mnogi crteži i koju je Tom odredio za salu za većanje, čuo je najglasnije žubor vode.

Stavio je fenjer na pod i počeo da struže prašinu i zemlju crepovima. Eva je klečala pored njega i pomagala mu. Radili su čuteći. Pogledali bi se s vremena na vreme i nasmejali.

Konačno su skinuli debeli sloj i videli da je pod napravljen od kamena u obliku kvadrata. Tom je zviždao kroz zube.

– Dalje, devojčice!

– Opet su neumorno radili dalje. Konačno su u uglu prostorije našli neku ploču, na kojoj su bila dva otvora. Tom je stavio ruku u jedan otvor i osetio vlagu.

– Hajde, moramo da rastavimo lestve, potrebna nam je poluga pomoću koje bismo mogli da podignemo ploču!

Džim se zapanjio kad je video Toma, kako je nekim velikim kamenom lupao i rastavljao lestve. U međuvremenu je Eva objasnila bratu čitavu stvar sa vodom.

Kad je Tom rastavio lestve, uzeo je jednu od običnih strana i mahnuo Evi. Ona je žurila sa fenjerom ispred njega.

Poluga od merdevina je odlično odgovarala i tačno je ulazila u jedan otvor ploče. Tom je stavio polugu, skočio i obesio se celom težinom o nju.

Odjednom se teška kamena ploča počela da diže. Tom je pao na

pod. Kad se uspravio, Eva je sa fenjerom klečala ispred otvora i osvetljavala ga.

– Tunel! Dole teče voda! – viknula je Eva. Glas joj je bio zvonak i pokazivao je radost i nadu.

Tom je kleknuo pored nje i stavio joj ruku na rame.

– Devojko, nemoj se tome suviše radovati! Moramo najpre dobro da ispitamo čitavu stvar.

Spustio je nogu iznad ivice i onda se dobro nagnuo.

Tunel je bio delo ljudskih ruku. Možda su graditelji puebla jednostavno pokrili korito potoka koje je bilo duboko usečeno u stenu i tako je nastao tunel. Tom je još dublje spustio noge i već je osetio vodu. Voda je bila hladna i brza. Onda je pogledao gore.

– Evo, hoćeš li sa mnom?

– Zar sam tako nešto zaslužila?

– Naravno, ali imaćeš mokre noge!

Tom joj je pružio ruke i devojka se spustila. Tom je uzeo fenjer u desnu ruku, Evu je držao levom. Eva se konačno oslobodila i išla sama, oslanjajući se na Toma. Oboje su koračali vrlo oprezno u pravcu toka, prema istoku. Tom je primetio da su išli poprečno kroz zid stene, koji je istovremeno bio istočni zid puebla. Tunel se širio u šuplinu u kojoj se odozgo promajlala slaba svetlost.

Polako su išli dalje. Više nije bilo potrebno da idu kroz vodu. Išli su dosta dugo a onda se šupljina suzila. Opet su morali da idu kroz vodu a ponegde čak i da se sagnu.

Tunel je imao mnogo zavijutaka. Odjednom je bio svetliji. Iznad njih pojavio se otvor. Poprečno gore pojavila se velika pukotina u steni, otprilike sto pedeset jardi dužine. Odavde je svetlelo sunčevo svetlo. Pukotina se završavala. Izgledalo je da su njih dvoje prošli kroz neko brdo.

Eva je uzviknula, likujući od radosti:

– Prošli smo, Tome! Našli smo izlaz!

– Sačekaj, Evo! Nadajmo se da nećemo doći u neku kotlinu koja je okružena visokim stenama i koja nema izlaz!

XXII

Džek Paton i Nevada krenuli su da traže vodu. Tamo gde je klanac na istočnoj strani prekinut malim kanjonom, otkrili su njih dvojica sveže tragove konja i zaključili da su ovuda prošla tri konja.

Oprezno su skrenuli u kanjon i malo kasnije su se našli u pravom haosu od klanaca i kotlina, tako da su skoro izgubili pravac. Išli su kroz duboke pukotine i ispod ogromnih stenovitih mostova. Posle dugog lutanja uzduž i popreko, zaustavili su konje, brišući znoj sa lica.

– Grom i pakao! U ovoj gomili kamenja nema vode – rekao je Nevada mrzovoljno.

Nekoliko minuta su ćuteći sedeli i razmišljali, a da li će još tražiti vodu i gde bi mogli da je traže. Onda su odjeknuli udarci konjskih kopita i obojica su se prenuli i uplašili.

Izvukli su vinčesterke i čekali pažljivo, spremni za borbu.

Ali, iza ugla stene pojavio se samo osedlan konj bez jahača. Iza njega pojavila su se još dva, takode osedlana, konja.

Nevada je odmah prepoznao Tomovog konja, iako ga je samo jednom video pred salunom u Silver Kriku.

– To je konj onog plavog kauboja, koji je u salunu Silver Krika dobro nasamario Mortona. Zbog njega smo morali da napustimo grad. Siguran sam da konji pripadaju onoj trójici koji sa bratom i sestrom sede u našoj klopci!

Paton nije obraćao pažnju na Nevadu i na njegove reči, nego je ukočenog pogleda gledao divnog konja, koga je prvi put mogao do-

bro da vidi. U životu Paton nije video boljeg konja od ovoga.

– Kakav je ovo konj! – šaputao je oduševljeno.

Bleki, Tomov konj, stojao je nepomično i delovao vrlo impozantno uzdignute glave i nemirnih ušiju. Lako je podigao levo prednje kopito i opominjuće rzao. Redov konj ga je dobro shvatio i stao pored njega. Stilov se držao u pozadini.

– Kako je pametan ovaj vranac! – gundao je Paton.

– Pogledaj! – odjednom je uzviknuo Paton. – Konji imaju mokre noge. Sigurno su i oni tražili vodu i našli je. Naše rage bi uginule od žeđi, a ovaj ovde brine se ne samo o sebi nego i o svojim prijateljima. To je pravi konj! On mora da bude moj!

Paton je krenuo prema Blekiju. Ovaj je u istom trenutku osetio Patonovu nameru, rzao je glasno i opominjuće.

Bleki je krenuo, za njim su pošli i drugi. Kopita su im snažno udarala, eho se razlegao u uskom kanjonu.

Paton i Nevada krenuli su iza njih i uzeli lasa u ruke. Nevada je bacio oko na Blekiju. Jurili su za konjima kroz mnoštvo kanjona, kotlina, klanaca. Bila je to opšta pometnja. Odjednom se pred gonjocima otvorila velika kotlina. Rasla je tu sočna trava, a od stene prema istoku žuborio je penušavi vodopad.

Kad je opazio vodu Paton je spontano kliknuo od radosti, iako su konji bili izgubljeni za njih. Bleki je poveo druga dva konja preko potoka. Nestali su u drugom kraju kotline.

Još uvek imam šansu da uhvatim Toma – rekao je Paton.

– Sad je to skoro nemoguće – primetio je Nevada.

– Zašto misliš? On sigurno mora doći ovamo, ako nije rešio da umre od žeđi.

Onda su obojica sjahali i pili vode u dugim gutljajima. Dobro su

se osvežili i oni i njihovi konji. Napunili su flaše i mešine za vodu.

Paton je pošao duž korita potoka popreko kroz kotlinu. Konji su počeli da pasu.

Uz put je Paton primetio veliku pukotinu u steni, on se inače uvek interesovao za ovakve pukotine, da bi se skrivao. Jedva se provlačio kroz gusto žbunje.

Nevada ga je ubrzo stigao i pratio.

Odjednom su obojica vrisnuli. Pred njima, u unutrašnjosti i u mraku šupljine naziralo se žuto svetlo. Nešto kasnije čuli su radostan glas neke devojke.

Paton je brzo povukao Nevadu u zaklon. Razmišljao je brzinom munje i odmah je našao rešenje.

— Naši miševi su našli izlaz iz klopke. Tražili su i pronašli podzemni vodopad, a ovde su izašli na svetlo dana — tiho je objašnjavao Nevada.

— Coveće, imamo veliku sreću! — uskliknuo je Nevada.

— Da, samo da nismo tako ludo jurili za njihovim konjima, mogli smo da...

Paton je naglo prekinuo i izvukao revolvere. Isto je učinio i Nevada. Bili su spremni, čekali su šansu.

Uskoro su čuli i nečiji muški glas. Znači, dvoje.

Nešto kasnije pojavio se Tom. Bacio je kratak pogled na kotlinu i okrenuo se da bi sačekao Evu. Ona se okliznula u vodi i zamalo se nije povredila.

U tom trenutku Paton je iskočio iz zaklona, brzo se našao iza Toma i udario ga kundakom po glavi.

Tom se zateturao i pao u potok.

Paton je brzo pritrčao Evi i zgrabio je. Eva je vrisnula, očajnički se borila, ali Paton se samo smeškao i čvrsto je držao u rukama.

— Ah, iako si prljava i mokra, ipak znam da cenim sreću! Fino golubica, nisam ni očekivao da ćeš mi tako lako pasti u ruke. Ranije si

uvek bila uobražena, ali sad se situacija promenila, zar ne, draga? Srećan sam što sam konačno uspeo da te imam u naručju! Veličanstveno, zar ne?

Paton je sa ovim rečima privukao Evu još više uz sebe i ljubio je. Onda je zgrabio za ruku i povukao za sobom.

— Izvuci tog dugajliju i veži mu ruke — obratio se Nevada. — Možda će nam još biti potreban, neću sada da ga ubijem.

Eva se opustila. Odjednom ju je savladalo duboko očajanje. Malopre je bila tako vesela i puna nade da će sve opet biti u najboljem redu. A sad se već nalazila u kandžama čoveka, koga se još više plašila nego Miguela.

Paton je pustio Evu da sedne na travu, primetivši njenu slabost. Stao je pored nje i smeja se glasno i pobedonosno.

XXIII

Bilo je kasno popodne. Džim je još uvek sedeo pored otvora za penjanje i osluškivao šta se događa napolju. Odjednom je čuo nečiji preteći glas:

— Hej, vi u pueblu, pokažite svoje tikve! Hoćemo da se pomirimo s vama! Ne bojte se, nećemo više pucati, to nam sada nije ni potrebno!

Džim je nekoliko trenutaka razmišljao, onda se brzo popeo na lestve. Oprezno je posmatrao platformu.

Odjednom se trgnuo, umalo nije pao sa lestava. Jauknuo je.

— Eh, prokleti banditi! Uhvatili su Toma i Evu kao taoce. Sad je sve izgubljeno.

— Poznaješ li još uvek svoju sestru? Šta misliš, šta će biti s njom, ako vi za desetak minuta ne promarširate pored nas bez oružja? Nemoj mnogo da oklevaš, ovo je ipak tvoja sestra! Predajte se inače joj se loše piše. Hoćemo samo da saznamo gde je zlatna žila. Čim

nam je pokazete, bićete slobodni. Dakle, kroz desetak minuta, inače...

Džim se brzo spustio dole. Jecao je i drhtao celim telom. Teturao se kroz hodnike, bio je potpuno slomljen i izgubljen. Tražio je Stila i Reda. Kad ih je našao rekao je mucajući:

— Ah, nitkovi! Uхватili su Toma i Evu! Traže da se predamo.

Stil je bio ogorčen, psovao je, misleći pre svega na Evu.

Red je ćutao. Ali oči su mu preteći svetlucale na slabom svetlu fenjera.

— Šta da radimo? — pitao je Stil.
— Moramo se predati — odgovorio je Red.

— Zašto? — čudio se Stil.
— Ne verujem da je u pitanju obično trabunjanje, jer se radi o zlatu. Neće štedeti Evu. Morton je poslao za nama najokorelije razboj-nike. Plašeci se da smo Miguelu pokazali pogrešno mesto. Neće nas ubiti dok ne pronađu zlatnu žilu. Džim jedini zna to mesto. Od njega u ovom trenutku zavisi i naš život. Ako dobijemo u vremenu, dobićemo i svoju šansu. Moramo sve da učinimo Evi za ljubav — objašnjavao je Red.

Posle ovih reči, Red je krenuo napred. Ostali su ga pratili. Stil je tromo hodao.

Paton i njegovi kauboji bili su ispred puebla. Čekali su ih sa oružjem na gotovs. Eva je stajala u sredini, između razbojnika, bila je bleđa. Izgledalo je kao da će se svakog trenutka stropoštatati.

Paton ju je pridržavao levom rukom, u desnoj je držao revolver. Cerio se, pokazujući žute zube.

Red je prišao prvi, bez oružja. Sledili su ga Džim i Stil.

Kad je Eva ugledala Stila, onesvestila se i Paton ju je pridržao.

Stil je hteo da skoči na Patona, ali opomenula ga je cev puške koja je bila uperena u njega.

Odjednom je odjeknuo pucanj. Ranjeni Meksikanac, koga je Red

odvezao, hteo je da pobegne kroz otvor u zidu. Sad se prevrnuo i ostao mirno da leži.

Zarobljenici su dovedeni između stena u kamp. Tamo je ležao vezan Tom. Podigao je glavu i pogledao Reda.

Paton je spustio Evu na deku. Onda se uspravio, podbočio se i rekao pobedonosno:

— E, sad ste i vi u našim rukama! Vidite i neustrašivi Miguel je naš!

Miguel je ležao pored Toma i psovao promuklim glasom. Paton je stao pred Džima, zgrabio ga za košulju i pitao ironično:

— Džime, sad mislim da nemaš drugog rešenja? Moraš nas odvesti do zlatne žile. Jesam li u pravu?

— Ako se zakunete da nas nećete ubiti, čim...

— U redu je! Kunem se u ime svojih kauboja — rekao je Paton i hladno nastavio:

— Vi ne treba da se plašite za svoj život, bar ne sada. Nama je potrebna i radna snaga. Za nas je mnogo jednostavnije da vas kontrolišemo, nego da sami vadimo zlato iz stene. To uopšte nije lak posao. Nama je bolje da gledamo kako vi radite. Dakle, gde je nalazište zlata?

Poslednje reči je izgovorio oštro i preteći.

Džim je odgovorio, ne razmišljajući mnogo:

— Položaj zlatne žile i uopšte ceo taj kraj poznajem samo na osnovu plana, koga sam odmah zatim uništio. Ja...

— Dobro, koliko ti je otprilike potrebno vremena da nas odvedeš do tog mesta?

— Ne znam, možda tri dana...

Dakle, imaš tri dana na raspolaganju. Miguel poznaje ovaj kraj. On će moći da ti pomogne. Ako kroz tri dana ne budemo na pravom mestu, Eva će se »dobro« provesti. Jesi li me razumeo?

— Da! — rekao je Džim pokušavajući da se otrgne i oslobodi.

Paton ga je nekoliko puta udario.

Dvojica su ga čvrsto držala a Stil i Red nisu mogli da mu pomognu, jer su već bili vezani.

Onda se Paton drsko obratio vezanom Tomu:

— Hej, ti plavi, video sam tvoga konja! Da, on nas je odveo u kotlinu i izdao vas. Baš dobro, zar ne?

XXIV

Prošlo je već nedelju dana.

Zarobljenici su radili četiri dana, od ranog jutra do pozne večeri.

Džim je pronašao nalazište u klancu u obliku slova T. Držao se isključivo podataka koje je dobio od svog oca.

Ovo mesto je bilo divlje i nepristupačno. Stene su bile vrlo čudne, kao da ih je nečija džinovska ruka naslagala jedne na druge. Prema severu vodila su tri kanjona.

Trećeg dana pukotina je bila raskrčena. Razbojnici su do tada sedeli u blizini sa uperenim oružjem i požurivali zarobljenike da brže rade. Kad su videli zlato, živnuli su. U steni se jasno ocrtavala zlatna žila.

Kada je pala noć, Eva je hranila svoje prijatelje i brata. Inače, ona nije bila vezana.

Razbojnici su sedeli oko vatre i pili rakiju. Pri tome su s vremena na vreme upućivali mrzovoljne poglede vezanim ljudima. Ovladala je u njima zlatna groznica, i već su igrali poker za ono malo zlata, što je do tada izvađeno. Skoro nisu ni razgovarali, pili su, igrali karte i bili krajnje nepoverljivi jedan prema drugom. Nisu se usuđivali čak ni da se noću dobro naspavaju.

Tom je opet bio u dobroj formi. Istina, ponekad mu se činilo da još nije sposoban da se bori, ali sve bolje se osećao. Bilo mu je još uvek žao, što nije mogao da pomogne. Evi. Stalno je razmišljao, šta bi mogao da učini za nju.

Imao je zaista bogato životno iskustvo. Nije bilo nerealno nadati se,

jer je bio ubeđen da će se pohlepni razbojnici jednog dana posvađati između sebe. Kad bilo ko od njih ugleda bogatiju žilu zlata, izgubiće nerve i počće sam da je kopa. Ostali će navaliti na njega, i to će biti kraj njihove sloge. Tom je verovao da je dobro predvideo tok događaja i u tome je video svoju veliku šansu.

Primetio je već nekoliko puta da su Paton i Nevada bili povezani tajno da su dobacivali jedan drugom značajne poglede. Tomu je bilo jasno, da će njih dvojica, koji su inače i najopasniji u čitavoj bandi uskoro početi da se razračunavaju sa ostalima. Sigurno nisu ni pomišljali da dele zlato sa svim članovima bande.

Paton se digao od vatre i doviknuo Evi:

— Halo, golubice, sad ćemo svi biti bogati! Hoćeš li da budeš moja žena? Sazidaću pravi dvorac za tebe i kupiću ti najlepši nameštaj na svetu!

Polupijani Paton prišao je Evi, zgrabio je i odveo od zarobljenika. Prolazeći pored Toma morao je nešto da mu dobaci:

— Nitkove! Sreden si, zar ne?

To mu nije bilo dovoljno, nego ga je udario nogom u slabinu.

Tom se kotrljao, onda se okrenuo brzinom munje, istovremeno je podigao vezane noge i snažno udario Patona.

Paton je izgubio ravnotežu, zaturao se i pao u vatru. Okrenuo se i skočio već zahvaćen vatrom.

Njegovi momci nisu mrdnuli ni malim prstom, što je bilo vrlo čudno i nepojmljivo. Sedeli su nepomični i nešto gundali. Mislili su na zlato.

Paton se opekao, vriskao je od bolova i sam pokušavao da ugasi vatru. Legao je na zemlju i valjao se. Pri tome je upao u neku pukotinu.

— Da pogledamo, šta je s njim — rekao je jedan bandit i ustao. Drugi su pošli za njim oklevajući i ne trudeći se da što pre pomognu povređenom gazdi.

Izgledalo je da je Paton uspeo da ugasi vatru na sebi, jer je sada psuovao iz pukotine duboke tri metra.

Jedan razbojnik je uzeo zapaljenu granu iz vatre i osvetljavao pukotinu, spuštajući granu što je moguće više.

U tom trenutku desilo se veliko iznenađenje. Odjeknuli su pucnji, koji su očito dolazili sa suprotne strane.

Dva razbojnika su bila pogodena i survali su se u pukotinu u kojoj je već ležao bespomoćni Paton. Ostali su krenuli prema vatri i pokušali da nađu bilo kakav zaklon.

Dvojica ili trojica nepovredjenih Patonovih kaubojja odgovorila su vatrom, pucali su iz revolvera. Ali, nakon izvesnog vremena svi razbojnici su ležali nepomično. Da li su svi bili mrtvi?

Onda se čuo promukao, ali oštar glas sa stene.

Zarobljenici su s velikom mukom uspeali da se nekako pridignu i da zauzmu sedeći položaj. Ali, Miguel to nije ni pokušao, on se valjao sve do jednog mrtvog razbojnika. Miguel je primetio da je pokojnik imao nož, i uspeo je da mu ga nekako izvuče. Onda se Miguel ponovo pognuo.

Tom je bio dovoljno iskusan i vešt da bi učinio to isto. I on se valjanjem našao pored drugog mrtvog razbojnika i srećom i on je našao nož kojim je rasekao veze na nogama.

Ali Miguel je samo dve sekunde ranije imao nož u rukama i odmah ga je bacio prema još nezaštićenom Tomu. Tom je zaista imao mnogo sreće što Meksikanac nije bio dovoljno precizan.

Tako je Miguelov nož samo neznatno povredio Toma u rame. Doduše, rana ga je bofela, ali je mogao da se bori.

Meksikanac je žurio u pukotinu u kojoj se već nalazio Paton. Ona je bila dobar zaklon od napada.

Paton je preživio iako mu je odelo upola izgorelo, a gornji deo tela bio pokriven opekotinama. Bio je ozbiljno povredjen ali je bio sposoban da se bori.

Kad se Miguel našao pored Patona, nije ga odmah prepoznao.

— Šta je! — pitao ga je Paton besno.

— Ah, gospodine Patone, to ste vi! Stanujete, dakle, ovde u brdima i pazite da neko ne bi u ovom kraju tražio zlato. Samo moram da vam kažem da su svi vaši prijatelji mrtvi a uskoro bismo i mi bili, kad...

— Šta kad, Miguele, kad?! — siktao je Paton.

— ... kad kapetan Miguel ne bi dobro poznavao ovaj kraj. Ja ću se najpre osigurati od Indijanaca. Vi morate da se spustite niz brdo, a to će potrajati dobrih deset minuta. Zbogom, gospodine Patone!

Miguel se odmah peo preko dvojice mrtvih i prošao pored Patona. Ovaj se uhvatio za njega i preklinjao ga:

— Ponesi me, Miguele!

— Ko može da me na to natera?

— Ja, ili ću pucati!

I Paton je pokazao Meksikancu svoja dva revolvera.

Miguel se uozbiljio. Rekao je:

— Kad se vuk i puma nađu u istoj opasnosti, oni postaju prijatelji. Hoćemo li i mi, gospodine Patone?

— Naravno, Miguele!

— Dakle, dajte mi jedan svoj revolver, gospodine!

Paton je oklevao, razmišljao je. Znao je da će morati da beži, nije dobro poznavao ove planine, nije znao gde da nađe vode, hrane bilo kakvu pomoć. Bio je ipak upućen na Meksikanca. Odgovorio je sa upadljivom ljubaznošću:

— Izvolite, Miguele, uzmite revolver. Zajedno ćemo biti jači i sigurniji. A sad napred!

Tom nije mogao da spreči njihovo bekstvo. Kad je Miguel bacio nož na njega, bio je još uvek veza-

nih nogu. Kad je oslobodio noge, morao je najpre da nade neko oružje, da ne bi bio nenaoružan u neizbežnom sukobu sa Miguelom. Zato je pošao prema ubijenim razbojnicima da nade neki revolver. Kad je konačno bio na samoj ivici pukotine, Paton i Miguel su već bili pobjegli.

U međuvremenu se i Red oslobodio veza i pomogao i ostalima da se oslobode.

Tom je još uvek stojao i osluškivao. Odjednom je čuo kotrljanje kamena. Onda mu se ipak učinilo da je to neko pao odozgo i survao se dole.

Onda je opalio nekoliko metaka, ali nikoga nije pogodio.

Tom je i dalje pucao, a Paton lju-tito psovao.

Onda je viknuo Miguel:

– Grabljivi Jenki!

Tom nije reagovao, ali kad je hteo da se baci u zaklon odjeknuli su nečiji oštri krici.

Skoro istovremeno se pojavilo nekoliko ljudi. Imali su puške u rukama a preko grudi nosili remene sa patronama. Bili su obučeni u sukno, na nogama su imali sandale a na kukovima bubnjeve. To su bili mali instrumenti, jedva nešto veći od kokosovog oraha. Ispod velikih šešira svetlucale su krupne oči. Izgledali su veoma opasno.

Kad je Red podigao revolver, čuo je nečiji poznati glas:

– Nemojte da pucate, prijatelju! Zar me ne poznajete? Nećemo borbu sa vama! Ja sam Martino, sećate li se? Previli ste mi ranu i dali vode, kad ste me našli bolesnog u kaktusovoj šumi. Prijatelji, ne pucajte!

Red je sa olakšanjem odahnuo i odložio oružje.

Stil je upozorio Džima, da ne puca.

Sad su se Indijanci okupljali oko belaca. Da, to su bili Jaki Indijanci koji su se još uvek borili za slobodu. Borili su se neumorno, očajnički i

svim sredstvima. Kroz nekoliko godina možda će izumreti ili će umirati kao zarobljenici, jer neće da se predaju i da dozvole da neko pljačka zemlju njihovih predaka.

Sad se i Tom pridružio njima. Odmah je prepoznao Martina.

– Vi ste ranjeni, ali mi ćemo vas izlečiti! Mogli ste samo privremeno da oslobodite gospodicu a onda ste i sami bili zarobljeni. Naši osmatrači su vas već nekoliko dana pratili. Mi ne podnosimo nikakve strance u svojim brdima, ali vi ste naši prijatelji.

Tom se uz osmeh zahvalio na ljubaznim rečima i dozvolio je da mu previju ranu na ramenu. Onda su uz pomoć Jakija napravili red u logoru i odneli mrtvace.

– Dvojica su nam pobjegla – gundao je Tom.

– Nekoliko naših ljudi ih već prati – rekao je Martino ozbiljno.

XXV

Jaki su sledećeg dana obrušili ogromnu lavinu kamenja. Hiljade tona teškog kamenja pokrilo je zlatnu žilu. Ljudska ruka mogla bi je raskrčiti samo višemesečnim radom. Indijanci i belci su posmatrali ovu čudnu scenu sa sigurne udaljenosti.

Džim se nervozno ujeo za donju usnu. Pomoću zlata mogao bi da izgradi svoj ranč Silver-Kvele. Martino je primetio Džimov tužan izraz lica i objasno mu:

– U ovim planinama ne sme da se kopa zlato. Inače će belci sve više dolaziti i mi ćemo izgubiti svoje poslednje pribežište.

– Da, tako je to, Džime – potvrdio je Tom. – Izgradićemo ranč i bez zlata. Doduše, ja nisam naročito bogat, ali imam toliko da mogu da pomognem tebi i Evi. Ne misli više na zlato. Biće sve u redu.

I Eva se s tim složila. – Da, Tome, sredićemo sve i bez zlata, a ti ćeš biti uz nas.

– Naravno, i drugi će vam pomoći: Red i Stil.

Tada je Eva crveneći prišla Stilu. Ovaj ju je uzeo za ruku i zbunjeno se nasmejao.

– Dobro, ako Stil hoće da mi bude zet i da deli našu imovinu, moraće svojski da zapne i da radi. Naravno, i ja ću raditi kao i on – rekao je Džim ozbiljnim glasom.

Onda se i Red umešao u razgovor:

– Ja bih radio dva puta više od Stila samo kad bi Eva... mislim kad bi me Eva... Evo, kad ti se ovaj dugonogi kauboj ne bude više dopadao, onda ću se ja javiti za sledećeg kandidata. Ja bih ti...

– Suviše kasno, Rede! Suviše je kasno!

Eva se osmehnula, stala je na vrhove prstiju i poljubila Stila u obraz.

– Ti ćeš još pre svadbe postati pravi papučar – našalio se Red. – Dobro je što nije mene izabrala.

– Možda ću i ja još da razmislim! – rekao je Stil.

Onda je Eva nešto šapnula Tomu na uho.

– Šta ti je rekla? – pitao je Stil Toma.

– Da joj je dosta vas dvojice i da bi htela da se uda za mene – odgovorio je Tom.

– Ali, ali, to baš nije šala...

Stil se skoro naljutio i pocrveneo. Zato je dobio od Eve poljubac u znak izmirenja.

XXVI

Usledili su bezbrižni dani. Jaki su doveli svoje bele prijatelje u plodnu kotlinu. Tomova rana je brzo zarasla.

Jednog dana su stigla dva ranjena Indijanca. Oni su pripadali onoj grupi koja je gonila Patona i Miguela.

– Umakli su nam – rekli su tužnim glasom. – Miguel je našao pri-

jatelje. Borili smo se, ali naša dvojica su poginula.

Malo kasnije odjekivala je brdima tužbalica Jakija za poginulim drugovima

XXVII

Tom je iz dana u dan sve više mislio na Blekija, svog omiljenog konja. I Red se teško mirio sa gubitkom svog vernog Fuksa.

Jednog dana se dogodilo čudo. Jaki lovci su došli uveče nešto kasnije nego obično. Dovedi su vredan plen.

Tomov Bleki se uporno otimao i borio, iako je imao tri lasa na vratu, i držala su ga tri snažna Indijanca. Redovog Fuksa, koji se takode borio i otimao, vodila su dva Indijanca.

Kad je kroz kotlinu odjeknuo Tomov oštar zvižduk, Bleki je odmah stao mirno, kao neki spomenik nepomičan i veličanstven. Onda je podigao glavu strižući ušima.

Pošto mu je Tom pritrčao, Indijanci su pustili ulare. Bleki je sam prišao svome gazdi. Rzao je, umiljavao se, pružao je gubicu prema Tomovom uhu, radosno mu duvao u lice.

Bio je to susret dvojice prijatelja. Tom je šaptao četvoronožnom prijatelju nežne reči, naslonio je svoj obraz na Blekijevu glavu i obavio mu ruke oko vrata.

Malo dalje stajali su Red i Fuks. I oni su se na isti način radovali i pozdravljali.

Nešto kasnije stigao je i Stilov konj. I on je veselo rzao, kad je opazio Stila.

Indijanci su posmatrali ovu scenu ukočenih lica i pogleda.

XXVIII

Tom je sledećeg dana prvi bio na nogama. Opet je bio potpuno čio i oporavljen.

– Ustajte, leni! Zar možete toliko dugo da spavate, a znate da se danas vraćamo kući! Da, kući na Silver Kvele ranč!

Brzo su svi poskakali i osedlali konje. Natovarili su mazge i posle doručka grupa je krenula na put. Jaki su ih ispratili. U životu je teško naći tako dobre prijatelje. Za pet dana morali su da prevale nekoliko stotina kilometara i da se vrate nazad kroz divljinu u kojoj nema čak ni pravih staza i puteva.

Kad je Martino iznenada stao, grupa je brzo napravila krug oko njega, jahači su iskočili iz sedala. Martino je pokazivao prema severu.

– Tamo je granica, stići ćete je još pre nego što se spusti noć!

Posle ovih reči prišao je Tomu, zagrlio ga bez reči, potapšao ga po ramenu i opet se vratio, govoreći odmerenim i biranim rečima:

– Srećan put tebi i tvojim prijateljima! Zadrži naše pleme Jaki u dobroj uspomeni! Mi nikad nećemo zaboraviti svoje prijatelje. Ti si zavrrio u naša srca, i razumeš nas.

Martino se okrenuo i mahnuo svojim prijateljima.

Dva mlada Indijanca istupila su napred i stavili pred Evu dve male, teške kožne vreće.

– Lepotice, izgradite ovim zlatom svoj ranč. Vi ste se bez žaljenja odrekli zlata. Ovo je naš poklon vama.

– Martino, ovo nije bilo potrebno – rekla je Eva. – Ali, mi se poklonu veoma radujemo. Drago mi je što sam imala priliku da upoznam vaše pleme – rekla je pružajući mu obe ruke.

– Ah, lepoticе, imam još jednu želju koju bih voleo da mi ispuniš: udaj se za Stila i pokloni mu mnogo sinova!

Martino je još jednom svima mahnuo i okrenuo se. Jaki su uzviknuli nešto u znak pozdrava. Onda su otišli.

Tom i ostali nisu mogli odmah da krenu. Bili su ganuti ovakvim oproštajem. Neko vreme su gledali za Indijancima. Onda se Tom prvi pribrao, uzjahao je Blekija i obratio se drugovima:

– Hajdemo!

Krenuli su, jašući prema severu. Svi su ćutali.

Red je prvi prekinuo ćutanje. Skinuo je šešir sa glave.

Pevužio je neku omiljenu pesmu. Svi su uživali u njoj i radosno jahali kući.

XXIX

Stjuart Morton, Džemsov brat, duže vreme se bavio krađom stoke u Montani. Kad je na kraju obmanuo svoje sopstvene ljude, oni su ga izdali i detektivi su ga uhvatili na delu.

Posle toga je proveo četiri godine u zatvoru. Sad je još više mrzeo sve što je bilo u vezi sa pravdom i zakonom.

Braća Morton upravo su sedela u dnevnoj sobi Krojca ranča. Iako je Stjuart imao skoro sto kilograma, ipak je bio koščat i žilav. Imao je suviše malu glavu u odnosu na ogromno telo. Lice mu je bilo bledo, jer je proveo četiri godine u zatvoru.

– Biće to u redu. Ako samo nekoliko dana provedem u sedlu, opet ću biti kao nekad. Danas sam već pokušavao da pucam istovremeno iz dva revolvera. Suviše sam omlitavio, ali i to će se jednog dana promeniti.

– Čuj, Stjuarte, ovde mi uopšte nisi potreban – rekao je Džems mrzovoljno i nadmeno.

– Dobro, ali nećeš valjda rodenog brata ostaviti pred vratima bez...

– Ne, Stjuarte, to ne! Znaš i sam da sam uvek osećao neku slabost prema tebi. Ali u ovom trenutku, u ovom kraju, nije mi više potreban nikakav skandal. Razumeš li? A

gde ti ostaneš duže od dva sata, mora da bude nemira i uzbudenja. Doduše, imam u rukama pomoćnika šerifa. A ako se desi nešto ozbiljnije, onda se o svemu brine lično šerif iz Bizbija. Radujem se što mogu bez gužve da progutam Silver – Kvele ranč i još nekoliko manjih. To sve ide na račun neke meksičanske bande, koja je pobegla preko granice.

– Zar zaista nećeš da mi pomogneš? – još jednom je pitao Stjuart.

– U redu, daću ti deset hiljada dolara u ruke. Ali, molim te, sredi svoje poslove u nekom drugom kraju.

– Ne boj se, Džemse! U međuvremenu sam dosta naučio i zaista ti ovde neću praviti nikakve probleme. Naravno, novac ću sa zahvalnošću uzeti, ali jednog dana vratiću ti ga čak sa kamatom. Možda bih sad mogao da odem do Rio Grande. Tamo bih mogao da uradim dosta dobrih poslova.

– Bolje kupi neki ranč, vreme ti je da se smiriš. Ne moraš ceo život da provedeš u čizmama!

– Sigurno, Džemse, ali moj ranč mora da bude bar upola manji od tvog. Ti si postao vlasnik ogromnog ranča. Kad nakupim dovoljno dolara, uradiću isto što i ti.

Neko vreme su ćutali, onda je Stjuart nastavio ironičnim tonom:

– Hej, ovde sam tek treći put a već znam zašto ti je bilo toliko stalo do Silver – Kvele ranča. Nije se radilo samo o velikim pašnjacima i o izvoru, nego...

– Zaveži, o tome se ne govori! Ako Džima i Evu proglase mrtvim, onda mogu od države da kupim imanje i uskoro ću biti najbogatiji čovek u Arizoni. Imam nekoliko prijatelja u glavnom gradu koji me podržavaju. Zato te i molim da ne praviš ovde nikakve probleme.

– U redu je! Ti, dakle, radiš na duge staze.

– Zašto da ne. Valjda mogu da pričekam nekoliko godina!

Opet su začutali.

Iznenada su odjeknuli udarci kopita u dvorištu. Jahač je stao ispred same verande i sjahao.

Nepoznati je brzo kročio na verandu.

Džems Morton je skočio. Lice mu se grčilo, ruke su mu se zatvarale u pesnice. Odmah je prepoznao glas neprijatnog posetioca. Vratio se Džek Paton. Ali sam i to je bio ozbiljan razlog da se Morton zamisli.

Stjuart ga je oštro posmatrao. Sad su se otvorila vrata verande i u sobu je upao Paton. Bio je sav u ritama, potišten i sa opekotinama na licu. Paton je bez reči došao do stola. Seo je u fotelju, uzeo flašu viskija i pio je čuteći i halapljivo.

Braća su ga začudeno posmatrala.

Paton je uzeo cigaru, zapalio je i odjednom je ugasio i bacio u pepeljaru.

– Ah, zaboravio sam da sam kod kuće. Daj mi nešto bolje!

Morton mu je gurnuo kutiju sa vrlo dobrim cigarama. Tek kad je palio novu cigaru, Paton je primećio nepoznatog čoveka u sobi.

– Ko je to? – pitao je neljubazno.

Stjuart je nabrao obrve, nije mu se dopao ton Patonovog glasa.

– To je moj brat – rekao je Džems. – Mirno možeš o svemu da govoriš. On je inače sve ukopčao. Dakle, sve je štimalo, zar ne? Ti si verovatno došao ispred naših momaka?

– Ti si hulja, Džemse – rekao je Paton svome gazdi bez imalo respektovanja.

Morton se naježio i stavio je pesnice na sto.

– Džeke, budi oprezan! – opomenuo ga je.

– Da, lako je tebi da govoriš. Onaj plavi kauboj nije niko drugi nego Ton Sperou, što si ti sigurno već znao! Ali mi to nismo znali i utvrdili smo to tek kad smo ga zarobili i pretresli. Onda smo...

– Vi ste ga, dakle, uhvatili? Divno! A šta je bilo sa Džimom i Evom?

– Ništa! – rekao je Paton tužnim glasom. Džek i Stjuart su primetili njegovu zlovolju i potištenost. Nastavio je posle izvesne pauze:

– Sve smo ih imali u rukama. Svi su kopali zlato pod našim nadzorom. Za nekoliko dana mogli smo da postanemo bogati ljudi. Ali, onda su došli Jaki. Samo smo Miguel i ja uspeli da se spasemo. Inače je i Miguel bio naš zarobljenik.

– Zar su svi drugi mrtvi? – pitao je Morton. Već je zadovoljno trljao ruke, potajno se nadajući da je posao uglavnom završen.

– Ne! Tako smo i mi mislili. Indijanci su bili Tomovi prijatelji. Kad smo Miguel i ja pobjegli, sreli smo još nekoliko Meksikanaca, Miguelovih prijatelja. Zajedno smo se borili protiv Indijanaca. Šmem da se kladim da će Tom, Džim i Eva za kratko vreme stići u Silver Krik. A to će za tebe biti vrlo opasno. Da, šta se tu može. Učinio sam sve što sam mogao, ali zaista ne mogu da budem kriv zbog toga, što su Jaki Tomovi prijatelji.

Džems Morton je bio van sebe. Skočio je i šetao nervozno po sobi.

– Do đavola! Ti si otkazao! Moram što pre uhvatiti Toma.

– To je nemoguće. Dok ti ne kreneš, oni će već biti u Bizbiju. Uostalom, ako mi već prebacuješ, onda moram nešto da te pitam: Zašto ti lično nisi krenuo na ovaj đavolji put? Ne možeš ništa da mi prebacuješ! Svi moji pratioci su mrtvi.

– A Miguel?

– Ah, mi smo u bekstvu postali veoma dobri prijatelji. Više puta sam bio u situaciji da sam mogao da ga sredim, ali mislio sam na tebe.

– Šta bi to trebalo da znači?

– Miguel ima neke račune sa Silver – Kvelom. On će se jednog dana pojaviti sa novom bandom i uraditi svoj deo posla na Daglasovom

ranču. To mi je hiljadu puta ponavljao.

– Šta to meni vredi, kad me Tom neće ostaviti na miru. On je u stanju da me goni po svim američkim državama.

Mortonov glas je drhtao od besa i mržnje. Bio je veoma uzbuđen i jedva je vladao sobom.

Tada se umešao Stjuart, koji je sve vreme sedeo i mirno slušao:

– Možda bih ja mogao da ti pomognem? Ti ćeš svakako morati da napustiš zemlju, ali još uvek možeš da izvučeš neku prednost iz čitave ove stvari.

– Kako to misliš?

– Prepiši ranč meni! Sam si rekao da ti ja nikad nisam sedeo za vratom. Idi u Kanadu! Dobićeš svoj deo na sigurnom mestu.

Morton je prišao bratu i pogledao mu pravo u oči.

– Znam da mogu da se oslonim na tebe. Ti me nikad ne bi prevario. Ali, moram prethodno da očitam lekciju Tomu. Znam da Miguel mrzi Silver-Kvele kao i ja i mogao bih da...

– Mortone, ici ću i ja s tobom – rekao je Paton. – Idem s tobom kod Miguela.

– I ja imam jednu zanimljivu ideju – rekao je Stjuart. – Dok sam bio u zatvoru, upoznao sam tri divna mladića, koje je Tom izveo pred sud. Zar niste čuli za trojicu Trevorza?

– Jesmo, ako misliš na Bastera Trevorza – rekao je Paton.

Morton je bezvoljno vrteo glavom. Ali njegov brat nije mogao da se smiri i da skrene pažnju sa ove zanimljive priče.

– Da, mislim na Bastera Trevorza! Sva trojica su veoma slična. Čini mi se da su rođeni kao trojke. Čovek može da ih razlikuje samo po boji kose. Dakle, Trevorzovi su klasa! Tom ih je ipak sredio. Braća su obila banku i Tom ih je uhvatio. U stvari, Tom je sedeo u trezoru! Dozvolio je da ga zaključaju, jer je

znao da su Trevorzovi hteli da obiju trezor.

— Kad su Trevorzovi otvorili vrata trezora, Tom je mirno rekao da im je duboko zahvalan, jer mu je upravo ponestalo vazduha.

— Zašto braća nisu pružila otpor? — pitao je Paton. — Pokušali su, ali Tom je bio brži. Za tren oka je izvukao oba revolvera i uperio ih na braću. Osim toga, u istom trenutku se pojavio i šerif sa nekoliko kauboj.

Da li su Trevorzovi još uvek u zatvoru? — interesovao se Paton.

— Ovih dana treba da budu otpušteni. Oni toliko vole Toma, da bi ga vrlo rado poslali kod andela.

— A gde bi mogao da ih nađeš?

— To nije nikakav problem — odgovorio je Stjuart. — Tek sad dolazi glavno. Ako su Trevorzovi pušteni na slobodu, lako ću ih naći, jer znam gde žive. Čim čuju da imaju šansu da se osvete Tomu, stići će najkasnije za dve nedelje ovamo. U tom slučaju, slavni rendžer i čuveni neuništivi kapetan ne bi imao posla samo sa Miguelom, nego i sa Trevorzovima. U redu je. Ne gubimo vreme! Treba li da pozovem Trevorzove?

— Naravno! — rekao je Paton.

— U redu je — potvrdio je Džems Morton. — Ali to morate sami da izvedete! Paton i ja idemo kod Miguela i doći ćemo jednog dana preko granice. Videćemo ko će ga prvi srediti, Trevorzovi ili mi!

— Navijam za Trevorzove i tipujem za njih — rekao je Stjuart Morton.

XXX

Kod su stigli na pašnjak Silver — Krik oblasti, već su svi bili nestrpljivi. Čak se i Tom često u nedoumicama pitao, kako će se stvari dalje odvijati. — Vraćali su se preko Bizbija. Tom je dao šerifu neki zapisnik, koji je odmah prosleden višim

nadležnim organima. Već je objavljena poternica za Džemsom Mortonom, Džekom Patonom i Miguelom.

Dvadeset milja pre Silver Krika jahači su obišli neko stado goveda. Stil i Red su prišli goničima.

— Zdravo, kauboji!

— Zdravo! Jel' Silver Krik još daleko?

— Dvadesetak kilometara odavde. Za koji ranč gonite stoku?

— Za svoj račun. Teramo stoku iz Novog Meksika. U Silver Sitiju imam rodaka. Pisao mi je da neki Džems Morton otkupljuje stoku, jer je proširio svoj ranč. Onda sam se dogovorio sa momcima, i ovo je prvi naš malo veći posao — ispričao je jedan.

Mladi kauboj se zadovoljno smeškao.

Tom ga je tačno ocenio. Mnogi takvi kauboji godinama štede platu i budno prate situaciju na tržištu. Čim im se učini da je stiglo njihovih pet minuta, preduzimaju neki povoljan posao i zarade toliko, da mogu da kupe sopstveni ranč.

Tom je razmišljao. Znao je, da Daglasov ranč nije bio u najboljoj situaciji, da je morao ponovo da kupuje stoku. Ako je već bilo tako, zašto ne bi odmah kupio stoku?

Onda je i Tom prišao goničima i pažljivo ih posmatrao. Primetio je dva različita žiga na stoci.

— Stoka je kupljena pošteno, imamo i dokumenta — uveravao ga je kauboj.

Tom se smeškao.

Kauboji su mu se dopali.

— Džems Morton neće moći da kupi vašu stoku — objašnjavao im je. — Njega već sada traže. Ako je slučajno još uvek na svom ranču, ja ću ga odmah uhapsiti.

Kauboji su se zbunili i uplašili.

— Znači li to da smo mi badava prevalili toliki put? Do davola! Ko će nam sad kupiti stoku?

— Mi ćemo kupiti — odgovorio je Tom. — Terajte stoku istočno od Silver Krika. Kad vidite ugljenisane

ostatke nekog ranča, bićete na pravom mestu. Tamo pustite stoku da pase. Taj ranč će kupiti vašu stoku. Momci, tražite li i posao?

– Hteli bismo da kupimo nešto u ovom kraju. Ali pre toga bi bilo dobro da nešto zaradimo!

– Onda biste mogli nekoliko nedelja da radite za Silver Kvel ranč.

– U redu, mogli bismo. Ali, ništa nam nije jasno. U kom grmu leži zec?

– Ubrzo će se sve razrešiti. Može da se desi da to bude vrlo teška stvar.

– Jeste li vi šef?

– Za sada, da. U stvari, ja sam tutor ovoj devojci i mladiću! – Tom je pokazivao prema Stilu, Redu, Džimu i Evi.

Onda su kauboji malo bolje pogledali Toma. Odjednom se jedan od njih zbunio i pocrveneo.

– Vi ste rendžer Tom Sperou! Poznajem vas!

– Da, momci, a ovo je Majk Red. On će privremeno biti vaš gazda, ako hoćete da radite za ranč Silver-Kvele.

– Hoćemo! – viknuli su svi uglas.

XXXI

Džon Lister je upravo stojao iza šanka u salunu i brisao čaše.

Den Milt, šerif, stojao je u vratima i gledao preko verande na prašnjavu ulicu.

– Šta se to desilo? Džems Morton je prilično čudno nestao. Bez njega ti, Milte, ovde ne vrediš ništa. Kad ćeš i ti za njim? – pitao je Lister.

– Jezik za zube, Listeru! – rekao je Milt ljutito.

Lister je hteo nešto da odgovori, ali je primetio da se Milt naljutio i da je čak nešto opsovao.

– Tako, zato je Morton nestao. Listeru, uzeću jednog konja iz tvoje štale. Na, ovo mi više nije potrebno!

Milt je skinuo zvezdu šerifa sa košulje. Brzo je napustio salun.

Odjeknuo je topot kopita, čuli su se nečiji glasovi. Nešto kasnije pojavili su se Tom, Stil i Red.

Eva i Džim su ostali pored konja.

Tom je prišao šanku, sagnuo se i podigao zvezdu.

– Šta to znači, Listeru? On je izašao na sporedna vrata i hoće da uzme konja iz vaše štale?

– Moguće je – gundao je Lister.

Tom se nasmejao i zadržao Reda.

– Ostavi ga, Rede. On je sitna riba kao i Lister. Stavi tačku na ovu stvar. Nego, Listeru, gde je Džems Morton? Gde je Džek Paton? Njih dvojicu ne mogu da pustim da se slobodno šetaju.

– Oni su već otišli. Patona nisam video, ali znam, da se vratio pre vas. Džems Morton je prepisao ranč mladem bratu. Ja sam za sada nevin, hvala vam što želite da zaboravite jednu sitnicu.

– Potrebne su nam zalihe hrane, oružja i alata!

– Sve ćete dobiti, samo mi dajte listu potrebnih stvari i poslaću vam robu na ranč.

Lister se radovao što nije dobio zlato od Mortona.

XXXII

Džim i Eva su kasno popodne stigli na ranč. Iz daljine su primetili stoku na pašnjaku. Bilo je to prilično veliko stado. Na ivici šume gorela je vatra. To su kauboji kuvali, i miris jela se širio na sve strane.

– Idite dalje – rekao je Tom Džimu i Evi.

– Ja bih želeo da...

– Ti ćeš ostati sa Evom – prekinuo ga je Tom.

Tom, Stil i Red krenuli su prema čuvarima stada.

Džim i Eva su jahali duž ranča prema brežuljcima.

Stil, Red i Tom su stigli do kampa.

Naišli su na kuvara.

– Čije je ovo stado? – pitao je Tom kratko.

– Stado pripada Krojc ranču! – odgovorio je kuvar.

– Baci oružje. Jedan, dva, tri...

Kuvar je nešto gundao, ali je ipak bacio pušku.

Tom, Stil i Red su se povukli malo nazad, naravno, ne silazeći s konja, da bi mogli bolje da vide pred sobom kuvara i ostale kauboje.

– Ko je ovde šef? – pitao je Tom ostrim glasom.

Kauboji su oklevali iako su primećivali da se sa Tomom nije smelo šaliti.

– Dobijam naređenje od Stjuarta Mortona – odgovorio je jedan od kauboja.

– Od danas ja naređujem na ranču Silver-Kvele. Krenite stado. Mi ćemo vam pomoći!

– Mi tako ne mislimo – protivrećio je jedan kaubojo.

– E, baš fino, upravo dolazi šef! Objasnite mu lično svoje gledište! – rekao je kuvar.

Tom je krenuo konja malo levo. Otkrio je dva kauboja na ivici šume.

Nešto kasnije pred Tomom se pojavio Stjuart Morton. Pratio ga je tipični revolveraš.

– Vidi, dobili smo posetu! – cerio se Stjuart Morton.

– Jeste li vi novi vlasnik Krojc ranča?

– Tačno!

– Naredite odmah da se stado tera odavde!

– Zašto? Stadu je i ovde vrlo dobro!

– Jer ćete inače imati sa mnom posla. Jasno? – rekao je Tom hladno.

Stjuart nije spadao u ljude koji su brzo popuštali. Sad je samo dao znak svome pratiocu.

– Šta vi tražite od mene, gospodine? – pitao je Stjuart izazivački.

– To ćete odmah videti – konstatovao je Tom hladno.

– Nemam ništa protiv!

– Vidim da imate pored sebe opasnog kompanjona. Ali on vam neće moći mnogo da pomogne.

Revolveraš se trgao i nagnuo se napred.

Tom ga je neko vreme gledao pravo u oči. Onda je ovaj oborio pogled.

– Čisti se odavde! – komandovao mu je Tom.

Revolveraš je bio poznat po nadimku Kolorado Džek. Izazivao je strah. Zato ga je Stjuart angažovao zajedno sa još nekoliko neustrašivih revolveraša.

– Čisti se! – ponovio mu je Tom istim tonom.

Kolorado Džek je osećao da se Tom uopšte ne uzbuđuje u njegovom prisustvu. Naslućivao je čak da je Tom bio u velikoj prednosti, da je bio daleko nadmoćniji i hrabriji.

Revolveraš je oklevao. Još nije pucao jer je bio suviše ponosan da bi tako nešto mogao da učini bez konkretnijeg razloga.

To je Stjuartu Mortonu bilo suviše dugo. Odmah je krenuo prema Tomu da bi mu svojim konjem preprečio put.

Sad je i Kolorado Džek izvukao svoje revolvere. Ali, pre nego što je stigao da puca, Tomov metak mu je kroz jaknu ušao u rame i tamo se zadržao. Revolveraš je odmah pao s konja na leđa.

Istovremeno je Tomov konj Bleki osetio opasnost i iz sve snage prednjim nogama udario Mortonovog konja. Ovaj se zateturao, krenuo desno, bolno je razio i zbacio Stjuarta.

Stjuart se zadržao na nogama. Brzo je izvukao revolver. Ali već je odjeknuo Tomov drugi pucanj i pogodio Stjuartovu šaku.

Tu su se brzo našli Stil i Red.

Kauboji uopšte nisu mogli da shvate šta se dogodilo.

Stjuart je u bolu savio ruku i držao je ispod levog pazuha. Lice mu je bilo u znoj.

Tom više nije obraćao pažnju na njega, okrenuo se kaubojima.

— Dole oružje! I kuvar mora na konja! Odmah terajte stoku sa našeg pašnjaka!

Još jednom se obratio Stjuartu i rekao mu:

— Vi ste obična budala! Odvucite odavde svog bajnog revolveraša.

XXXIII

Ubrzo je stigla novokupljena stoka na Silver-Kvele ranč. Goniči su bili vrlo marljivi i vredni ljudi. Odmah su prionuli na posao. Od Listera su stigla četvora kola sa alatom, materijalom i hranom. Džim i Eva su uz put u Bizbiju za zlato, koje su dobili od Indijanaca, dobili četrdeset hiljada dolara. Već posle nekoliko dana bila je gotova mala kućica, koja je imala i kuhinju. Kauboji su spavali pod šatorima.

Iz dana u dan su napredovali. Pošto je kupljeno stado bilo relativno malo, kauboji nisu s njim imali mnogo posla, pa su pomagali u izgradnji ranča.

Eva je ubrzo zaboravila doživljenu avanturu. Bilo joj je teško samo kad bi uređivala očev grob.

Tom je često na konju krstarilo rančem. Iz dana u dan bio je sve nervozniji, jer je znao da borba još nije završena.

On će moći da se posveti tišini i miru Silver-Kvele ranča tek kad Džems Morton, Džek Paton i Miguel budu kažnjeni. Mir sa Kroc rančem bio je varljiv.

XXXIV

U Listerovom salunu sedela su trojica braće Trevorz. Sva trojica su ličila jedan na drugog i već na prvi pogled je bilo jasno da su braća.

Pre nekoliko časova imali su kratak dogovor sa Stjuartom Mortonom.

— Ako želite da se osvetite Tomu, onda to možete samo u Silver Kriku. Granica nije daleko. Možete bez opasnosti pobeći. Neće vas niko goniti iz Silver Krika. Idite kod mog brata, koji švercuje municijom sa nekom bandom iz Meksika. Kod Džemsa ćete moći da zaradite koliko god hoćete, i da budete sasvim bezbedni.

Braća su zadovoljno klimali glavama. Za sada su imali samo jednu jedinu želju, da ubiju Toma, zbog toga što ih je strpao u zatvor.

Lister je upravo razmišljao o tome, da bi bilo dobro da pošalje nekog glasnika Tomu. Onda je čuo kola. Kola su stala ispred njegove prodavnice. Lister je brzo istrčao na verandu. Nadao se da je Tom lično dovezao kola. Ali, prevario se. Bili su to Eva i Red.

Red je prvi skočio s kola i pomogao Evi da side. Okrenuo se prema Listeru i odmah je zapazio braću Trevorz.

Red se odmah setio priče o trojici braće s kojima je Tom imao posla i strpao ih u zatvor.

— Hej, Listeru, želimo kod tebe da pazarimo. Napravićeš s nama dobar posao, jer nam je potrebno mnogo stvari. Možda ćete želeti da lično poslužite gospodicu Daglas? — doviknuo je Red vlasniku saluna.

— Rado, veoma rado — potvrdio je Lister i brzo odveo Evu u prodavnicu.

Red je neko vreme ostao napolju. Onda je otišao na verandu saluna. Naslonio se na ogradu i zamišljeno uvijao cigaretu. Odjednom je pogledao trojicu braće.

I ovi su njega oštro posmatrali.

Red je zapalio cigaretu.

— Odakle ste? Sa Silver-Kvele ranča? — pitao je jedan od Trevorzovih.

— Tačno — potvrdio je Red, držeći cigaretu u uglu usta.

— Da li je tamo izvesni Tom Sperou?

– Naravno, on je čak moj prijatelj.

– Stvari se vrlo dobro podudaraju – komentarisao je Trevorz.

Red je dobro procenio opasnost. Nije se dao iznenaditi. U isto vreme opali njegov revolver i Trevorzov. Trevorz je pao sa Redovim metkom u srcu.

Red je sasvim slučajno ostao nepovredjen, jer protivnik nije bio dovoljno precizan.

Sledećeg trenutka Red je već pucao iz oba revolvra. Pucao je prema braći čiji su revolveri istovremeno sevnuli.

Jedan metak je proleteo iznad Redove glave, drugi mu je okrznuo uho. Ali, oba Trevorza su ispustila po jedan revolver iz ruku. Red ih je pogodio u šake. Psovali su, grčeći se od bola. Nagli su se nad bratom i kad su shvatili da je mrtav, otrčali su prema svojim konjima.

Pošto se u međuvremenu okupila veća grupa ljudi, privučena pucnjima, Trevorzovi su jedva uspeli da pobegnu.

S druge strane, to je bila i njihova sreća, jer je Red bio ometen grupom radoznalih posmatrača i nije na vreme opalio za odbeglom braćom.

Eva je u međuvremenu izašla iz prodavnice.

Red ju je pogledao.

– Za ovo ćemo se već osvetiti – siktao je Slim Trevorz svome bratu Genu. – Nećemo imati nikakve milosti prema njima!

– Budalo! – rekao je Gen besno.

– Šta mi možemo da učinimo protiv tako preciznog i opasnog strelca? I naravno, protiv njegovog prijatelja Toma, koji je još opasniji od njega?

– A kako onda misliš da izvršiš zadatak koji nam je dao Stjuart Morton?

– Vrlo jednostavno! Ostavićemo trag za sobom, tako ćemo namamiti Toma u pozadinu i onda ćemo

ga srediti. To je jednostavnije od otvorene borbe, zar ne?

– Slažem se – gundao je drugi, željan osвете. Posle nekoliko časova Tom je već jahao za njima.

XXV

Gen i Slim Trevorz dozvolili su sebi kraću pauzu u Meksiku tek posle dva dana neprekidnog jahanja. Nisu imali nikakve iluzije.

Kad su stigli do brežuljka ispred Sijera Madre, videli su kroz dvo-gled gonioce koji su im očito već ušli u trag.

– Čini mi se da on ipak dolazi sam! – rekao je Gen zadovoljno.

– To je dobro! – dodao je Slim.

– Postavićemo mu zamku.

– A šta će biti, ako se on ne uhvati na zamku? Treba da znaš, da on nije običan čovek.

– Misliš li da bi bilo bolje da otvorimo vatru i da ga što pre oteramo do davola?

– Da, mislim da bi to bilo najbolje.

– U redu je, ali onda moramo da preuzmемо veliki rizik na sebe!

– Jasno, ali možda bismo mogli da ga namamimo sve do Džemsa Mortona i Miguela? Stjuart nam je prilično tačno opisao, gde bismo mogli da sretnemo njegovog brata.

Slim se naljutio na brata. Rekao je besno:

– Gene, šta se to s tobom dešava? Strpao nas je u zatvor. Hoću da ga sredim svojim rukama i bez ičije pomoći. Ako se plašiš, onda me ostavi i idi sam kod Džemsa i Miguela. Nisi mi potreban! Doneću vam njegov skalp!

– Ne, brate, ostaću s tobom! Kako ćemo početi?

– Sasvim jednostavno. Najbolje stvari su uvek vrlo jednostavne. Dok ne padne noć, ići ćemo mirno dalje. Ovaj pas treba čak da vidi našu vatru! Gene, čuješ li me? On noću treba da vidi našu logorsku vatru!

Vatra je gorela. Plamen je osvetljavao kaktuse. Iza vatre otvarala su se dva kanjona. Okolo su bile stene visoke kao kuća. Na noćnom vetru tiho je šumelo bodljikavo žbunje i zakrzljali kedrovi. Na granici do koje je dosegala oskudna svetlost vatre spavala su dva čoveka.

Njihovi konji su se odmarali u mraku malo dalje od njih. Kojoti su zavijali iz pustinje, onda se oglasio usamljeni vuk.

Slim i Gen su, prilično udaljeni jedan od drugog, vrebali u senci blokova stena revolverima.

Čekali su, osluškivali glasove noći i nadali se, da će ubrzo morati da pucaju.

Posle dužeg vremena čuli su tihi topot kopita.

Polako se približavao neki jahač. Išao je prema vatri. Ponekad bi konj zapeo za neki kamen, ili bi prešao preko komada odlomljene stene. Tako nastali šumovi jedva su mogli da se čuju, ali braća su ih ipak čula. Još više su stegli revolvere, spremni svakog trenutka da pucaju.

Konačno, posle nekoliko minuta, koji su im se sada činili satima, raspoznavali su obrise jahača i konja. Jahač je sedeo u sedlu nagnut napred. Izgledalo je da je gledao vatru. Onda je konj nešto oklevao. Gledao je u vatru i jedva se kretao.

Onda je odnekud odjeknuo krik neke sovuljage. Konj se oklevajući kretao dalje.

Onda je jahač stao na priličnom rastojanju od vatre. Sedeo je nepokretno u sedlu, posmatrajući vatru i dvojicu »spavača« koji su ležali u vrećama.

Tada Slim više nije izdržao. Jednostavno je morao da puca, iako je jahač još uvek bio izvan dometa svetla od vatre.

Rastojanje između Slima i jahača bilo je otprilike šestdeset jardi.

Slim je bio siguran u uspeh svoga metka.

Odjeknula su tri pucnja u noćnoj tišini.

Jahač je ispao iz sedla, konj se uspravio, zarzao i nestao kao neka munja, i vukao je jahača pored sebe na uzengiji.

— Pogodio sam ga! Brate, vidiš kako je to bilo jednostavno! — radovalo se Slim. Iskočio je iz zaklona, požurio prema vatri i hteo je da potrči za odbeglim konjem.

Sad se i Gen uspravio i pojavio se sa druge strane, iza bloka stena.

Odjednom je neki tupi udarac pogodio Gena u rame i odbacio ga u senku stene.

Gen je u mukama tražio vazduh i jedva je savladao slabost. Ledima se naslonio na stenu i pokušao je da objasni, šta se to u stvari desilo, još uvek držeći oružje u desnoj ruci.

Tom Sperou pucao je i u Slima Trevorza, koji se u međuvremenu sklonio u senku stene i odatle otvorio vatru, samo naslućujući mesto na kome bi se Tom mogao da nalazi.

Slim je pucao neprekidno, preteći Tomu da će ga sada oterati pravo u pakao.

Meci su zviždali oko Toma i pogadali kaktus ili se razbijali o kame-nje i stene.

— Gene, gde si? — vikao je Slim za vreme jedne kraće pauze, dok su njegovi prsti uvežbanim pokretima punili prazan doboš revolvera.

Gen je potišteno odgovorio:

— Uhvatio me je. Brate, sa mnom je sve završeno. Ali, držaću se još neko vreme na nogama, hoću da dam tebi šansu. Ovo je moja poslednja borba. Slime, beži! Beži, što pre nestani iz ovog pakla! On je nadmoćniji! Pobediće i tebe!

— Neće, nikada!

— Brate, beži, inače si gotov — govorio je Gen sve slabijim glasom.

Ali, Slim je imao još samo jednu želju, da ubije Toma. Čak mu je bilo

svejedno, da li će i sam sve ovo preživeti ili neće.

Slim je dobro shvatao Genovu nameru. Gen je, naime, želeo da Slim toliko dobiye u vremenu da bi mogao da pobegne i da pronade Džemsa Mortona i Miguela uz čiju pomoć bi zauvek mogao da sredi Toma.

Gen je još uvek stojao naslonjen ledima na stenu. Držao je revolver u rukama. Znao je da je ovo bila njegova poslednja borba, osećao je sve veću slabost.

Bilo mu je žao, što je jedan brat poginuo, jer je bez razloga stupio u borbu sa Redom. Da se to nije desilo, sad bi imali veće šanse, jer je Tom bio sam.

Odjednom je Gen na dvadesetak koraka prepoznao nečiju siluetu između kaktusa.

— Evo, me, Tome! — vikao je besno.

— Dobro je — odjekivao je Tomov odgovor.

S druge strane počeo je Slim opet da puca. Ali, bio je suviše udaljen i morao je da puca iznad vatre, koja ga je zasenjivala.

— Gene, predaj se!

— Nikada, Tome! Nikada!

Gen je ispalio još jedan metak. Tom je odmah odgovorio istom merom.

— Gene, Gene! — vikao je Slim.

Gen više nije mogao da odgovori. Polako i besšumno skliznuo je niz stenu.

Tada je Slim pogledao prema vatri. Ali, s druge strane se ništa više nije micalo.

Slim se toga trenutka užasno uplašio, jer je shvatio da je sam.

Uhvatila ga je panika i želja da što pre pobegne i potraži pomoć. Bilo mu je jasno da ništa neće moći da uradi sam protiv ovako opasnog protivnika.

Brzo je uzjahao konja i pojurio. Nadao se da će ga Tom Sperou stići tek onda kad on već bude našao Džemsa Mortona i Miguela.

Džems Morton, Džek Paton i Miguel uspeali su da zarade mnogo novca. Istina, nisu se naročito voleli između sebe, bila je to zajednica iz interesa.

Sva trojica su upravo sedeli u jedinoj prostoriji male kuće. Vlasnik propalog ranča radio je za Miguela.

— Živela revolucija — rekao je Paton ironično. Pio je halapljivo viski. Onda je dodao:

— Ne zarađujemo loše. Isplati se šverc, zar ne?

— Da, zaista dobro zarađujemo — potvrdio je Morton.

— Da, da, gospodo — rekao je Miguel. — Dok moji prijatelji umiru za revoluciju, vi zarađujete, prokleti stranci!

— Da, Miguele, ali bez oružja vaši prijatelji ne bi mogli da se bore za ideale. I vi ste dosta zaradili i...

— Ništa ja ne zarađujem, ja sam patriota. Da, bio sam razbojnik, a sad sam vojnik! Nemam od toga nikakvu dobit.

Morton je promenuo temu, jer mu je bila nesimpatična i skoro neprijatna.

— U redu je ona stvar sa stokom, zar ne? Ili, možda nije? — pitao je iznenada.

— Da, moji drugovi su za dva-tri sata stigli do granice. Malo ćemo još pričekati, pa ćemo onda krenuti na posao. Predaćemo stoku a preuzeti oružje. Želeo bih samo da znam, koliko vam partneri iz SAD za to garantuju. Kakva je njihova ponuda?

— Ah, u pitanju je velika suma dolara — priznao je Paton.

U sobu je iznenada ušao neki Meksikanac i pokazivao je na kauboja pored sebe.

— Kapetane, ovaj stranac je pitao za tebe — obratio se Miguelu.

— Dobro, šta hoće?

— Rekao je da ima veoma važnu poruku za tebe.

Bio je to Slim Trevorz. Govorio je odličnim španskim jezikom.

– Ja sam Slim Trevorz – odmah je počeo Slim, poslednji od trojice braće. Ah, vi ste Džems Morton. Vaš brat nas je doveo u Silver Krik. Tom Sperou mi je već dva dana za petama. Braća su mi mrtva. Da nisam imao dva konja i da ih uz put nisam menjao, Tom bi me još juče uhvatio.

– Koliko ljudi ima Tom? – pitao je Morton.

Slim ga je čudno pogledao.

– Sam je.

– Dobro, pripremićemo se za prijem – ironisao je Miguel.

– Samo, siguran sam da će mu to biti poslednji prijem – rekao je Paton.

– Udite i ispričajte nam svoju priču – zahtevao je Morton od Slima.

– Ovaj je pogledao prema zapadu, sunce je upravo zalazilo, i Slim je poluglasno rekao:

– Imamo još jedan sat vremena!

Pošto je Miguel nešto objasnio Meksikancu i nekud ga poslao, preostala četvorica su sela za sto.

Slim je odmah primetio flašu viskija i počeo da pije, kao da je želeo da pićem dođe do hrabrosti koja mu je očito nedostajala.

Onda je ispričao sve do tančina.

Dok je slušao, Miguel je proveravao svoje oružje.

Paton je sledio njegov primer.

– Da li ćemo preživeti ovo lepo veče? – pitao je Paton.

Konačno je i Morton postao nervozan, iako je on uvek imao samo pouzdanja.

– Coveče, jesi li ti baš siguran, da će on još večeras stići? – pitao je Slima.

– Jahao je đavolski brzo i bio je samo pet milja iza mene. Verovatno će me još u selu tražiti, jer me je vaš čovek doveo prilično zamaskiranog. Nadam se da niko ništa nije primetio i posumnjao.

Napolju se čulo neko vikanje, onda su odjeknula dva pucnja. Čula se neka maksikanska psovka. Zvonili su praporci, a malo kasnije odjurio je neki konj punim galopom.

Ljudi su čuli jauke nekog ranjenika. Nekoliko sekundi bili su kao ošamućeni, jer su znali da je ranjen jedan od dvojice stražara. Drugi je pobegao i tražiće pomoć u selu.

Ispred kuće ili u dvorištu, negde u dubokom mraku, nečujno se prikrrio Tom Sperou, teksaški rendžer – kapetan.

– Do đavola! Nije valjda toliko lud da se usudi da se bori sam protiv svih nas? – pitao je Morton uplašeno.

– A zašto bi inače jurio za Slimom? – pitao je Paton.

– Ko bi to mogao da zna! – čuo se i Miguel.

– Siguran sam da je tačno znao, kuda ga je Slim vodio – dodao je Paton.

Miguel je ugasio petrolejku. Bilo je mračno.

Meksikanac je otvorio vrata brzinom munje, da bi u slučaju opasnosti mogao da pobjegne u dvorište i da tamo potraži spas. Iščezao je kao nečujna senka, čak to nisu primetila ni ona trojica u sobi.

– Hej, vi tamo u kući! Izadite! Sad će se sve odlučiti! Dodite brzo! Nadam se da ste svi na okupu, zar ne? Brzo dolazite, čekam vas!

Bio je to Tom. Glas mu je bio grub i neumoljiv.

U međuvremenu se još glasnije čulo jecanje ranjenog čuvara. Ovaj nije bio pored ulaza u dvorište.

Džems Morton je nasumice pucao kroz prozor u dvorište. Nije ni pomislio da bi pri tom mogao da pogodi svoga prijatelja Miguela.

Morton je ispucao sve metke i viknuo:

– Nitkove, sad ti je došao kraj!

Paton mu je šapnuo:

– Idiote, ne pucaj! Napolju je Miguel. Možda hoćeš da ga... Idem i ja napolje!

Otvorila su se vrata i Džek Paton je nestao.

Mortone, gotovi smo! — rekao je Slim Trevorz. — Tom će sigurno ubiti onu dvojicu u dvorištu, ostaćemo samo nas dvojica. To je suviše malo za Toma! Ah, samo da se nisam upuštao u borbu sa ovim strašnim rendžerom!

Morton je napunio svoje revolvere. Nekoliko metaka je ispalo na pod. Morton je psovao i nervirao se. Da je bio smirenije, ne bi mu nijedan metak ispao iz ruku.

Napolju je neko vreme bilo tiho, kao da se ništa nije dešavalo. Učutao je i ranjeni Meksikanac. Možda je uspeo da se skloni negde na sigurno mesto.

U dvorištu je bio potpuni mrak. Mesec je još uvek bio iza planine. Možda će kroz jedan sat noć biti nešto svetlija.

Ogorela građa, sadenuta kukuruzovina i kojekakva nabacana starudija služili su kao zaklon.

U međuvremenu Morton i Slim su osluškivali. Bila je takva tišina, da su mogli da slušaju otkucaje svoga pulsa. Verovali su da su Miguel ili Paton uspeji da uhvate opasnog protivnika.

— Idiote, zašto si uopšte dolazio kod nas? — prekorevao je Morton Slima. — Ti si nam doveo ovog đavola! Ah, kamo sreće da vam Stjuart nikad nije ni pisao! Kad je već tako, zašto se sam nisi upustio u borbu s njim?

— Gen je imao u džepu pismo od tvog brata. Sad će rendžeru biti sve još jasnije i lakše. Pismo je direktan povod za ubistvo. Teši se, ako nas uhvati, onda isto sledi i tvom bratu!

— Zašto bi nas uhvatio? Mi ćemo njega srediti, a ne on nas! Uostalom, nas smo četvorica a on je sam! Smem da se kladim, da ćemo ga uhvatiti i naterati da krene na drugi put.

— Da, samo ako tvoja glava ostane čitava! — ironično je dodao Slim.

Tek što je Slim izgovorio svoju surovu upadnicu, u dvorištu su odjeknula dva pucnja. Slim je kroz prozor video kako su sevnula dva revolvra.

Ah, tudinče, ti si me... — vikao je Meksikanac, koga je pogodilo Tomovo olovo.

Onda se čuo još jedan pucanj koji je zaglušio Miguelov jauk.

Pucao je i Paton. Meci su proletali iznad Tomove glave. Tom je pao, vrisnuo i prevrtao se, i uopšte ponašao se, kao da ga je metak pogodio. Istovremeno je stavio revolver iz leve ruke u futrolu, u desnoj ruci je držao drugi, spreman da svakog trenutka puca. Čekao je.

— Miguele, pogodio sam ga, govori — govorio je Paton pobedonosno.

Miguel ništa nije mogao da mu odgovori, jer je bio teško ranjen. Samo je kašljucio, tražeći vazduh.

Tom je čekao. Nije bio nestrpljiv, imao je dovoljno vremena da bi u potpunosti realizovao svoj plan.

Onda se čuo Mortonov glas:

— Hej, Patone, pogledaj, da li je zaista mrtav?

— Kukavice, sidi sam, pa vidi — odgovorio mu je ljutiti Paton.

— Doći ću.

Nešto kasnije zaškripala su vrata. Tom je podigao revolver, kad je primetio da se Paton digao iza zaklona. Opalio je i pogodio ga.

Onda je pucao prema vratima. Doduše, nije mogao da raspozna Mortona, ali se nadao da je jedan metak nekog pogodio.

Još jednom se čula škripa vrata. Tom je jasno čuo, kako je Morton zatvarao vrata.

Slim je pucao, kroz prozor. Svaki metak propratio je pretnjama i psovkama.

Tom je iskoristio takvu neopreznost. Nečujno je obišao oko kuće. Uzeo je snop kukuruzovine, zapalio ga i bacio na krov koji je bio od slame.

Onda se spoznavno vratilo na svoje staro mesto i čekao.

Morton i Slim su neprekidno pucali kroz prozore. Ubrzo su osetili dim i paljevinu. Bilo im je jasno da će morati da napuste kuću, inače će izgoreti.

Onda su čuli Tomov glas:

– Hej, vas dvojica u kući! Dajem vam šansu! Dodite bez oružja i predajte se!

– Šta ćeš raditi s nama? – pitali su skoro istovremeno.

– Povešću vas preko granice!

– Nemaš prava na to, mi smo u Meksiku i...

– U Meksiku je revolucija, vi švercujete oružje. Vladine trupe će mi naknadno dati svoju saglasnost da mogu da vas likvidiram. Izlazite!

Umesto odgovora, čule su se neprijatne psovke, ali vatra je već zahvatila krov. Plamen je osvetljavao okolinu. Za nekoliko trenutaka krov će morati da padne između zidova kuće i pokriće dvojicu razbojnika.

– Izadite bez oružja i obećavam vam da ću prema vama postupiti samo u skladu sa zakonom – doviknuo im je još jednom Tom.

Još jednom su mu odgovorili psovka.

Odjednom su otvorili vrata i progovorio je Slim:

– Hej, Sperou! Hoćemo da se borimo s tobom! Izadi iz zaklona i daj nam šansu!

– Predajte se! – opet je predložio Tom.

– Idi do đavola! Nećemo! Nikada!

Tom se digao i izašao iz skloništa.

Morton i Slim su odmah istrčali iz kuće. Istovremeno su pucali. Ali pucali su suviše brzo i nepromišljeno.

Tom je stajao nepomično i okinuo.

Morton se zateturio i pošao na trag u kuću. U tom trenutku pao je krov i zatrpao ga.

Slim je stajao nekoliko jardi udaljen od kuće i više se nije micao.

I Tom je još uvek bio nepomičan, dok ga dodir konja nije trgao. Bio je to njegov Bleki, dotrčao je iz mraka. Bleki nije mogao da se smiri, neprestano je rzao. To je Tomu bilo sumnjivo. Osluškiavao je i čuo topot konjskih kopita. Približavala se velika grupa jahača. Bili su već na stotinak jardi, Tom ih je prepoznao, jer je plamen osvetljavao okolinu. Tom je brzo uzjahao Blekija.

Tada su i jahači primetili Teksašanina i otvorili su vatru. Tom se sagnuo iza Blekijevog vrata i odjurio izvan dometa vatrom osvetljenog prostora.

Jahači su mu preprečili put prema granici i terali ga prema planinama.

XXXVIII

Od tog događaja prošle su već tri nedelje. Red je čuvao ranč i sve nestrpljivije gledao prema jugu. Predosećao je da bi se Tom svakog trenutka morao da vrati.

Silver-Kvele ranč je odlično napredovao.

Neprestano su radili Stil, Džim i njihovi kauboji. Pa ipak, nisu mogli da budu spokojni, kao mora pritiskivala ih je briga za Toma. Prolazio je dan za danom.

Stil je jednog dana doneo vesti. Lister je saznao mnogo novih pojedinosti, jer je kod njega uvek navraćalo mnogo kauboja, koji su se na granici bavili prijavim stvarima.

– Tom se borio – izveštavao je Stil. – Lister je to čuo od nekih Meksikanaca. Miguel je mrtav. Tom je gonio braću Trevorz. Mrtvi su Morton, Paton, Trevorz i Miguel. Tom je morao da pobegne u planine, jer ga je presrela Migueolova banda.

Stil je napravio pauzu. Red, Eva i Džim slušali su ga ukočena pogleda i čuteći. U njihovim očima moglo je da se pročita nemo pitanje. Bili su napeti i radoznali.

Stil je zapalio cigaretu. Oklevao je, a onda je ipak nastavio:

– Ne zna se ništa određeno. Kolaju glasovi o tome, da Meksikanci još uvek traže Toma. Drugi opet tvrde da je Tom mrtav.

Red više nije mogao da izdrži. Brzo je skočio i rekao Džimu:

– Džime, osedlaj mi konja!

– Idem i ja s tobom! – rekao je Stil.

– Ne to nije potrebno!

Pre nego što su mogli konačno da se dogovore, dotrčao je jedan od pomagača na ranču i još izdaleka vikao:

– Šefe! Nema vode! Nema više vode u izvoru!

Svi su potrčali kroz baštu prema zidu stene. Zaista, nije bilo ni kapi vode. Presušio je izvor.

– Grom i pakao! Možda se nešto desilo u planini! Sigurno se pomerio neki ogroman kamen i pomerio korito potoka – naslućivao je Džim.

– Možda – potvrdio je Slim promuklim glasom.

– Moramo odmah otići u planinu i pokušati da vratimo vodu u stari tok – predložio je Red i nastavio je, okrenuvši se prema Džimu:

– Ti ćeš ostati sa Evom. Ja ću pozvati naše kauboje i poslaću jednog u Silver Krik da nabavi dinamit.

– Ako ne budemo više imali vode, naš ranč neće vredeti ni pet para – konstatovao je Stil. – Uginuće nam stoka od žeđi. Imam čudno predosećanje da se to nije slučajno dogodilo.

Red, Stil i pomoćni radnik, napustili su ranč. Hteli su da pozovu kauboje od stada.

Džim i Eva su ostali sami na ranču. Eva je nešto radila u kuhinji. Džim je bio na verandi i gledao prema jugu.

Kad je okrenuo glavu, video je trojicu jahača kako su jurili prema ranču.

– To je Stjuart Morton i njegova dva revolveraša – gundao je Džim.

Ušao je u kuću i brzo se vratio sa revolverom. Jahači su upravo stigli u dvorište.

Stjuart nije skrivao dobro raspoloženje. Eva je izašla iz kuhinje.

– Gospodin Sperou je umro u Meksiku junačkom smrću! – rekao je Stjuart.

– Moguće je, ali vaš brat Džems je sigurno već stigao u pakao odgovorio je Džim. – Šta tražite na našem ranču?

– Hoću da ga kupim!

– Pričajte svoje viceve nekom drugom, a ne meni. Ovde se takvim vicevima čak ni kokoške ne smeju – rekao je Džim.

– Hoću da kupim Silver Kvele ranč. Uostalom, nemate vode i nećete je nikad ni imati. Ranč više ništa ne vredi, ali ja ću vam ipak ponuditi solidnu cenu.

– Čisti se oдавде, Stjuarte!

Onda se Stjuart obratio Evi:

– Devojko, tri nedelje ću čekati. A onda ću dati za vaš ranč samo polovinu ponude. Razmislite o tome!

– Kolika je vaša sadašnja ponuda? – pitala je Eva pribrano.

– Dvadeset hiljada dolara. Veoma mnogo za ranč bez vode!

– Mortone, čisti se! – ponovio je Džim.

– Zaveži! – progovorio je jedan od dvojice Mortonovih revolveraša, obraćajući se Džimu. – Pripazi se malo, inače ćeš za svojim prijateljem Tomom ići u pakao!

U tom trenutku sinule su Džimove oči, disao je sve brže. Očito je uočio nešto prijatno.

– Okrenite se! – viknuo im je Džim.

Stjuart i njegovi revolveraši nesvesno su poslušali Džima i okrenuli se u sedlima. Kroz otvorenu kapiju mogli su da vide pašnjak.

Sa juga je dolazio vranac konj i išao prema ranču.

U sedlu je bio neki plav muškarac.

Bio je Tom Sperou!

Svi su ga odmah prepoznali. Latili su se oružja. Istovremeno su iskliznuli iz sedela.

— Sredićemo ga iz zaklona! — vikao je Stjuart.

Onda je Džim izvukao revolver iz košulje. Ali, taj pokret nije mogao da bude neopažen. Odjeknuli su pucnji.

Eva je utrčala u kuhinju.

Džim je pogodio jednog Mortonovog revolveraša.

Tom je već bio u dvorištu. Sedeo je pognut u sedlu i pucao iz dva revolvera.

Morton se zateturao, ispustio je revolver i pao.

Drugi revolveraš pao je licem na zemlju.

Dok je Tom iskakao iz sedla, Eva mu je pritrčala i bacila mu se na grudi. Jecala je od radosti.

— Zdravo, Džime!

— Zdravo, Tome!

XXXIX

Dva dana posle toga u planini je bila poslednja teška borba. Morto-

novi razbojnici su skrenuli tok potoka. Ali, pošto su saznali da je Morton ranjen i uhapšen, povukli su se. Ubrzo su napustili ovu oblast.

Morton i njegovi revolveraši odneti su u Bizbi i tamo izvedeni pred sud. Stjuartu je donelo zasluženu kaznu pismo, koje je Tom našao kod pokojnog Gena Trevorza.

XXXX

Dan posle svadbe pred kućom su stajali konji. Bili su već osedlani. Tom i Red će uskoro biti na putu. Sa mladencima i Džimom bili su u poslednjem obilasku ranča i novoizgrađenih objekata.

— Samo tako nastavite! — vikali su Tom i Red. Uzjahali su spremne konje.

Na verandi su bili Stil i Eva.

— Kad ćete nam opet doći? — pitala je Eva.

— Na krštenje deteta — obećao je Tom u šali i mahao im.

Red je mahnuo šeširom.

Tom i Red su napustili ranč.

KRAJ

➔ OBAVEŠTENJE KUPCIMA PAN POSTERA

Maloprodajne cene PAN POSTERA su 800 DINARA za veliki format (70 x 100 cm) i 500 DINARA za mali format (50 x 70 cm).

Najpovoljniji način da sa deset odsto popusta dobijete PAN POSTER jeste da unapred uplatite 720 DINARA za veliki ili 450 DINARA za mali format po jednom primerku i to putem opšte uplatnice na žiro-račun NIŠRO «DNEVNIK» Novi Sad OOUR «Izdavačka delatnost» 65700-603-6350. Kod ovakvih uplata narudžbenica nije potrebna, ali se mora naznačiti naziv i količina postera.

PAN POSTER možete naručiti i pouzecom – putem ove narudžbenice – pri čemu se, pored pune maloprodajne cene, zaračunavaju i troškovi otpreme i pakovanja u futrolu.

NARUDŽBENICA

(popuniti štampanim slovima)

NIŠRO «DNEVNIK» OOUR «IZDAVAČKA DELATNOST» (RJ KOMERCIJALA) 21000
NOVI SAD, Bulevar 23. oktobra 31.

Ovim neopozivo NARUČUJEM sledeće postere:

(Navesti oznaku postera i količinu)

Vrednost naručenih postera po važećim cenama, kao i troškove pakovanja i otpreme, platiću poštaru prilikom preuzimanja pošiljke.

(Prezime i ime)

(Ulica i broj)

(Zanimanje)

(pošt. broj i mesto)

(Svojeručni potpis naručioca)

KUPCIMA PAN POSTERA!

PAN POSTERE možete kupiti na sledećim prodajnim mestima:

BOSNA I HERCEGOVINA

BANJA LUKA

- knjižara "VESELIN MASLEŠA", Ul. V. Masleše 22.
- Robna kuća "BOSKA", odel. 216, Trg m. Tita bb.
- knjižara "MLADOST", Hanište bb.

BIHAĆ

- knjižara "VESELIN MASLEŠA", M. Tita 10.
- knjižara "VESELIN MASLEŠA", Ozimice TO - 15.
- SOUR "VESELIN MASLEŠA" GTRO "BIHAĆ", Drvarska 1.

DOBOJ

- Robna kuća "BEOGRAD", odel. 3050, M. Tita 1a.

JAJCE

- knjižara "VESELIN MASLEŠA", br. 466, Ivo Lole Ribara 28.

MOSTAR

- knjižara "SVJETLOST", br. 12, M. Tita 109.

BOS. BROD

- Robna kuća "BEOGRAD" odel. 2850, M. Tita 2.

PRJEDOR

- knjižara "VESELIN MASLEŠA", br. 412, M. Tita 35.

PRNJAVOR

- Robna kuća "PRIMA" RO "PROMET"

SARAJEVO

- knjižarska kuća "SVJETLOST" 795, Vase Misikina 14.
- knjižara "SVJETLOST" br. 1, M. Tita 54.
- knjižara "OSLOBOĐENJE", M. Tita 13.

TUZLA

- RTK Robna kuća "TUZLANKA", Bratstva i jedinstva 26.

ZENICA

- Robna kuća "BEOGRAD" OOUR 1650, M. Tita 73.

MOSTAR

- knjižara "VESELIN MASLEŠA", Mostarskog bataljona 9.

CRNA GORA

BAR

- NIO "POBJEDA", Knjižara "KULTURA", Bul. revolucije 6.

BIJELO POLJE

- Robna kuća "BEOGRAD" OOUR 3950.

HERCEG NOVI

- TRO "MJEŠOVITO" OOUR "VELEPRODAJA", Njegoševa 16.

TITOGRAĐ

- NIO "POBJEDA", Knjižara "KULTURA" Ul. Slobode 35.

TIVAT

- TRO "MJEŠOVITO", OOUR "PROMET", Moše Pijade 2.

HRVATSKA

DUBROVNIK

- knjižara "MARIN DRŽIĆ", Nozarit bb. PLOČE

OSIJEK

- knjižara IKRO "MLADOST", Ul. L. Kordića 4.

KOPRIVNICA

- knjižara "NARODNE NOVINE", Trg m. Tita 4.

KARLOVAC

- TRO "TEKSTIL", RK "KARLOVČANKA" odel. 17.

METKOVIĆ

- knjižara "RAZVITAK", OOUR "MALOPRODAJA", Stjep. Filipovića bb.

PODR. SLATINA

- Robna kuća "SLATINKA"

RIJEKA

- "DISKO-BUTIK", Ul. Križanićeva 1.
- knjižara IKRO "MLADOST", Korzo 11.

PULA

- knjižara "MLADOST", Trg Republike 3.
- knjižara "MATKO LAGINJA", Trg bratstva i jedinstva 9.

SISAK

- Robna kuća "GRADSKI MAGAZIN"

NAŠICE

- Nakladni zavod "MATICE HRVATSKE", Radičeva 23.

VARAŽDIN

- Robna kuća "VAMA", odel. 766, Lenjinov trg 9.

VINKOVCI

- Robna kuća "VINKOVČANKA"

VIROVITICA

- Robna kuća "TRGOCENTAR", odel. "Samoizbor" 2/I.

VUKOVAR

- Robna kuća "VELEPROMET" - "VUKOVAR", odel. 103.

SLAVONSKI BROD

- knjižara "NARODNE NOVINE", Stovarište veleprodaje

ZADAR

- knjižara "RAD", Lole Ribara 6.
- TRO "ZADRANKA", Skladište br. 7/69, Uvala Gaženice 23.

ZAGREB

- knjižara "MLADOST", Prod. 1. Ilica 30.
- knjižara "MLADOST", Petrinjska 2.
- knjižara ITRO "NAPRIJED", br. 2, Trg Republike 17.
- knjižara "PROSVETA", Trg bratstva - jedinstva 5.
- knjižara "TEHNIČKA KNJIGA", br. 1, Masarikova 17.
- knjižara "TEHNIČKA KNJIGA", Kačićeva 26.

SLAVONSKA POŽEGA

- RO "POŽEŠKA DOLINA", RK "SLAVONKA", Nikole Demonje 5.

MAKEDONIJA

SKOPLJE

- knjižara "MAKEDONSKA KNJIGA" 4, Trgovački centar
- knjižara "KULTURA", br. 42, Pitu Guli 1.

SLOVENIJA

DOMŽALE

- Robna kuća "NAPREDAK", Totov trg 1.

CELJE

- knjižara "PRIMORSKI TISK", JLA 5.

KRANJ

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA", Majstrov trg 1.

LJUBLJANA

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA" in galerija, Titova 3.
- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA", Nazorjeva 1.

MARIBOR

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA", Galerija ARS, Gosposka 28.

PTUJ

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA"

SLOVENJ GRADEC

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA", Glavni trg 8.

TITOVO VELENJE

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA"

TOLMIN

- knjigarna "MLADINSKA KNJIGA"

SRBIJA

(van pokrajina)

ALEKSINAC

- knjižara BIGZ "KULTURA", br. 6, M. Tita 133

ARANDELOVAC

- knjižara "PROSVETA" JNA 2.

BAJINA BAŠTA

- RO "KADINJAČA", M. Tita bb.

BEOGRAD

- Robna kuća "BEOGRAD", odel. 125, Terazije 15 - 23.
- Robna kuća "BEOGRAD", br. 2, Knez Mihailova 5.
- Robna kuća "BEOGRAD", odel. 137, Nušićeva bb. QRAKSTOR
- Robna kuća "BEOGRADANKA", br. 4, Masarikova 5.
- Dečja robna kuća "BEOGRAD", Trg Marksa i Engelsa
- knjižara "JUGOSLOVENSKA KNJIGA", Knez Mihailova 2.

BEOGRAD

- knjižara BIGZ "KULTURA", Terazije 45
- knjižara BIGZ "KULTURA" 37, Bul. revolucije 239.
- knjižara BIGZ "KULTURA", Požeška 61, BANOVNO BRDO
- knjižara BIGZ "KULTURA", Patrisa Lumumbe 46, KARABURMA
- knjižara BIGZ "KULTURA", S. Vukosanićeva 9.
- MILJKOVAC
- TRO "PAPIR" prodavnica "CERAK", Kosmajnska 56a, CERAK

NOVI BEOGRAD

- Robna kuća "MERKATOR", Palmira Toljetija 7.
- knjižara BIGZ "KULTURA", br. 4, Narodnih heroja 11.

ZEMUN

- Robna kuća "BEOGRAD" OOUR 1233, M. Tita 13.

DONJI MILANOVAC

- knjižara - prodavnica "SLOGA" OOK "MIROČ", M. Tita bb.

BOR

- Robna kuća "BEOGRAD", odel. 2250, M. Tita 2.

ČUPRIJA

- Robna kuća "MERKATOR" - ANGRPROMET, Ul. Cara Lazara 3.

ČAČAK

- RO "PROSVETA" knjižara "BRANISLAV NUŠIĆ", M. Tita 12.

KNJAZEVAC

- Robna kuća "BEOGRAD" OOUR 2750, Trg oslobođenja 2.
- knjižara MIR "NOTA", Karadorđeva 11.

KRAGUJEVAC

- knjižara "PROSVETA", Dom knjiga, M. Tita 54.

KRALJEVO

- Prod. "GVOŽĐAR" - "KOLOR", Cara Lazara 38.

KRUŠEVAC

- Prod. "UKRAS" OOUR "DEVA", Mirka Tomića 2.

SRBIJA (van pokrajina)

LESKOVAC

- knjižara BIGZ »KULTURA« br. 27, Južni blok 1.
- Samost. trgov. radnja - knjižara, Svetozara Markovića 102.

NIŠ

- knjižara »NOVA KNJIGA«, Dušanova 102.
- knjižara »GRADINA«, Prod. 2, M. Tita 38.
- knjižara »GRADINA«, Prod. 4, Voždova 74.
- knjižara »GRADINA«, M. Tita 113.

PARAĆIN

- Robna kuća »BEOGRAD«, odel. 2550, M. Tita 41.

POŽAREVAC

- Robna kuća »BEOGRAD« OOUR 3562, Trg oslobođenja 1.

SMEDEREVO

- knjižara »DUNAV« OOUR »PREHRANA«, Moše Pijade 12.
- Samostalna knjižarska radnja, Ul. Karadorđeva 18.
- Prod. »DUNAV« - »GRAMO - BAR«, br. 222, Karadorđeva 14.

SVETI ŽAREVO

- knjižara BIGZ »KULTURA«, br. 41, M. Tita 14.

ZAJEČAR

- Robna kuća »BEOGRAD«, br. 3150, Trg oslobođenja 20.

ŽITKOVAČ

- knjižara BIGZ »KULTURA«, br. 18, M. Tita 13.

VOJVODINA

APATIN

- Robna kuća »PODUNAVLJE«, br. 55, M. Tita 6.

BAČKA PALANKA

- Robna kuća »IZBOR«, M. Tita 27 - 29.

BAČKA TOPOLA

- knjižara »FORUM«, br. 3, Rade Končara 4.

BELA CRKVA

- Prodavnica »DNEVNIK«-a

BEZDAN

- knjižara »VESELIN MASLEŠA« OOUR »PROSVETA«, M. Tita 45.

KOVAČICA

- knjižara »PROSVETA«, M. Tita 48.
- Robna kuća »PROGRES« OOUR »BUDUĆNOST«, M. Tita 46.

KLJAIČEVO

- knjižara »PROSVETA«

NOVI SAD

- Robna kuća »NORK«, JNA 17.
- knjižara »SVJETLOST«, br. 14, Zmaj Jovina 12.
- prodavnica »DNEVNIK«-a, Zmaj Jovina 11.
- prodavnica »DNEVNIK«-a, Detelinara, Rume-
nački put 27.
- prodavnica »DNEVNIK«-a, LIMAN II, Ravanička
11.
- prodavnica »DNEVNIK«-a, Petrovaradin, Blok
VIII.

STANIŠIĆ

- IRO »VESELIN MASLEŠA« knjiž. »PROSVETA«, Oslobođenja 95.

PADINA

- TUTRO »PROGRES« OOUR »BUDUĆNOST«, M. Tita 41.

PALIĆ

- Robna kuća »NAMATEKS« - »PALIĆ«, Horgo-
ški put 71.

PANČEVO

- BIGZ »KULTURA«, br. 43, Žarka Zrenjanina 3.
- knjižara - poslovnica »PANČEVO«, Ul. Oslobo-
đenja 19.

RUSKI KRSTUR

- knjižara PK »PRVI MAJ« - »GAVRILO NAD«, M.

Tita 76.

SOMBOR

- knjižara »PAPIRUS« - »PROSVETA«, M. Tita
26.

SR. MITROVICA

- knjižara »ZMAJ JOVA«, br. 125, Trg bratstva -
jedinstva 8.
- knjižara »BUDUĆNOST«, M. Tita 16.

SRBOBRAN

- knjižara »NAPREDAK«, Trg slobode 6.

SUBOTICA

- knjižara »MINERVA«, Prod. 1, 10. oktobra 4.

TEMERIN

- prodavnica »CENTROSLAVIJA« OOUR »TISA«, M. Tita 375.

VRŠAC

- Robna kuća »BEOGRAD« OOUR 1850, Trg po-
bede 7.

ZRENJANIN

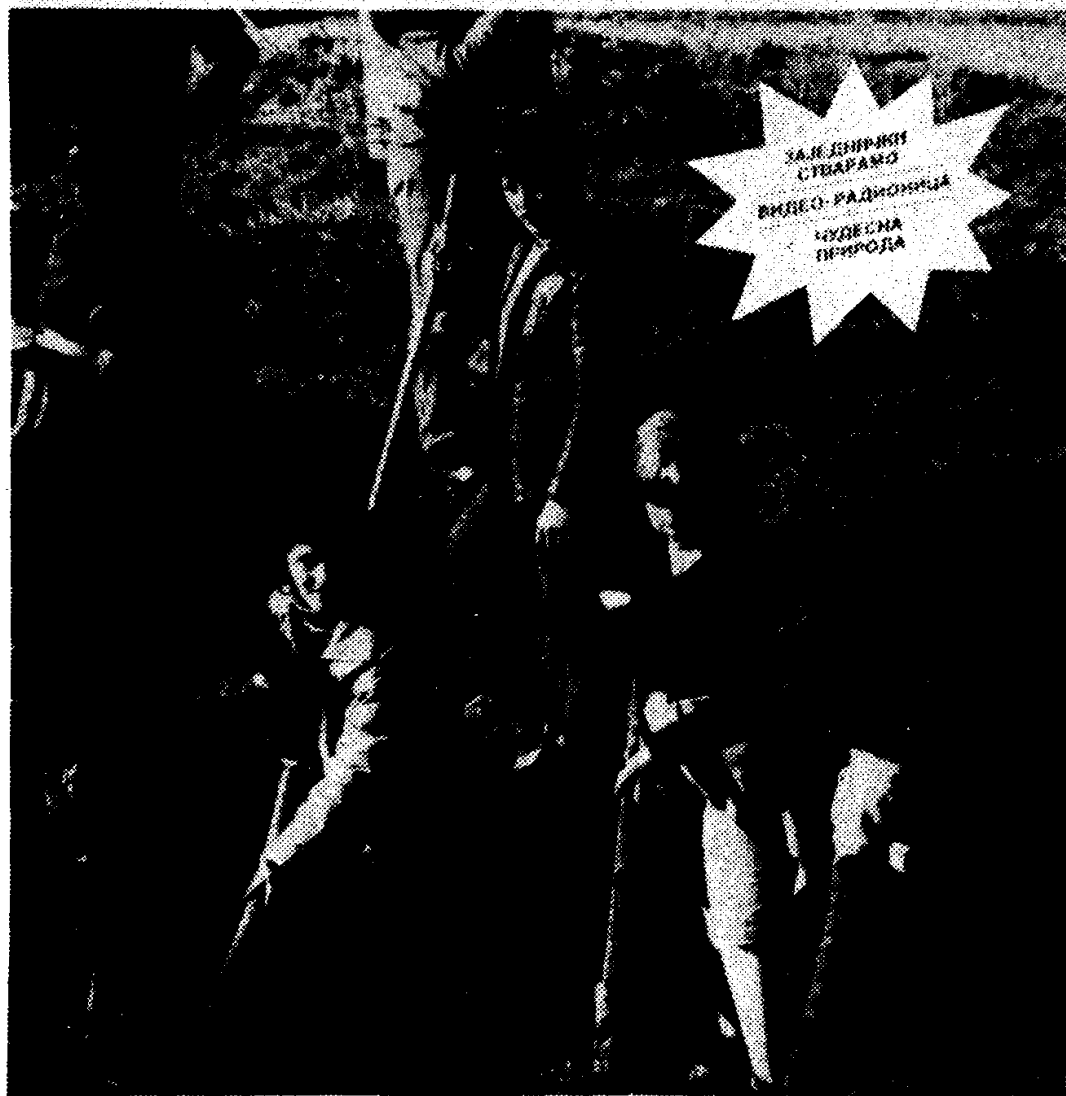
- knjižara »FORUM«, br. 5, M. Tita 19.
- knjižara BIGZ »KULTURA«, br. 38, M. Tita 6.

NOVI BEČEJ

- TRO »POTISJE« knjižara »SVJETLOST«, M. Tita
1.

НЕВЕН

Број 295 10. април 1987. Цена 70 динара

ЗАЈЕДНИЧКИ
СТВАРАМО
ВИДЕО-РАДИОНИЦА
ЧУДЕСНА
ПРИРОДА

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

**Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci
pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira“
o najaktuelnijim zdravstvenim problemima
savremenog čoveka**

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

U SLEDEĆEM BROJU

B. FRIMARK

TRAGOM ZLATA

Putovanje je nastavljeno bez ikakvih poteškoća. Mada ga niko nije video, traperovo prisustvo se osećalo u karavanu. Kao da je bio tu negde, kao da se svakog trenutka mogao pojaviti, kao da ih je, poput Indijanaca, pratio skriven među stenjem.

Nikome nije bilo jasno kako, ali činilo se da su isto tako zaštićeni kao da je on sa njima. Na potezu od Čimni-Roka do Fort-Laramija s vremena na vreme viđali su grupice Sijuksa ali su se Indijanci ponašali miroljubivo. . .

JUGOBANKA

**DODITE
DA SE DOGOVORI**